

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ
PREZENČNÍ STUDIUM
2013–2015

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Martina Novoveská

**Situace homosexuální menšiny v České republice ve
vztahu k registrovanému partnerství.**

Praha 2015

Vedoucí diplomové práce:
Mgr. Libor Svoboda, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER

FULL-TIME STUDIES

2013-2015

DIPLOMA THESIS

Martina Novoveská

**The situation of the homosexual minority in the Czech
republic in relation to registered partnership.**

Prague 2015

The Diploma Thesis Work Supervisor:

Mgr. Libor Svoboda, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů. Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 16. 3. 2015

Martina Novoveská

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Mgr. Liborovi Svobodovi Ph.D. za trpělivý přístup při realizaci mé diplomové práce a Jiřímu Grofovi za podnětné a bohaté informace z prostředí české gay komunity.

Anotace

Diplomová práce se zabývá tématem homosexuality se zaměřením na registrované partnerství. V teoretické části je popsán jak historický vývoj přijímání homosexuality ve společnosti, tak také legislativní změny ohledně registrovaného partnerství. Cílem této části je podat informace o historii a aktuálním stavu rovnoprávnosti homosexuální minority v České republice. Praktická část představuje výzkumné šetření formou kvalitativního výzkumu. Informace získané z rozhovorů jsou v další části konfrontovány s výzkumem kvalitativním, jehož cílem je potvrdit nebo vyvrátit aplikovatelnost názorů jednotlivců na celou gay minoritu. Praktická část také obsahuje komentáře heterosexuální společnosti z diskusí pod články o adopci dětí gay rodiči z různých zpravodajských serverů.

Klíčová slova

Analýza, diplomová práce, dotazníkové šetření, gay, homosexualita, lesba, registrované partnerství, rozhovor.

Annotation

The diploma thesis engages in the topic of homosexuality focusing on registered partnership. The theoretical part describes historical development of acceptance of homosexuality by the society as well as legislative changes concerning registered partnership. The aim of this part is to provide information about the history and the current state of equality of homosexual minority in the Czech Republic. The practical part presents the research in the form of qualitative research. In the next part, information obtained from the interviews is confronted with qualitative research which aims to confirm or disprove the applicability of opinions of individuals on the whole gay minority. The practical part also contains comments made by heterosexual members of the society; the comments were taken from discussions under articles about gay parents' adoption on different news servers.

Keywords

Analysis, gay, homosexuality, interview, lesbian, master thesis, questionnaire survey, registered partnership.

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 HOMOSEXUALITA	9
2 COMING OUT	16
3 DĚJINY HOMOSEXUALITY	19
3.1 Starověk.....	21
3.2 Středověk.....	24
3.3 Novověk do konce 19. století	25
3.4 20. století.....	27
4 GAY A LESBICKÁ HNUTÍ A BOJE ZA ROVNOPRÁVNOST	30
4.1 Světová hnutí.....	31
4.2 Gay a lesbické hnutí u nás	32
5 REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ	37
5.1 Partnerské soužití v zahraničních státech z pohledu legislativy	38
5.2 Partnerské soužití v České republice z pohledu legislativy.....	41
5.3 Institut registrovaného partnerství	44
5.4 Další legislativní úpravy	46
5.5 Počet registrovaných partnerství v ČR.....	47
6 GAY A LESBICKÉ RODINY	49
PRAKTICKÁ ČÁST	53
7 METODIKA VÝZKUMU A JEHO CÍLE	53
7.1 Otázky a hypotézy	54
7.2 Interpretace a diskuse výsledků	55
ZÁVĚR	60
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	62
SEZNAM ZKRATEK	67
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	68
SEZNAM PŘÍLOH	70

ÚVOD

Společenské postavení homosexuálů se v průběhu dějin výrazně měnilo. V některých historických etapách byla homosexualita přirozenou součástí života společnosti, v některých byla považována za nepřirozenou a její projevy byly trestány.

Česká republika patří mezi nejliberálnější země v postoji vůči homosexuálům. V roce 2006 se podařilo schválit zákon o registrovaném partnerství, který upravuje vztahy osob stejného pohlaví po právní stránce. Dnešní mediální diskurs se zabývá především tématem osvojování dětí homosexuálními rodiči. Tím se opět rozvířily diskuse na toto téma.

Předložená diplomová práce je zaměřena na situaci homosexuální menšiny v České republice ve vztahu k registrovanému partnerství. A snaží se popsat názory homosexuální minority na toto téma. Nejkontroverznější otázkou jistě zůstane, zda má být homosexuálům umožněno osvojení dětí, současného partnera. Tato otázka společnost rozděluje na dva tábory a pod internetovými diskusemi můžeme najít i velmi homofobní a zpátečnické názory.

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí, na část teoretickou a praktickou. Teoretická část se zabývá základními pojmy, vznikem homosexuality a problematikou coming outu. Dále se věnuje historii a proměnám společenského vnímání homosexuality od pravěku do 20. století. Důležitým prvkem rovnoprávnosti homosexuality jsou LGB hnutí, bojující za práva gayů a lesbiček u nás i v zahraničí.

Ve výzkumné části je vzájemně porovnán kvalitativní a kvantitativní průzkum. V první části jsou podrobeny analýze internetové diskuse pod články s tematikou registrovaného partnerství a adopce dětí homosexuálními páry. Pro výzkum byly vybrány nejznámější české portály, lidovky.cz, novinky.cz a idnes.cz, které navštěvuje nejvíce čtenářů, a je tak možné získat různé názorové rozpětí. Kvalitativní výzkum, v podobě rozhovorů s homosexuály, si klade za cíl představit pohled na problematiku očima příslušníků homosexuální minority a zároveň zjišťuje, zda jsou jejich osobní názory synchronní s názory, které předkládají LGB hnutí jako požadavky menšiny. Informace od respondentů jsou pak konfrontovány s dotazníkovým šetřením, které má za úkol potvrdit nebo vyvrátit, zda se dá názor jednotlivců aplikovat na celou homosexuální komunitu.

TEORETICKÁ ČÁST

1 HOMOSEXUALITA

Sexuální orientací rozumíme celoživotní, neměnný a nositelem nezapříčiněný a nezvolený stav výlučné nebo převažující erotické a citové preference osob daného pohlaví. U většiny jedinců ve všech společnostech se častěji setkáváme s heterosexuální orientací, tedy s náklonností k osobám opačného pohlaví. V menšině případů, uvádí se v rozmezí 1–10% podle Kinseyho průzkumu, se setkáme s orientací homosexuální.¹ Výraz homosexualita poprvé užil Benkert roku 1869 pro lásku muže nebo ženy k osobě stejného pohlaví, čímž mínil nejen citový vztah, ale také schopnost sexuálně reagovat na objekt stejného pohlaví, být jím vzrušen, s tendencí uskutečnit s ním pohlavní styk.²

V sociálním kontextu je podle Dubaje homosexualita vysvětlena jako geneticky determinovaný, celoživotní a neměnný stav libida, při kterém jedinec preferuje za účelem sexuálního a citového kontaktu objekt stejného pohlaví i za podmínek svobodné volby. A takto vzniklý vztah se svou kvalitou v plném rozsahu vyrovná vztahu heterosexuálnímu.³

Přestože přesné zastoupení homosexuálních osob v populaci není dodnes známo, odhady jejich počtu jsou podle výzkumů podstatně nižší než obvykle udávaná 4%. V reprezentativních průzkumech Petra Weisse a Jaroslava Zvěřiny, které zobrazují sexuální chování obyvatel České republiky v letech 1993, 1998, 2003 a 2008 se k homosexuální orientaci hlásí výrazně méně respondentů⁴. Značná část osloveného vzorku, také uvedla, že si svou orientací není jistá. I zde se dá předpokládat výraznější převaha homosexuálně orientovaných jedinců. Častější než homosexuální orientace je v populaci homosexuální zkušenost.⁵

V posledních dvou studiích byla dotazovaným položena i otázka, zda se považují za bisexuální⁶. Kladně odpovědělo 12% mužů a 11% žen.⁷

---

¹ ŠULOVÁ, L., T. FAIT a P. WEISS. *Výchova k sexuální reprodukčnímu zdraví*. Praha: Maxdorf, 2011, s. 191. ISBN 978-807-3452-384.

² BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 19. ISBN 80-855-2603-4.

³ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 13. ISBN 80-718-4954-5.

⁴ Viz. Příloha F, Tabulka 1

⁵ Viz. Příloha F, Tabulka 2

⁶ Bisexualitou rozumíme stav, v jehož důsledku je jeho nositel, bisexuál, pohlavně vzrušován a přitahován přibližně stejně muži i ženami.

Není jisté, zda se homosexualita vyskytuje častěji u mužů než u žen, jak dokládají výzkumy. Roli zde mohou hrát další společenské a sexuální faktory, včetně rozdílného zrání a faktu, že ženská homosexualita je společensky méně nápadná a muži jsou do větší míry postižení sexuálními poruchami dysfunkčního charakteru.⁸ Také je nutno důrazně rozlišovat homosexuální chování a homosexualitu jako takovou.

1.1 Homosexuální chování a homosexualita

Sexuální chování je vnějším projevem lidské sexuality. Pojem homosexualita byl užíván odborníky, z nichž někteří pojímali problematiku částečně nebo jednostranně a ne vždy důsledně oddělovali homosexualitu v Benkrtově smyslu od homosexuálního chování. Mezi homosexualitou a homosexuálním chováním jsou sice těsné souvislosti, ale nejde ani o pojmy totožné, ani o pojmy, které by spolu byly nutně spojeny.

Sexuální orientace nemusí mít vždy za následek odpovídající sexuální chování. Jsou známy případy jednoznačně heterosexuálních jedinců, kteří se v některém období života chovali výlučně homosexuálně. Děje se tak za podmínek, kdy je například znemožněn styk s osobami opačného pohlaví⁹. Převažuje-li u těchto osob heterosexuální zaměření, vracejí se k heterosexuálním stykům při nejbližší příležitosti. Lidé, kteří našli v homosexuálním kontaktu kvalitnější uspokojení, než znali z dosavadního života, nestali se náhle homosexuálními, jen v sobě odhalili homosexualitu skrytou.

Známe také vyhraněné homosexuály, kteří se po nějaký úsek života, nebo dokonce po celý život chovaly heterosexuálně. Vše je komplikováno tím, že ani heterosexuální, ani homosexuální orientace nemusí být vždy stoprocentně vyhraněna. Jedno pohlaví je preferováno, ale někdy je přítomna slabě vyjádřená schopnost vzrušit se s jedincem nepreferovaného pohlaví.

Existují také jedinci, kteří nedokáží rozlišit, zda je pro ně sexuálně přitažlivější muž nebo žena. To jsou tedy praví bisexuálové, nositelé sexuální orientace bisexualita. Není však vzácností, že heterosexuální muž si vydělává homosexuální prostitucí, ale mimo to udržuje styky s preferovanými objekty-ženami. Toto bisexuální chování z něj

---

⁷ ŠULOVÁ, L., T. FAIT a P. WEISS. *Výchova k sexuální reprodukčnímu zdraví*. Praha: Maxdorf, 2011, s. 191-192. ISBN 978-807-3452-384.

⁸ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 14. ISBN 80-718-4954-5.

⁹ Pobyty ve vězeních, internátních školách nebo v armádě.

ale bisexuála neučiní, tento muž je stále heterosexuální. Práví bisexuálové se v podmínkách naší kultury většinou bisexuálně nechovají. Tlak společenských norem je nutí, aby se chovali výlučně heterosexuálně. Obvykle se bisexuál chová bisexuálně, jsou-li v jeho osobnosti psychopatické rysy nebo pokud se necítí být vázán obecně uznávanými morálními normami.

Naopak nejčastěji se bisexuálně chovají homosexuálové, kteří jsou schopni vzrušit se, i když méně, s osobou opačného pohlaví. Někdy zjistíme, že se někteří homosexuálové celoživotně chovali výhradně heterosexuálně, nejčastěji tehdy, když pociťovali velmi silný společenský tlak protihomosexuálních morálních norem a disponovali dobře rozvinutými volnými mechanismy.¹⁰

Podle výzkumu A. Brzka a J. Pondělíčkové-Mašlové bylo 60% homosexuálně orientovaných mužů, kteří se i při své nesporné homosexuální orientaci chovali bisexuálně.¹¹ Pro ty, u kterých je schopnost heterosexuálního vzrušení velmi slabá a homosexuální apetence vysoká, je to však zcela nemožné. Pokud se takový jedinci snaží o heterosexuální chování, obvykle selhávají a vedle svých heterosexuálních vztahů udržují i styky homosexuální. Nejde tedy o pravé bisexuály, ale o homosexuály, kteří se chovají v rozporu se svým cítěním a snaží se vést heterosexuální život, který je v souladu s normami, které jsou společensky pokládány za standard.¹² Někteří sexuologové výskyt bisexuality zcela odmítají, např. sexuolog MUDr. Radim Uzel, CSc. *„Takový jedinec, který nedává aspoň trochu přednost mužům nebo ženám, ve skutečnosti neexistuje. Zkrátka každý člověk je buď heterosexuál, nebo homosexuál, toto jeho zaměření vzniká už před narozením a na jeho sexuální preferencích v průběhu života už nikdo nemůže nic změnit. Dříve nebo později vždycky zvítězí jeho vrozená orientace a on stejně prchne za hlasem svého srdce.“*¹³

Naproti tomu je homosexualita jednoznačné upřednostnění osoby stejného pohlaví i v případě, kdy by byla možnost heterosexuálního vztahu. Homosexuální chování se podle tohoto názoru vyskytuje i u zvířat, zatímco homosexualita pouze u lidí.¹⁴

---

¹⁰ BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 19-23. ISBN 80-855-2603-4.

¹¹ Tamtéž, s. 25.

¹² Tamtéž, s. 23.

¹³ UZEL, R. In: JANOUŠKOVÁ, O. *Homosexuální menšina v České republice*. [online]. Brno, 2006 [cit. 2014-12-01]. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Fakulta pedagogiky, Katedra sociální pedagogiky, Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ema Štěpařová. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/55685/pedf_m/Diplomova_prace1.txt

¹⁴ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 17. ISBN 80-727-2010-4.

1.2 Příčiny homosexuality

I přes nespočet výzkumů ohledně vzniku homosexuality dodnes s jistotou nevíme, co je příčinou pro její vznik. Teorie jsou velmi různorodé a záleží na vědeckém oboru, ze kterého odborníci při svém zkoumání vycházejí. Pro vývoj psychiky a sexuální role je nejdůležitější rané dětství, kdy se vytváří identita s pohlavím. Sama predispozice ke vzniku homosexuality pravděpodobně nestačí, ale ani nepříznivý psychický vliv se nemůže uplatnit, není-li pro něj plod vnímavý.

V každém případě o budoucí sexuální orientaci je rozhodnuto dlouho předtím, než se v pubertě probudí pohlavní citění. Teorie, které předpokládaly, že se homosexualitě může člověk naučit v pubertě nebo později, byly již všeobecně opuštěny.

Nové poznatky z oblasti genetiky podporují biologické teorie, které přičítají vznik homosexuality genetickým vlivům. Těmito poznatky byly vysvětleny průzkumy z předválečných let, které poukazovaly na častý výskyt homosexuálních jedinců v příbuzenstvu. Např. Henry, který našel ve 14 případech ze 40 vyšetřovaných alespoň jednoho dalšího homosexuálního člena mezi příbuznými. Jednalo se o 10,6% homosexuálně orientovaných bratrů a 7,7% sester, mezi vzdálenějšími příbuznými bylo pak nalezeno 12 homosexuálních strýců a tet, z nichž 11 pocházelo z mateřské linie příbuzenstva.¹⁵ Podobných výsledků dosahovaly také výzkumy z pozdějších let. Na základě těchto zjištění se začalo předpokládat, že homosexualita je zatížením dědičným z matčiny strany více než z otcovy.¹⁶ Nové poznatky přinesly veřejnosti jiný pohled na homosexualitu, především z etického hlediska. Homosexualita začala být vnímána jako další variace sexuality.

V roce 1993 vědci Hamer a Le Vay identifikovali při zkoumání mužských pohlavních chromozomů určitý gen na dlouhém raménku X chromozomu v oblasti označované Xq 28, který je podle názoru těchto badatelů zodpovědný, alespoň za některé případy mužské homosexuality. Tuto spojitost prokázali u 64% ze čtyřiceti homosexuálních sourozeneckých dvojic. Přenos sexuální orientace se tedy podle uvedených výzkumů děje z matky na syna přes X chromozom. Tento mechanismus by také vysvětloval skutečnost, že v jiném souboru stejných autorů je u 114 gayů zjištěn vyšší výskyt homosexuální orientace u strýců z matčiny strany, ale ne u jejich otců nebo u bratrů jejich otců. Tento výsledek byl potvrzen i výzkumem Hua a spol.

---

¹⁵ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 25. ISBN 80-718-4954-5.

¹⁶ FREUND, Kurt. *Homosexualita u muže*. Praha: Státní zdravotnické nakl., 1962. s. 164.

Při zkoumání hormonální podmíněnosti sexuální orientace se předpokládalo, že homosexuální muži mají nižší hladinu testosteronu a lesbičky nižší hladinu estrogeneru. Výzkum ovšem žádné rozdíly v hladinách hormonů u homosexuálů nepotvrdil. Model hormonální podmíněnosti u mužů vytvořil Dörner na základě experimentů s mateřským stresem u krys. Narušení hladiny pohlavních hormonů a přítomnost stresu během nitroděložního života vyvolávalo u těchto hlodavců homosexuální chování v dospělosti. Výsledky tohoto experimentu vedly autory k domněnce, že matky homosexuálních mužů zažijí více prenatálního stresu než matky heterosexuálů. Teorii pak podporovali údaje, které svědčily o výrazně vyšších počtech homosexuálů mezi muži na území bývalé NDR během druhé světové války a v prvních poválečných letech, tedy v období, kdy na těhotné ženy působilo více vnějších stresujících událostí než v letech předválečných a poválečných. Je však nutné zdůraznit, že hormonální výkyvy a stres, které způsobují u zvířat změnu specifického chování nelze vztahovat na sexuální orientaci člověka, která není definována chováním při pohlavním styku, ale erotickou reakcí na pohlaví jeho sexuálního partnera.¹⁷

Zvláštní je také fakt, že homosexuální ženy jsou v průměru těžší a muži naopak lehčí než jejich heterosexuální protějšky.¹⁸ Také se u homosexuálních mužů vyskytuje leváctví častěji než u heterosexuálních.¹⁹

V teoriích sociopsychických se odborníci nejčastěji shodují na tom, že prostředí může ovlivnit predispozice k určitému sexuálnímu založení pouze asi do 3. roku dítěte. Působí na něj jak rodičovské chování, tak i další psychogenní faktory. Tyto vlivy však mohou mít zásadní význam jen pro jedince, kteří mají genetické dispozice nebo u nich probíhal pozměněný prenatální vývoj.

Freud se například zmiňuje, že normální vývoj u jedince probíhá tak, že: „*První objekt erotické apetence je vlastní osoba a toto zaměření se jen postupně přenáší na objekt heterosexuální. Mezistadiem je objekt stejnopohlavní. Homosexuální muž zůstává mezi vývojovým stadiem autoeroticismu (narcismu) a heterosexualitou.*“²⁰

Freudův žák Adler rozuměl mužské homosexualitě jako projevu nedostatku odvahy a strachu z odmítnutí či selhání, protože se často vyskytuje u jedinců, kteří trpí pocitů méněcennosti nebo u lidí ctižádostivých a egocentrických.²¹

---

¹⁷ ŠULOVÁ, L., T. FAIT a P. WEISS. *Výchova k sexuálně reprodukčnímu zdraví*. Praha: Maxdorf, 2011, s. 195. ISBN 978-807-3452-384.

¹⁸ Tamtéž, s. 196.

¹⁹ ZVĚŘINA, J. *Lékařská sexuologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2012, s. 121. ISBN 978-80-246-2049-7.

²⁰ FREUND, K. *Homosexualita u muže*. Praha: Státní zdravotnické nakl., 1962, s. 189.

²¹ ADLER, A. In: FREUND, Kurt. *Homosexualita u muže*. 1. vyd. Praha: Státní zdravotnické nakl., 1962, s. 191.

Někteří odborníci se přikláněli k teoriím pozdějšího ovlivnění rodinnými vztahy. Podle Yablonského lze mužskou homosexualitu v některých případech vysvětlit přítomností dominantní matky a slabého otcovského vzoru. Bieber ve svých výzkumech porovnával vztahy uvnitř rodin 83 homosexuálních a 84 heterosexuálních mužů a došel k závěru, že homosexuální muži byli v dětství silně citově fixováni na matky a jejich otcové neplnili příliš dobře svoji rodičovskou roli, a byli tak svými syny jakožto vzory odmítáni.²²

Tyto teorie také potvrzuje Brzek a Pondělíčková-Mašlová „*Naši pacienti často mluví dost nepříznivě o svých otcích — buď je považují za nepřiměřeně tvrdé, nebo jim v dětství neimponovali z jiných důvodů, a nebyli tedy přitažliví jako vzor k napodobení, nebo při jejich výchově chyběli. V jejich výpovědích se nezdá objevuje i narušený obraz matky. Buď se chovala tak, že jako předobraz budoucí partnerky vzbuzovala spíš úzkost, nebo dítěti imponovala příliš a nabízela se jako příklad k napodobování.*“²³ Dále si však také kladou otázku, do jaké míry tyto údaje odpovídají skutečnosti a nakolik je tento rodinný obraz subjektivní.

Působení pozdějších faktorů v období puberty připouští Moberlyová, která považuje pozdější homosexualitu za důsledek nedostatku stejnopohlavní lásky v dětství. Tato teze však vyvrací definici homosexuální orientace jako neměnné, ale popisuje ji jen jako určitou etapu opožděného vývoje. Homosexuální partnerství by pak bylo jakousi variantou rodičovsko-dětského vztahu, což by znamenalo, že není vztahově ekvivalentní k partnerství heterosexuálnímu.

Další příčinou celoživotní homosexuální orientace je podle jedné ze starších teorií svedení v období dospívání. Současné poznatky z medicíny a psychologie však tuto teorii u mužů vyvracejí. U žen však připouští možnost vzniku homosexuálního založení vlivem negativního heterosexuálního zážitku. Tůma uvádí, že dívky, které byly v období psychického dozrávání pohlavně zneužity, se později často stávají prostitutkami nebo lesbičkami.²⁴

Teorie kombinované spojují biologicky podmíněné dispozice, psychologické a sociální vlivy a domnívají se, že všechny tyto podněty mají vliv na vznik homosexuality. Pondělíček ve své knize uvádí, že ke vzniku sexuálního zaměření je důležitá stavba sexuálních center v mozku, zda jsou vyvinuta spíše mužsky nebo žensky. Ke vzniku

---

²² JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 28. ISBN 80-718-4954-5.

²³ BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 28. ISBN 80-855-2603-4.

²⁴ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 29. ISBN 80-718-4954-5.

homosexuality jsou pak důležité 3 fáze, během kterých vzniká v mozku plodu homosexuální orientace.

V 1. fázi nedochází u plodu ve druhé třetině nitroděložního života k produkci mužských pohlavních hormonů vůbec nebo jen částečně. Ve 2. fázi se kvůli nedostatku pohlavních hormonů sexuální centra nediferencují mužsky, a zůstávají tedy víceméně ženská, tak jak byla založena. Ve 3. fázi nastupují psychologické, výchovné a sociální vlivy. Tyto faktory mohou vrozené dispozice zvýraznit nebo utlumit. Pokud se však jedinec nenarodil s predispozicemi k homosexualitě, pak jej žádné prostředí ani návyky nemohou přetvořit v homosexuálně orientovanou osobu.²⁵

Pokud zvážíme dosavadní poznatky o možných příčinách homosexuality, jeví se jako nejpravděpodobnější působení více činitelů. Vše nasvědčuje tomu, že „*souhrou dědičných (genetických) činitelů s vlivy neuroendokrinními, jež se uplatnily během nitroděložního života nebo v prvních měsících po narození, se vytvoří vrozená predispozice, která člověka činí vnímavějším k příslušným psychickým faktorům a sexuálními vlivům.*“²⁶

---

²⁵ PONDĚLÍČEK, I. *Každopádně sexualita: asi 50 tisíc slov o sexu pro mladé a starší*. Praha: Otakar II., 2000, s. 153. ISBN 80-86355-49-7.

²⁶ BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 29. ISBN 80-855-2603-4.

2 COMING OUT

„Nedovedl jsem si představit, jako budou rodiče reagovat, až se dozví, že jejich jediný syn je na kluky. Slyšel jsem o případech, kde své dítě vyhnali z domova. Báł jsem se, jestli se jejich zloba neotočí proti Petrovi, se kterým jsem už přes rok chodil a oni si s ním rozuměli. To ho ale považovali za pouhého kamaráda. Jednoho večera jsem si o všem promluvil s mámou. Trochu mě překvapilo, že náš vztah už dávno neprokoukla. Bylo vidět, že ji to mrzí, ptala se mě, jestli bych to nemohl změnit. Zároveň mně řekla, že vždy budu její syn, že si váží mojí důvěry a že se na ni a tátu můžu vždy obrátit. Dodala, že to budu mít v životě těžší. O dva dny později dokázala pozvat Petra k nám domů.“

Marek²⁷

Homosexualitu chápe Brzek jako defekt, který vždy zůstane pro svého nositele břemenem komplikujícím mu život. Jelikož jde o stav nezměnitelný, je třeba se s ním vyrovnat. Vyrovnat se s homosexualitou lze dvěma způsoby. Buď tak, že její existenci popřeme, nebo jej přijmeme jako nutné břemeno, které se naučíme nést. Popření může mít dvojí podobu. V prvním případě si člověk svou homosexuální orientaci nepřipustí. Své sympatie vůči osobám druhého pohlaví, které nemají erotický základ, ale jsou spíše přátelstvím, zaměňuje za erotický cit a svou schopnost uskutečnit příležitostný pohlavní styk s osobou opačného pohlaví považuje za projev heterosexuality. Pokud však nenachází takovou osobu opačného pohlaví, která by mu dostatečně imponovala, vysvětluje to nejčastěji tak, že stále nenašel „tu pravou“. Své erotické city k lidem stejného pohlaví pak interpretuje jako projev kamarádství nebo „pubertální výstřelek“. Tak může homosexuál oba druhy citů dlouho zaměňovat. Snaží se potom opakovaně heterosexuálně adaptovat, a při těchto pokusech selhává. Bývá to hlavně případ homosexuálních žen, které právě díky tomuto neúspěšnému hledání mívají v průměru vyšší heterosexuální promiskuitu než ženy heterosexuálně orientované.

Jinou formou popření sexuální preference je vědomé přijetí homosexuální orientace současně spojené s odmítnutím faktu, že tato orientace může být stigmatizací, nedostatkem nebo něčím mimo normu. Tito lidé tedy svou orientaci přiznávají sami před sebou a často i veřejně, ale trvají na jejím pojetí jako

---

²⁷ PROCHÁZKA, I. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. [online]. 2002, Praha: Gay iniciativa v ČR, 2002, s. 13-14. [cit. 2015-01-08]. ISBN 80-238-8850-1. Dostupné z: www.gay4you.estranky.cz/file/15/comingout2002.pdf

plnohodnotné a zcela normální, ne-li supernormální varianty lidského sexuálního chování.²⁸

Pro odhalení vlastní odchylné sexuální orientace je užíváno označení „coming out“. Proces uvědomování se začíná odehrávat v pubertě nebo v období adolescence. Někdy ovšem může začít z různých příčin až mnohem později uprostřed života. Lidé někdy nejprve převezmou vzorce chování předchozích generací a teprve v další fázi života si pokládají otázku, zda toto chování odpovídá jejich cítění. Sexualita navíc nedozrává u každého stejným tempem. Obecně platí, že proces sexuálního dozrání je u žen pomalejší než u mužů. Plné sebeuvědomění homosexuální orientace může u žen na dlouho zastřít touha po dítěti a mateřství.²⁹

Coming out představují dvě hlavní fáze, které můžeme rozdělit do pěti bodů, jimiž většinou jedinec postupně prochází a které se mohou prolínat.

1. Zjištění skutečnosti o svém zaměření a její akceptace:
  - a) precoming out – jedinec si uvědomuje svou odlišnost, ale nedokáže ji vyjádřit
  - b) vlastní coming out – jedinec pojmenuje svou odlišnost. Sexuální identitu může zprvu odmítat, ale po čase ji přiznává jak sobě tak i jinému člověku.
2. Uspořádání života v jejím souladu:
  - c) Fáze explorace – experimentování a navazování prvních sexuálních vztahů
  - d) Fáze partnerství – tvorba trvalejších sexuálních a partnerských vztahů, které odpovídají citovým potřebám jedince
  - e) Fáze integrace – dotvoření hodnot, upevnění role jedince ve světě a integrace osobnosti.³⁰

Homosexuála, který prochází coming outem čeká zápas s vlastním sebevědomím, protože bývá sám ze sebe zklamán. Okolí, které se často i dnes staví k odlišné sexuální orientaci s předsudky nebo odmítáním, a je jednou z příčin komplikovaného sebepojetí. V tomto období, kdy je charakteristické intenzivní prožívání odlišností a labilita, mohou být rodiče těmi, kteří nabídnou pomoc a pochopení. Také jich se týká coming out jejich potomka a před nimi samými je proces přijetí nové perspektivy budoucnosti, ve které budou muset možná se zklamáním

²⁸ BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 51-52. ISBN 80-855-2603-4.

²⁹ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 20. ISBN 80-718-4954-5.

³⁰ STEHLÍKOVÁ, D., I. PROCHÁZKA a J. HROMADA. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Orbis, 1995, s. 17.

přehodnotit své plány a představy týkající se např. vnoučat.³¹ Vzájemné odcizení, které v tomto období může vzniknout, v některých případech nebývá dočasným. Na postoji k homosexualitě jejich potomka se pravděpodobně příliš výrazně nepodílí výše jejich vzdělání ani úroveň inteligence, jako spíše kvalita vztahů uvnitř rodiny.³²

Průběh sebeuvědomování souvisí s mírou pochopení jedince jeho sociálním okolím a může být provázen depresivními stavy. Z komplikované situace se může nakonec zdát jako nejpříjemnější některá z nabízejících se variant úniku, citové popření a uzavření manželství nebo suicidium. O suicidiálních tendencích v podobě myšlenek i pokusů svědčí výzkum z roku 1989, který byl proveden v USA a sledoval vliv rodinného zázemí gayů a postoje společnosti na průběh jejich sebepřijetí. Vztah homosexuality a sebevražedného chování byl posuzován na základě ankety, jíž se účastnilo 52 mužů z homosexuálního organizovaného sdružení a 56 mužů z volných homosexuálních společenství. Z celého vzorku byly sebevražedné úmysly zaznamenány u 55% dotazovaných. 20% z celkového vzorku dotázaných, u nichž se vyskytlo sebevražedné jednání, uvádělo, že bylo spojeno s úzkostí a novým zamítnutím jich jakožto homosexuálů. Téměř všichni, kteří se pokusili o sebevraždu, si uvědomili své homosexuální citění, ale už nepřijali kladně svou homosexualitu.³³

Smyslem druhé fáze coming outu je proces přizpůsobování vnějšího života. Někteří homosexuálové bývají v životě méně spokojeni než zbytek populace. Při realizaci svého citění se setkávají s množstvím překážek. Všeobecně platí, že větší problémy se sebepřijetím mají tito lidé ve společnostech orientovaných homofobicky.³⁴ „*Tolerantní společnosti homosexualitu jakožto jev nepopírají, ale chápou ji jako něco, s čím je dobré počítat.*“³⁵ V každé společnosti přesto existuje různě velká část populace, která má vůči homosexuálům nenávistný postoj.³⁶ Vedle závažných deliktů, jako je homofobní agrese, může probíhat i diskriminace drobná a obtížně prokazatelná. Patří sem nadávky, urážky, ironické poznámky nebo rozdílné pracovní podmínky. Většina homosexuálů se setkává s těmito situacemi již ve škole. Častá je také ve sportovních oddílech.³⁷

³¹ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 21-22. ISBN 80-718-4954-5.

³² TALANDOVÁ, J. In: JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 22. ISBN 80-718-4954-5.

³³ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 22-23. ISBN 80-718-4954-5.

³⁴ Tamtéž, s. 23.

³⁵ Tamtéž, s. 23.

³⁶ ZVĚŘINA, J. *Lékařská sexuologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2012, s. 129. ISBN 978-80-246-2049-7.

³⁷ PROCHÁZKA, I. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. [online]. Praha: Gay iniciativa v ČR, 2002, s. 18 [cit. 2015-01-08]. ISBN 80-238-8850-1. Dostupné z: www.gay4you.estranky.cz/file/15/comingout2002.pdf

3 DĚJINY HOMOSEXUALITY

I přes nedostatek informací o sexuálním chování v nejstarších dobách je velmi pravděpodobné, že určité procento lidí žilo homosexuálně vždy. Morus je jedním z autorů, který ve svých Světových dějinách sexuality upozorňuje, že teprve po archaickém období středověku, asi až do 6. st. př. Kr., začalo přibývat náznaků o homosexualitě.

Když pračlověk přecházel k zemědělskému způsobu života, jenž nebyl tak riskantní jako lov, vytvořily se tím podmínky pro přežití většího počtu obyvatelstva. Ve svazku mezi mužem a ženou byla nastoupena cesta od polygamie k monogamii, která vyplývala z poměru mezi počtem mužů a žen v dané společnosti. Manželství bylo odjakživa chápáno především jako ekonomická jednotka. Mezi přírodními národy tak neexistovali neženatí jedinci. V této sociální struktuře si své místo museli najít i gayové, a to různými způsoby. U indiánských kmenů jim byl někdy přisouzen status žen. U sibiřských národů se zase stávali šamany, a byli tak zařazeni do zvláštní sociální skupiny.

Díky lepším ekonomickým podmínkám bylo také potřeba více pomocníků – vychovatelů pro děti, které se učí především na základě zkušeností předchozích generací. Bylo proto potřeba pečovatелů, kteří sami nemají potomstvo, a mohou se tak plně starat o své svěřence. Právě tak vznikla hypotéza o homosexualitě, která zvyšovala počet pečovatелů. Navíc homosexuálové snižovali riziko rivalitního boje o ženy.³⁸

Tato představa o homosexualitě v pravěku se může zdát přepjatá, byla ovšem vyslovena na poli uznávané vědy. Nezávisle na sobě ji zformulovali Wilson a Triverse, vážně se jí zabývá i dnešní sociobiologie a psychologie. V každém případě nás hypotéza o homosexualitě jako jakési pravěké charitě, pobízí k zamyšlení nad tím, odkud se původně tento jev vzal. Ukazuje také, že to, co je mnohdy označováno jako „proti přírodě“ a „nepřirozené“, lze stejně dobře vysvětlit jako doplněk přírodních mechanismů a ve prospěch života lidského společenství.³⁹

Dalším způsobem, jakým se vědci snaží doplnit mezery ohledně homosexuality, je zkoumání primitivních kmenů. Předpokládá se, že až do 19. století, kdy se do nepřístupných končin dostali příslušníci západní civilizace, plynul život místních

---

³⁸ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 17. ISBN 80-727-2010-4.

³⁹ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 17-18. ISBN 80-727-2010-4.

obyvatel po stovky let stejným nezměněným způsobem. Proto studium rituálů a zvyků, které praktikují ještě i dnes, poskytuje důležité spojení s minulostí.⁴⁰

Ford a Beach prozkoumali etnografické prameny pojednávající o 76 různých primitivních společenstvích. U 27 zjistili, že homosexuální chování není vůbec přijímáno a je sankcionováno v různých stupních přísnosti, od zesměšnění až k trestu smrti. Ve zbývajících 49 kmenech se k homosexualitě společenství stavělo loajálně. Bylo dokonce součástí předepsaných náboženských obřadů či výhradní formou sexuálního života před uzavřením manželství.⁴¹

Herdt se ve své studii zabýval ritualizovanou homosexualitou v Melanesii. Především v jižní části Nové Guineje a na přilehlých ostrovech je homosexualita nezbytnou součástí zasvěcování chlapců do dospělosti. Paradoxně až homosexuálním stykem se z chlapce stane muž.⁴² Jiné kmeny umožňují svým příslušníkům navazovat jak homosexuální, tak heterosexuální styky, a i když nejsou v těchto společenstvích rovnocenné, nemají na společenský status jedince žádný vliv.

Jiné etnologické studie podávají zprávy o tom, že v některých přírodních společenstvích je uznávána možnost změny rodové identity. „*Jedinci, kteří se cítí být příslušníky opačného pohlaví, mohou na základě souhlasu společenství přijmout opačnou rodovou roli, včetně odpovídajících povinností, možnosti svatby, adopce dětí, válečnictví apod.*“⁴³ U společenství Chukchi na Sibiři je homosexualita obecně odmítána. Této zákaz se však nevztahuje na šamana, tomu je díky jeho zvláštnímu sociálnímu postavení dovoleno udržovat vztahy se ženami i muži.⁴⁴

Řada vědců nacházela také souvislosti s postojem společnosti k ženám a postojem k homosexualitě. V matriarchátu, kde měly ženy vysoké sociální postavení, se údajně na homosexualitu pohlíželo jako na něco nedůležitého. Naopak v patriarchálních společnostech, kde byla žena považována za méněcennou, bývala homosexualita potlačována, a to především její mužská podoba.⁴⁵ Homosexuální chování bylo nejvíce rozšířeno právě na přechodu mezi matriarchátem a patriarchátem, v období rozkvětu starého Řecka.

---

⁴⁰ SPENCER, C. *Dějiny homosexuality*. Bratislava: Slovart, 1999, s. 12. ISBN 80-7145-302-1.

⁴¹ BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 105. ISBN 80-855-2603-4.

⁴² HERDT, H. G. *Ritualized Homosexuality in Melanesia*. California: University of California Press, 1993. ISBN 05-200-8096-3. Dostupné

z: http://www.williamapercy.com/wiki/images/Ritualized_Homosexual_Behavior.pdf

⁴³ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 36. ISBN 80-718-4954-5.

⁴⁴ Tamtéž, s. 36.

⁴⁵ BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 105. ISBN 80-855-2603-4.

3.1 STAROVĚK

Pokud nahlédneme na příběhy staré mytologie nejen jako na odraz života společnosti, můžeme potom z jejich postav, činů a vztahů vypožorovat možné tehdejší modely lidského jednání. Fanel konstatuje, že „mýtus je velký příběh světa, do něhož jsou osudy lidí zcela ponořeny. Obsahuje-li mimo jiné i homosexuální vztahy, jež v něm nejsou líčeny jako něco nekalého, má v tomto smyslu rovněž svou vypovídací hodnotu.“⁴⁶

V tomto období nacházíme mnoho náznaků nebo zmínek o homosexuálním jednání. Jedna z nejstarších zmínek pochází z období 2000 př. n. l. ze spisu „Naučení mudrce Ptahhotepa“. V něm jsou dospělí muži varováni před sváděním mladých chlapců, a má v podstatě zavrhuje podtext⁴⁷. Kromě textů týkající se mužské homosexuality ve starém Egyptě existuje pouze jeden, který zmiňuje homosexualitu ženskou. V démotickém snáři z 2. stol., kde příslušné vidění ve snu vyznívá také negativně⁴⁸. V mýtickém světě egyptských bohů se pak setkáváme s homosexuálním chováním mezi bohy Horem a Sutechem.⁴⁹

V Mezopotámii a na území Kanaánu byla homosexualita rozšířena a existovala zde mužská i ženská chrámová prostituce, i přesto že židovské zákony toto chování zakazovaly. Odpor k homosexualitě byl totiž jedním z etických znaků, jimiž se Hospodinův lid odlišoval od pohanského. Trestem za homosexualitu bylo ukamenování.⁵⁰

Stejnopohlavní styky byly potlačovány také ve staré Číně. Pojetí sexuality založené na taoistické teorii vzájemného působení mužského a ženského principu, považovalo homosexuální akty mezi muži za plýtvání mužskou silou a narušování duševní a tělesné rovnováhy.⁵¹

Za zlatý věk homosexuality v evropských dějinách můžeme označit období antiky. Staré Řecko je také asi jedinou historicky doloženou společností, ve které byla homosexualita považována za rovnocennou a plnohodnotnou variantu sexuálního

---

⁴⁶ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 15. ISBN 80-727-2010-4.

⁴⁷ „Nesoulož s chlapcem; vždyť víš, že zavržené by se mu stalo nutností a že by jeho nitro nemělo nikdy klid. Ať proto nemusí trávit noc konáním zavrženého, aby se ukojil a uhasil touhu.“

⁴⁸ „Jestliže se jí zdálo, že souložila se ženou, pak ji stihne zlý osud.“

⁴⁹ VACHALA, B. *Jiná láska ve starém Egyptě: Postoj Egyptanů k homosexualitě*. [online]. Praha: Vesmír, s.r.o., 2010, roč. 89, č. 2 [cit. 2015-02-08]. ISSN 1214-4029. Dostupné z: <http://casopis.vesmir.cz/clanek/jina-laska-ve-starem>

⁵⁰ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 37. ISBN 80-718-4954-5.

⁵¹ BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 106. ISBN 80-855-2603-4.

chování. Zdá se, že homosexuální styky byly před vstupem do manželství dokonce upřednostňovány. Ženy měly ve společnosti málo důstojné postavení a jejich posláním bylo především rodit děti, nejlépe syny. Platón jadrně shrnul postavení žen ve své řeči proti Neaerovi: „*Kurtizány máme pro potěšení, konkubíny nám poskytují každodenní osobní služby a manželky nám rodí děti a oddaně se starají o domácnost.*“⁵² Ženatí muži tak mohli mít vedle manželky i neutajovaný vztah s mladým chlapcem. Na tomto bisexuálním chování ve starořecké společnosti se podílely i narcistické prvky. Stárnoucímu muži mohlo imponovat, že je akceptován mladým chlapcem, chlapci naopak imponoval zájem váženého muže a hrdiny.⁵³ „*V žádném případě se tehdy nespojovalo mužské homosexuální chování s nedostatečnou mužností, nebo dokonce zženštilostí jako v dobách pozdějších až po současnost.*“⁵⁴

V antice byla homosexualita především cestou k získání mužství. Platón v „Symposiu“ předkládá ústy dramatika Aristofana mýtus: „*Původně existovali lidé třech pohlaví: mužského, ženského a androgynního. Tito lidé byli nesmírně pyšní a zaútočili na bohy. Zeus se je proto rozhodl potrestat a rozetnul je ve dvě. Z mužského pohlaví vznikli dva muži, z ženského dvě ženy a z androgynů muž a žena. Aristofanes poté říká, že ti muži, co pocházejí z muže, milují mužskou lásku. Doslova praví: „Kdo jsou však částí původního muže, touží po mužském pohlaví, a pokud jsou malými chlapci, milují muže, poněvadž jsou úseky mužské bytosti, a rádi vedle mužů lehají a s nimi se objímají; to jsou nejlepší z chlapců i jinochů, poněvadž jsou svou přirozeností nejmužnější. Někteří ovšem o nich říkají, že jsou nestoudní, a to není pravda; neboť to nečiní z nestoudnosti, nýbrž puze svou silou, statečností a svým mužstvím, milujíce to, co jim jest podobno. Velikým důkazem té věci jest toto: když dorostou, jedině takoví se stávají muži platnými pro veřejný život. A když dospějí mužného věku, milují chlapce, kdežto o sňatky s ženami a plození dětí se z přirozeného pudu nestarají a musí k tomu být nuceni zákonem.*“⁵⁵

Soužití dospělého muže a mladíka bylo spojováno s chlapcovou komplexní výchovou, včetně výcviku v bojovém umění a zacházení se zbraní. Platón například tvrdil, že „*nejlepší armáda by měla být sestavena z mužů, kteří se navzájem milují a inspirují k hrdinným a obětavým činům.*“⁵⁶ Vycházel přitom ze zkušeností Sparty,

---

⁵² FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 31. ISBN 80-727-2010-4.

⁵³ BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 106. ISBN 80-855-2603-4.

⁵⁴ Tamtéž, s. 106.

⁵⁵ FAFEJTA, M. *Úvod do sociologie pohlaví a sexuality*. Věrovaný: Jan Piszkiwicz, 2004, s. 85-86. ISBN 80-867-6806-6.

⁵⁶ BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 106. ISBN 80-855-2603-4.

Kréty a Théb, jejichž vojska byla tak silná právě díky tomu, že bylo mezi vojáky mnoho homosexuálních dvojic. Předpokládalo se, že snaha ochránit partnera vedla vojáky k větší obětavosti a statečnosti.⁵⁷ V antickém pojetí je mužství spjato právě s občanstvím a vojenstvím, které je nepřístupné otrokům a ženám.

Z Aristofanova mýtu však vyplývá, že musela existovat i homosexualita mezi ženami. Také termín „lesbismus“, který vznikl podobně jako termín „homosexualita“ až v 19. stol., napovídá o existenci ženské homosexuality. K nejznámějším ženám řeckého starověku patří básnířka Sappó, která podstatnou část svého života prožila na ostrově Lesbos. Založila tam Múseion, dům Múz, v němž se dívky ze zámožných rodin vzdělávaly hudbou, zpěvem a tancem. V básních, ve kterých se střídá hluboký cit a prudké fyziologické pocity, se vyznává ze svých lásek k mladým svěřenkyním i bohyni Afroditě.⁵⁸ Ženská homosexualita nebyla stíhána zákonem, pokud nevedla k veřejnému pohoršení. Sappó ukončila svůj život skokem z útesu Lefkatas, pravděpodobně kvůli neopětované lásce ženy.⁵⁹

Helénistické období přineslo jisté rozvolnění mravů, kdy se ve společnosti začala vedle pedagogické pederastie objevovat také homosexuální prostituce. Zmínky se objevují již v 7. st. př. n. l. v Zaleukových zákonech. O jednotlivostech chybí jasná představa, někteří historici tvrdí, že zakazoval mužům nosit zlacené kruhy a šaty po vzoru Milétanů, vyjímaje mužské prostitutky. O století později měly již Atény zvláštní zákony, které tuto výdělečnou činnost stíhaly. Také ve Spartě byly vyhlášeny přísné zákony proti homosexuální prostituci. Nechyběla ani prostituce lesbická, především bohaté ženy navštěvovaly za tímto účelem organizované kluby a lázně.⁶⁰

Řeckou kulturu přejal Řím, který v umění prezentoval hermafroditismus vycházející z báje o dávných lidech, kteří byli oboupohlavní, než je Zeus za trest rozdělil. Homosexualita ustoupila do pozadí, a ačkoliv k ní společnost zůstala zprvu poměrně tolerantní a byla určitou dobu trpěna vedle heterosexuality jako „řecký zvyk“, postupně začala být brána jako důkaz nedostatku mužnosti.⁶¹ V této souvislosti i český historik starověku Burian zdůrazňuje, že intimní vztah muže k muži nebyl v antické době pokládán za nepřirozený. Odsuzovány však byly okolnosti, za nichž se toto dělo, nikoliv čin sám. Takto také Marcu Antoniovi vyčítali, že v mládí sloužil jako chlapec pro

⁵⁷ BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 106. ISBN 80-855-2603-4.

⁵⁸ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 71-72. ISBN 80-727-2010-4.

⁵⁹ JANIŠ, K. *Toulky historií sexu a erotiky*. 2. vyd. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2007, s. 40. ISBN 978-80-86845-83-8.

⁶⁰ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 74. ISBN 80-727-2010-4.

⁶¹ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 43. ISBN 80-718-4954-5.

rozkoš.⁶² Předpokládá se, že císaři Vitellius a Elagabal byli zavražděni právě kvůli své homosexualitě.⁶³ S koncem antického pohanství končí také tolerance vůči homosexualitě a nastává období nástupu křesťanství jako dominantního náboženství na evropském kontinentu, jež tuto tolerantnost naprosto postrádá.

3.2 STŘEDOVĚK

Příchodem Konstantina Velikého na trůn začala ve starověku dlouhá éra odmítání homosexuality. Liberální tradice pohansko-antická se od počátku potýkala s přísnou tradicí židovsko-křesťanskou. Křesťanství, které v principu vykazovalo sexualitu vždy jen do věrného a nerozlučitelného manželství, mělo samozřejmě k homosexualitě záporný postoj, založený především na vyprávění o Sodomě ve Starém zákoně. Přesto se postoje křesťanských myslitelů vždy různily. Kliment Alexandrijský a Tomáš Akvinský zaujímali jednoznačně odmítavý postoj. Origenes již ve své době⁶⁴ interpretoval zničení Sodomy jako trest za odmítnutí proseb poutníků o pohostinství, nikoli jako trest za homosexualitu. Poměrně příznivé stanovisko vůči homosexualitě zaujímal Jan Zlatoústý, který odsuzoval ty, kdo se zajímají jen o slast, a odlišoval je od osob, které svého sexuálního partnera skutečně milují.⁶⁵

Homosexualita patřila k nejhorším hrdelním zločinům, srovnatelným s čarodějnictvím nebo vzpourou proti vladaři. Nezachovalo mnoho záznamů, které by zmiňovaly homosexualitu jako takovou, ale spíše jen její zatracování jako hříchu proti přírodě. Kardinál a diplomat Jakub z Vitre uvádí ve svých spisech, že v Paříži byla homosexualita mezi duchovenstvem tak rozšířená, že odmítl-li některý kněz na ulici prostitutku, pokřikovali na něj ze msty „sodomito“. V ostatních částech Evropy většímu počtu záznamů o homosexualitě zabránila církevní cenzura. Obvinění z homosexuality bylo také lehce zneužitelné.

Ženská homosexualita ve středověku samozřejmě také existovala, ale o ní máme ještě méně informací než o homosexualitě mužské. Konkrétní zmínky pocházejí z Benátek roku 1480, kdy se v nařízení Rady deseti zakazovalo některým ženám, zejména prostitutkám nosit na ulici mužský účes. Pravděpodobně se jednalo o lesbické

---

⁶² FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 79. ISBN 80-727-2010-4.

⁶³ BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 106. ISBN 80-855-2603-4.

⁶⁴ 182 n. l. – 254 n. l.

⁶⁵ BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 107. ISBN 80-855-2603-4.

prostitutky, které chtěly svými mužskými způsoby získat pozornost homosexuálně orientovaných žen. Dochovaly se také zprávy o tom, že v Benátkách existovaly kuplířky, které zájemkyním zprostředkovávaly homosexuální styky.⁶⁶ I v procesních aktech z Kolína nad Rýnem se zachovala stručná zmínka o homosexualitě, kde pastor od sv. Martina prohlašuje, že „*poznal a musel trestat i smilstvo muže s mužem a ženy s ženou*“⁶⁷ O situaci v Čechách je dochována první významná zmínka z roku 1353, kdy vydal Karel IV. tzv. Karolinský trestní kodex, podle něhož měly být homosexuální styky krutě trestány.⁶⁸

3.3 NOVOVĚK DO KONCE 19. STOLETÍ

Renesance byla obdobím, kdy se cítění člověka odpoutávalo od dosud dominujících postojů církve a vracelo se k předkřesťanským ideálům. Itálii zachvátil vášnivý zájem o antickou kulturu. Vykopané antické sochy, které se do té doby roztloukaly na vápencový prach, se restaurovaly a prodávaly za vysoké sumy. Klasický svět se stal novou módou. Stavěly se vily v klasickém stylu, kardinálové si nechávali tesat bysty z mramoru jako římsští císaři a pozlacení mladíci vytvářeli živé sochy na korunovaci papeže Alexandra VI. Populární také bylo měnit křesťanské postavy za klasické, ze svatých se stali bohové, Kristus se změnil na Apollóna a Bůh na Jupitera. Oblíbenou byla také erotické literatura.

Přijímání pohanské kultury v tak širokém rozsahu lákalo i církve. Nakonec podlehl i klérus a papeži se chovali jako dekadentní, marnotratní císaři.⁶⁹ Luther ve svém dopise pro papeže Leva X. píše, že „*římský dvůr, který je nepopíratelně zkaženější než Babylon nebo Sodoma, se podle mých informací topí v nehaněbné bezbožnosti.*“⁷⁰ Církve se poddala vlně humanismu a nedokázala sladit vlastní učení o homosexualitě s praktikami některých kněží.

Nejvíce zpráv z této doby pochází z Florencie. Francouzi mluvili o lásce ke stejnému pohlaví jako o „florentské neřesti“⁷¹, což potvrzuje Dantův současník Giordano svým povzdechem: „*Ach, jak mnoho sodomitů je mezi měšťany. Nebo spíš*

⁶⁶ JANIŠ, K. *Toulky historií sexu a erotiky*. 2. vyd. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2007, s. 68-69. ISBN 978-80-86845-83-8.

⁶⁷ Tamtéž, s. 69.

⁶⁸ BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 111. ISBN 80-855-2603-4.

⁶⁹ SPENCER, C. *Dějiny homosexuality*. Bratislava: Slovart, 1999, s. 87. ISBN 80-7145-302-1.

⁷⁰ CHAMBERLIN, R. E. In: SPENCER, Colin. *Dějiny homosexuality*. Bratislava: Slovart, 1999, s. 87. ISBN 80-7145-302-1.

⁷¹ V originále „Le vice de Florence“.

*všichni hoví této nectnosti!*⁷² Běžnou byla homosexualita mezi umělci, kteří byli zaujati krásou a zaměstnávali své učedníky od dvanácti let. Mezi nejznámější umělce, kteří udržovali stejnopohlavní styky, patřili například Michelangelo, Donatello nebo Leonardo da Vinci.⁷³ I v těchto dobách existoval ve společnosti oficiální tlak, jehož odezvou byly snahy gayů popřít pověsti o jejich homosexuálním životě, které by jim mohly uškodit. Během druhé poloviny 14. a v 15. století se rozmáhala trestná opatření civilních úřadů proti homosexualitě. Ve Florencii byl v roce 1432 zřízen speciální tribunál mravnostní policie, nazývaný „noční a klášterní dozorcí“⁷⁴. Jejich úkolem bylo vyšetřovat anonymní nařčení ze sodomie a podobných zločinů. Podle dochovaných zpráv tribunál úřadoval nejméně sedmdesát let. Od roku 1343 do roku 1506 byly florentské zákony postupně zpřísněny. Nakonec stačil k usvědčení ze sodomie pouze jeden svědek. Ve florentských archivech existují záznamy o veřejném bičování a také upálení homosexuálů.⁷⁵

V 17. století byla opět zavedena přísnější opatření v sexuálních zvycích. O to častěji se objevovaly zmínky o nepřipustných erotických vztazích, např. v díle „Dames galantes“, jehož autorem byl Branôme⁷⁶. Podle něj byla lesbická láska rozšířena do Francie z Itálie francouzskou královnou Kateřinou de Medici. Mužská homosexualita nebyla teoreticky vůbec tolerována, přesto na dvoře ve Versaille se vyskytla v dosti bizarním provedení. Několik šlechticů zde založilo řád sodomitů, jehož stanovy zakazovali členům sexuální poměr s ženami. Ludvík XIV. jej však později zrušil, protože chování těchto mužů bylo považováno za negalantní.

Nepříliš vstřícné období novověku narušila Anglie v 18. století, která považovala homosexualitu za módní.⁷⁷ Zmírnění původního zákona přinesla pro Čechy vláda Josefa II., který v roce 1787 snížil trest za homosexuální praktiky na vězení. Koncem 18. století začala být homosexualita společensky nápadnější. Ačkoliv byla mužská varianta právně postižitelná, na rozdíl od ženské, úřady zakročily většinou pouze v případech svedených mladistvých nebo v kauzách, které znamenaly společenský prohřešek.⁷⁸

Za vlády císaře Viléma II. se zvedla vlna afér, které obviňovaly císaře, že ve státních záležitostech stojí na straně homosexuálů. Mezi příslušníky šlechty a politiky

⁷² SASLOW, M. J. In: MURRAY, O. S. *Homosexualities*. Chicago: University of Chicago Press, 2002, s. 144. ISBN 02-265-5195-4.

⁷³ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 138-139. ISBN 80-727-2010-4.

⁷⁴ V originálním znění „Ufficiali di notte e monasteri“.

⁷⁵ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 139-141. ISBN 80-727-2010-4.

⁷⁶ Vlastním jménem Pierre de Bourdeille.

⁷⁷ LEWINSOHN, R. *Světové dějiny sexuality*. Praha: Ikar, 2007, s. 131-132. ISBN 978-80-249-0887-8

⁷⁸ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 44-45. ISBN 80-718-4954-5.

se poté rozpoutal boj se vzájemným napadáním ohledně homosexuálních sklonů. Díky těmto skandálům se dostala homosexualita do povědomí širší veřejnosti. Zpočátku tyto aféry vedly k většímu morálnímu odsuzování, později se toto téma objevovalo jako častý námět novinových zpráv a zbytku světa se mohlo zdát, že Německo je sexuálními výstřelky doslova zaplaveno.⁷⁹ V letech 1871–1994 se stal součástí německého trestního zákoníku §175, který kriminalizoval homosexuální pohlavní styk jako „*smilstvo proti přírodě, tj. jednání mezi osobami mužského pohlaví, které se podobá souloži.*“⁸⁰ Každému muži od 21 let hrozilo vězení v rozsahu 1 až 5 let. Avšak podle historika Boissona bylo do roku 1933 podle tohoto zákona odsouzeno jen 835 lidí, a to většinou za znásilnění. Tento zákon se stal velmi známým a lidé se starostlivě či žertem ptali, zda i jejich soused není „stopětasedmdesátník“. Zde můžeme vidět jistou spojitost se současností, kdy se homosexuálové označují jako „čtyřprocentní“ dle procentuálního zastoupení homosexuálů ve společnosti.

V této společenské situaci vytváří německý lékař Magnus Hirschfeld kampaň za zrušení trestnosti homosexuality a zavádí pro ni nový termín „třetí pohlaví“. Zasadil se také o to, aby se těmto jedincům dostalo právní ochrany a aby nebyli pronásledováni a vylučováni ze společnosti. Díky dalším rozsáhlým debatám se většinová heterosexuální společnost ještě více ohrazovala vůči homosexuálům, kteří se začali jako menšina pevně spojovat.⁸¹

3.4 20. STOLETÍ

Přelom století byl ve znamení počátků zviditelňování individuality, variací života a také sexuálních zvláštností. Veřejnost tyto novinky přijala a často je napodobovala. V tomto období se odehrál zlom sexuálního studu i u měšťanské morálky, která ani v dřívějších dobách nenapodobovala výstřednosti šlechty. Změnilo se také postavení ženy. Postupně se vymanila z pasivní role a stávala se rovnoprávnou partnerkou. Příznivý vývoj byl narušen 2. světovou válkou.⁸² Totalitní systémy jsou charakteristické nenávislným postojem vůči jakýmkoliv odlišnostem, možná i proto, že osud jednotlivců může sloužit jako výstraha pro celou společnost. Důsledná diskriminace homosexuálů

⁷⁹ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 45. ISBN 80-718-4954-5.

⁸⁰ Tamtéž, s. 47.

⁸¹ LEWINSOHN, R. *Světové dějiny sexuality*. Praha: Ikar, 2007, s. 229-230. ISBN 978-80-249-0887-8.

⁸² JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 47. ISBN 80-718-4954-5.

v Německu začala v roce 1933, kdy byly uzavřeny některé gay podniky. V roce 1934 začaly vznikat tzv. „růžové seznamy“. *„Růžová byla homosexuálům přisouzena jako jejich symbolická barva a zůstala jim i jako skupinové označení v koncentračních táborech. Podle odhadů se jich tam ocitlo kolem deseti tisíc.“*⁸³

Napomohlo k tomu také zpřísnění §175, který byl 28. června 1935 novelizován. Nyní se mluvilo o zločinu „necudnosti“ a k naplnění jeho skutkové podstaty stačil pouhý oční kontakt. Trest se zpřísnil na desetileté nucené práce nebo doživotní vězení. Policie vyškolila agenty k provokacím, kteří měli homosexuály odhalovat. Na rozdíl od americké homofobie, pocházející z puritanismu, měla německá rasové a nacionální zdůvodnění. Byla hlásána ideologie silných a rasově „čistých“ mužů, kteří měli zalidnit planetu. Vše, co vedlo k „nedokonalosti rasy“, bylo označeno jako „nepřirozená společenská nemoc.“⁸⁴ A jako taková měla být likvidována.

Lesbické sexuální vztahy zůstaly, stejně jako ve starém německém trestním právu, beztrestné. Vysvětlením může být, že nacističtí ideologové přisuzovali ženám menší hodnotu, jelikož prezentovali národní socialismus především jako hnutí mužů. Boisson se domnívá, že vliv mohlo mít také dílo vídeňského filosofa Weiningera, který ve své knize⁸⁵, i „toho nejmizernějšího muže“ pokládá za cennějšího než „tu nejhodnější ženu“.⁸⁶ Pokus rozšířit zákon i na lesby učinil nacistický právník Klaré v roce 1937. Jeho návrh však nebyl přijat, údajně protože *„nebyl s to formulovat jak nebo proč by mohlo být rozlišováno, co jedna žena dělá s druhou.“*⁸⁷

V koncentračních táborech byli homosexuálové označováni růžovými trojúhelníky. Bylo s nimi zacházeno obzvláště tvrdým způsobem, a to jak nacisty, tak také spoluvězni. Často zde byli pod slibem propuštění, mrzačeni, mučeni a kastrováni při nacistických lékařských experimentech.⁸⁸ Vrchní katan v roce 1940 vyčíslil počet svých obětí na jeden milion.⁸⁹ Proces dekriminalizace homosexuality postupně začínal až po konci 2. světové války.

Československo bylo jedním z prvních států, kde byla zrušena trestnost homosexuality. Od roku 1961 zůstalo trestným pouze homosexuální erotické jednání pro osoby starší 18 let, které se stýkaly s osobou neploletou. Tento zákon však neznamenal konec diskriminace a nesvobody. Stát sice tyto lidi nesankcioval, nadále

---

⁸³ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 311. ISBN 80-727-2010-4.

⁸⁴ LÉKÓ, I. In: FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 312. ISBN 80-727-2010-4.

⁸⁵ Sex a charakter z roku 1903.

⁸⁶ Tamtéž, s. 113.

⁸⁷ MASS, D. L. In: FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 313. ISBN 80-727-2010-4.

⁸⁸ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 48. ISBN 80-718-4954-5.

⁸⁹ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, s. 317. ISBN 80-727-2010-4.

však bránil vzniku organizací a sdružování gayů. Do konce 80. let existoval také zákaz otiskování homosexuálních seznamovacích inzerátů. Státní bezpečnost vlastnila seznamy gayů, s kterými mohla volně manipulovat nebo je zneužívat. Všechny tyto okolnosti měly za následek všeobecně nízkou informovanost a velké množství předsudků ve většinové společnosti. Homosexuální projevy na veřejnosti byly posuzovány jako jednání vzbuzující veřejné pohoršení a byly vytlačeny do nočních parků, na veřejné toalety a měly především anonymní charakter. I z tohoto důvodu zřejmě figurovala homosexualita v kategorii psychiatrických nemocí. Do konce totalitního režimu se u nás situace nijak výrazně nezlepšila.⁹⁰ Postoje sexuologů vystihuje názor Brzka a Pondělíčkové *„Pražská sexuologická škola stále chápe homosexualitu jako sexuální deviaci a byli bychom šťastní, kdybychom jednou dokázali léčením homosexuální orientaci změnit.“*⁹¹

V této době byla také homosexualita vyjmuta z mezinárodní klasifikace nemocí WHO. Došlo i k novelizaci zákona z roku 1961, ve kterém byla zrovnoprávněna věková hranice pro homosexuální i heterosexuální styky na 15 let.⁹² Homosexualita se nyní stává viditelným společenským jevem, stává se častějším mediálním tématem a stoupá informovanost a tolerance široké veřejnosti

---

⁹⁰ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 48-49. ISBN 80-718-4954-5.

⁹¹ BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 110. ISBN 80-855-2603-4.

⁹² BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, s. 111. ISBN 80-855-2603-4.

4 GAY A LESBICKÁ Hnutí A BOJE ZA ROVNOPRÁVNOST

Cílem všech hnutí lesbiček, gayů a bisexuálů (dále jen LGB hnutí) bylo pomáhat komunitě samotné, ale zároveň navenek prosazovat politická práva této menšiny. A zvýšit informovanost široké veřejnosti, aby začala vnímat homosexuální vztahy jako rovnocenné s heterosexuálními.

Ke gay a lesbickým hnutím neodmyslitelně patří duhové vlajky, které provázejí každou akci na podporu gayů a lesbiček, jak u nás, tak i v zahraničí. Za 26 let své existence, byla rozšířena po celém světě.

Duhová vlajka je považována za symbol jednoty a hrdosti gay a lesbické komunity. Poprvé byla použita v San Francisku roku 1987. Návrh vlajky pochází od Gilberta Bakera, který se o jejím vzniku vyjádřil *„růžový trojúhelník byl symbolem hnutí za práva gayů, avšak byl to symbol, kterým nás označili naši nepřátelé. Duhová vlajka, naproti tomu, pochází z duše našich lidí. Oslavuje naši různorodost a vyjadřuje naši sílu.“*⁹³

První duhové vlajky byly ušity samotným autorem návrhu za pomoci dobrovolníků. Měly celkem osm barevných pruhů, z nichž každý vyjadřoval určitý element růžový – sex, červený – život, oranžový – zdraví, žlutý – slunce, zelený – přírodu, tyrkysový – umění, modrý – harmonii a fialový – duševno. V roce 1979 měla být vlajka hromadně vyráběna na pochod hrdosti PrideParade. Během hromadné výroby se však zjistilo, že použitá růžová barva není v komerční výrobě dosažitelná. Byla tedy z vlajky vyřazena společně s tyrkysovým pruhem a modrý pruh nahradil indigový. Tato verze upravené vlajky se používá dodnes.

Předchozím symbolem homosexuální komunity byl růžový trojúhelník, který ukládal nosit gayům v Německu §175 z roku 1871. Růžový trojúhelník, coby ponižující označení homosexuálů se stal postupem času jedním ze symbolů hrdosti a jednoty této komunity. Homosexuálně orientované ženy nosily černý trojúhelník, protože se §175 na ženy nevztahoval. Ženy byly vězněny z důvodu antisociálního chování. Černý trojúhelník nyní používají i některá lesbická a feministická hnutí.⁹⁴

---

⁹³ DOŇKOVÁ, O. *Gaydar - specifické znaky a symboly vyskytující se u homosexuálů a jejich využití při vzájemné identifikaci*. [online]. Brno, 2008. [cit. 2015-02-15]. Diplomová práce. Filozofická fakulta Masarykovy Univerzity v Brně, Psychologický ústav, Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Mojmir Tyrlik, Ph.D. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/75549/ff_m/cast2_vcetne_literatury.pdf

⁹⁴ Tamtéž.

4.1 SVĚTOVÁ Hnutí

Magnus Hirschfeld založil v Německu roku 1897 první homosexuální organizaci, Vědecko-humanitární výbor⁹⁵. Tehdejší organizace pomáhaly příslušníkům komunity organizovat různé společenské události. Ve 20. letech 20. století bylo v Berlíně několik desítek LGB barů, kaváren, restaurací a hotelů. Mnohé aktivity se dostávaly i za hranice do Evropy a Ameriky.

Ve Spojených státech amerických vznikla první formální skupina bojující za lidská práva v roce 1924 v Chicagu. Činnost těchto organizací se zintenzivňovala do 30. let 20. století, kdy ji přerušil nastupující nacismus. Organizace byly pronásledované stejně jako samotní jednotlivci. Ani ukončení války neznamenovalo žádný zásadní obrat v postavení LGB komunity. Po propuštění z koncentračních táborů se homosexuálům, kteří přežili, nedostalo žádného zadostiučinění, naopak pronásledování pokračovalo. Zásahy v LGB zařízeních se staly běžným bojem proti homosexualitě. Mnoho homosexuálně orientovaných lidí se dostalo do vězení nebo do ústavů pro duševně nemocné.

I v této nepřátelské atmosféře se začaly tvořit nová LGB hnutí. První vzniklo již ve 40.–50. letech. Jejich aktivity v prosazování práv homosexuálů se znásobily především v 60. letech. V tomto období probíhal rozvoj hnutí paralelně s hnutím hippies, které bojovalo za sexuální svobodu.⁹⁶

Za přelomový rok je považován rok 1969, kdy se lidé veřejně postavili na odpor proti násilnému antihomosexuálnímu zásahu policie v baru „Stonewall“ v Greenwich Village⁹⁷. Tyto události vedly k obrovské vlně vzniku nových LGB hnutí. Pět let po událostech ve „Stonewallu“ stoupl počet organizací z 50 na více jako 3000. V následujících desetiletích se hnutí rozšířila po celém světě.

Intenzivní přerod zažívalo také lesbické hnutí. I když se gay a lesbické organizace v mnohém shodovaly, na rozdíl od gayů měly lesby potřebu řešit nejen právní otázky, ale také celkové postavení žen ve společnosti. Aktivistky si byly vědomé nerovnoměrného rozdělení moci mezi muži a ženami. Ženské hnutí nejprve tvořilo přirozený prostor pro sebeuvědomování lesbických žen, v těchto hnutích však vznikla obava, že nezávislé ženy a lesbické ženy budou ztotožňované, což by mohlo vést

---

⁹⁵ Originální název Wissenschaftlich-humynitäres Komitee.

⁹⁶ ONDRISOVÁ, S. et al *Neviditelná menšina: Čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii*. [online]. Bratislava: Nadácia občan a demokracia, 2002, s. 116-117 [cit. 2015-01-10]. ISBN 80-968528-5-X. Dostupné z: <http://odz.sk/wp-content/uploads/335.pdf>

⁹⁷ New York, USA.

k negativnímu pohledu na celé ženské hnutí.⁹⁸ Lesbické aktivistky se tak vyčlenily z ženských hnutí, aby mohly zviditelnit problémy své menšiny.

Na konci 70. let se objevují nové vlny protihomosexuálních hnutí, za kterými stáli především náboženští odpůrci. Některé jejich kampaně vedly i k úspěšnému zrušení antidiskriminačních zákonů. Odpověď LGB hnutí následovala rychle a mnohá práva se podařilo obnovit. V 80. a začátkem 90. let 20. století se začala hnutí projevovat hlavně v politice. Organizace usilovaly o prosazení zrovnoprávnění věku pro trestnost homosexuálního a heterosexuálního styku, odstranění homosexuality z klasifikace chorob, zastavení „léčby“ homosexuality, legalizaci spolužití osob stejného pohlaví, uznání rodičovských práv, odškodnění LGB obětí nacismu atd.

Na počátku 21. století se LGB hnutí soustředí nejen na prosazování politických práv, ale také na vybudování tradice LGB společenských akcí. Jednou z nejznámějších jsou pochody hrdosti tzv. Prides, které se konají nejen v Americe, ale i v mnoha Evropských městech, od Lisabonu přes Paříž, Berlín, Stockholm až po Vídeň. V San Francisku se v roce 1982, konaly první gay olympijské hry tzv. „Gay Games“. Dnes se musí města o pořádání ucházet stejně jako u olympijských her. Každoročně se po celém světě konají filmové festivaly s LGB tématikou.⁹⁹

Homosexualita se stává běžným tématem a její nositelé nejsou nijak znevýhodňováni oproti většinové heterosexuální populaci. Témata týkající se LGB komunity se stala předmětem samostatného studia tzv. queer studies¹⁰⁰ Desítky tisíc organizací, které ve světě pracují, zastřešují mezinárodní organizace. Např. ILGA¹⁰¹ nebo PFLAG¹⁰².

4.2 GAY A LESBICKÉ HNUTÍ U NÁS

Na rozdíl od západního světa nebylo u nás v dobách komunismu možné otevřeně zakládat LGB sdružení a prosazovat práva jejich členů. LGB komunita se tak soustřeďovala ve „svých podnicích“ a také v soukromých bytech. Na odborné a legislativní úrovni byla homosexualita kriminalizována. Představitelé LGB komunit,

⁹⁸ ONDRISOVÁ, S. et al *Neviditelná menšina: Čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii*. [online]. Bratislava: Nadácia občan a demokracia, 2002, s. 117 [cit. 2015-01-10]. ISBN 80-968528-5-X. Dostupné z: <http://odz.sk/wp-content/uploads/335.pdf>

⁹⁹ Tamtéž, 117-119.

¹⁰⁰ Queer – podivná identita, označení pro jedince, kteří nechtějí být přiřazováni k jednoznačnému genderu či sexuální orientaci; v současnosti se toto slovo „queer“ často používá souhrnně pro označení příslušníků různých sexuálních minorit

¹⁰¹ International Lesbian and Gay Association – mezinárodní asociace leseb a gayů.

¹⁰² Parents, Families and Friends of Lesbians and Gays – rodiče, rodiny a přátelé leseb a gayů.

byli pronásledováni a zatýkáni. Až do pádu komunismu nebylo možné nijak homosexuální menšinu zviditelňovat.

Po deseti letech od pádu komunismu není kromě novelizace odstraňující věkový rozdíl v trestnosti homosexuálních a heterosexuálních styků situace příznivější. Ke slovu se odstávají odmítavé postoje konzervativních křesťanských politiků. Díky změně demokratizace politického systému bylo možné zakládat sdružení s cílem zlepšit postavení LGB komunity a prosadit stejná práva i pro menšinovou společnost.¹⁰³

V ČR zastřešuje LGB organizace SOHO¹⁰⁴, které bylo založeno 24. června 1990 v Brně. Své schopnosti tak spojily čtyři organizace, Svaz LAMBDA, Hnutí za rovnoprávnost homosexuálních občanů (HRHO), společnost LEGA a Hnutí Ganymedes. Tyto organizace se staly zakládajícími subjekty neziskového občanského sdružení, které realizovalo aktivity jako např. diskusní večery, semináře, workshopy, konference, filmové festivaly vydávání časopisů aj. V roce 2000 se SOHO přeměnilo ze sdružení na sdružení fyzických osob a přejmenovalo se na Gay iniciativu v ČR. Ke dni 31. 12. 2006 ukončila Gay iniciativa svou činnost s prohlášením, že jsou splněny všechny cíle, které sdružení mělo.¹⁰⁵

Z iniciativy skupiny, která se setkávala koncem 80. let v rámci terapeutické skupiny při pražském Sexuologickém ústavu, začala pomalu vznikat spolková činnost, která si kladla za cíl umožnit setkávání podobně smýšlejících lidí. Společnost zvolila za název symbol LAMBDA¹⁰⁶. Počet participujících lidí na činnosti LAMBDY byl v té době kolem stovky. Začalo se uvažovat o možnosti vytvoření oficiálního, úředně registrovaného klubu. LAMBDA začala působit na sdělovací prostředky a státní instituce. Od února 1989 začala vydávat bulletin LAMBDA.

Xeroxovaný čtvrtletník musel být maskován před StB jako lékařská pomůcka pro vnitřní potřebu socioterapeutického klubu. Tento zpravodaj přinášel první informace o gay komunitě z domova i ze světa, drobné úvahy a nabídky činnosti LAMBDY. Podařilo se také navázat první kontakty se zahraničím. V dubnu 1989 se účastní zástupci LAMBDY východoevropské konference ILGA v Budapešti a v červenci je LAMBDA na výroční konferenci ILGA přijata za plnoprávného člena této celosvětové

¹⁰³ ONDRISOVÁ, S. et al *Neviditelná menšina: Čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii*. [online]. Bratislava: Nadácia občan a demokracia, 2002, s. 119-120 [cit. 2015-01-10]. ISBN 80-968528-5-X. Dostupné z: <http://odz.sk/wp-content/uploads/335.pdf>

¹⁰⁴ Sdružení organizací homosexuálních občanů.

¹⁰⁵ GAY INICIATIVA. *Gay Iniciativa*. [online]. © 2006 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/>

¹⁰⁶ Řecké písmeno vyjadřující spojení osobních vztahů v jeden celek, ve kterém není nic přehlédnuto ani není ničím opovrhováno. In: HOMADA, J. *Deset let hnutí za rovnoprávnost českých gayů a lesbiček: Historie g/l hnutí v ČR*. [online]. 2002, s. 5 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: www.gay4you.estranky.cz/file/18/hromada-historie-gl-hnuti-v-cr.pdf

organizace. Na podzim roku 1989 byl předložen Federálnímu shromáždění návrh na zrušení §244 trestního zákona, který činil rozdíly v toleranci hranice pro heterosexuální a homosexuální styk. Aktivity této skupiny vedly ke vzniku úředně zaregistrovaného svazu LAMBDA, který vznikl 12. února 1990 a jako první mu předsedal Jan Lány.¹⁰⁷

Zanedlouho byly založeny pobočky Svazu v Českých Budějovicích, Mostě, Ostravě, Brně a později i v jiných místech republiky. Ženské hnutí mělo však od počátku nesnadnou pozici. Ženská sekce se postupně stabilizovala a lesbická sekce Lambdy zakládá L-klub LAMBDA, který vydal sbírku lesbické poezie „Promluv“. Později je vydáván první časopis Promluv, věnovaný lesbickým a bisexuálním ženám. Také organizovaly festival ženské lesbické kultury Apriles.¹⁰⁸

V prosinci 1989 přečetl student Filosofické fakulty Šimon Formánek v České televizi otevřený dopis občanům, a dal tak podnět ke vzniku nové, radikálnější iniciativy. Prostřednictvím minutového televizního vstupu sezval všechny zájemce na první únorovou sobotu roku 1990 do hospody U Vrtule, aby přišli a pomohli vymyslet program, který by razantně změnil klima ohledně homosexuality v tehdejší společnosti. Účast na akci byla vysoká, především z řad mužů. 3. února 1990 byl společně s dalšími aktivisty zvolen do přípravného výboru HRHO¹⁰⁹ i Jiří Hromada, jeden z nejznámějších gay aktivistů v České republice. „*HRHO tak převzalo iniciativu a hlavní odpovědnost za odstranění všech diskriminujících předpisů postihujících homosexuální občany v československém právním řádu, kde tak docházelo k porušování ústavní zásady rovnosti občanů. Tento program našel výraz v obsažnějším pojmenování hnutí jako GAY INICIATIVA – HRHO.*“¹¹⁰ Po ustavující konferenci svazu LAMBDA se HRHO stalo autonomní součástí svazu, a začalo svou politickou platformou působit na legislativu, sdělovací prostředky a veřejné mínění. Hnutí si vytyčilo několik hlavních úkolů:

- zrušit zákony trestající homosexuální projevy a stanovit shodnou věkovou hranici pro homosexuální a heterosexuální aktivity, zrušeny novelizací trestního zákona z 1. 7. 1990 (věková hranice 15 let)
- zajistit likvidaci policejních záznamů tzv. růžových listů,

---

¹⁰⁷ HOMADA, J. *Deset let hnutí za rovnoprávnost českých gayů a lesbiček: Historie g/l hnutí v ČR.* [online]. 2002, s. 4-6 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: www.gay4you.estranky.cz/file/18/hromada-historie-gl-hnuti-v-cr.pdf

¹⁰⁸ ONDRISOVÁ, S. et al *Neviditelná menšina: Čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii.* [online]. Bratislava: Nadácia občan a demokracia, 2002, s. 120 [cit. 2015-01-10]. ISBN 80-968528-5-X. Dostupné z: <http://odz.sk/wp-content/uploads/335.pdf>

¹⁰⁹ Hnutí za rovnoprávnost homosexuálních občanů.

¹¹⁰ HOMADA, J. *Deset let hnutí za rovnoprávnost českých gayů a lesbiček: Historie g/l hnutí v ČR.* [online]. 2002, s. 8 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: www.gay4you.estranky.cz/file/18/hromada-historie-gl-hnuti-v-cr.pdf

zlikvidovány v roce 1991

- dosáhnout vyjmutí homosexuality ze seznamu nemocí a přerušit pokusy, o léčbu homosexuality
homosexualita byla vyňata ze seznamu nemocí v roce 1993
- vyloučit diskriminaci při výkonu profese na základě sexuální orientace, novelizace zákona od 1. 1. 2001 vylučuje diskriminaci zaměstnanců na základě sexuální orientace
- poskytnout poradenství v problematice Coming outu a prevence HIV/AIDS, vznik mnoha poraden prostřednictvím regionálních organizací a celostátní nonstop linka pomoci v Mostě
- vytvořit celorepublikový kulturně-společenský magazín, od roku 1991 SOHOrevue, 1999 GAYČKO, od roku 2001 Gay iniciativa vytváří vlastní internetové stránky
- zařadit do vysílání ve veřejnoprávním sdělovacím prostředku pravidelný pořad, od září 1999 do konce roku 2006 byl vysílán v Českém rozhlase půlhodinový gay magazín Bona Dea
- změnit postoj veřejnosti k homosexualitě, v roce 1990 bylo podle průzkumů tolerantní pouze 10% společnosti, dnes ukazují průzkumy na 70%
- šířit osvětu o šíření HIV/AIDS homosexuálním přenosem, v roce 1990 byl tento podíl 100%, v roce 1999 dosahoval 53%
- uspořádat kulturní akce prezentující životní styl homosexuálů, mezi nejznámější akce patří PraguePride, Gayman, Mezipatra atd..
- nahradit lékařský výraz homosexuál slovem širšího významu „gay“, pomocí sdělovacích prostředků se toto slovo stalo běžně používaným a bylo zapsáno i do Slovníku spisovné češtiny
- prosadit zákon o registrovaném partnerství.
v platnosti od 1. července 2006.¹¹¹

Další organizací byla veřejná obchodní společnost LEGA¹¹², založena 15. 12. 1989 v Hradci Králové. Jejímž cílem byla gay komerce a vytváření sítí služeb pro zakládání klubů LEGY v krajských a okresních městech. Rovněž chtěla zřídit vlastní nakladatelství a vydavatelství. LEGA přinášela nekonvenční nápady pro

---

¹¹¹ HOMADA, J. *Deset let hnutí za rovnoprávnost českých gayů a lesbiček: Historie g/l hnutí v ČR*. [online]. 2002, s. 9 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: www.gay4you.estranky.cz/file/18/hromada-historie-gl-hnuti-v-cr.pdf

¹¹² Zkratka lesbian a gay.

homosexuály, např. vydávání fotoseznamek, založení informačního centru v Praze, vydání gay průvodce nebo projekt cestování s LEGOU.

Poslední organizací, kterou zaštiťovalo SOHO bylo slovenské hnutí Ganymedes – hnutí za rovnoprávnost homosexuálních občanů na Slovensku. Vzniklo v lednu 1990, ale aktivním se stalo až na základě impulsu HRHO, od kterého převzalo některé myšlenky v rámci programu. Dne 15. 6. 1990 bylo hnutí Ganymedes zaregistrováno jako společenská organizace a stalo se členem shromáždění politických stran, hnutí a organizací v SR.¹¹³

---

¹¹³ HOMADA, J. *Deset let hnutí za rovnoprávnost českých gayů a lesbiček: Historie g/l hnutí v ČR*. [online]. 2002, s. 10-11 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: www.gay4you.estranky.cz/file/18/hromada-historie-gl-hnuti-v-cr.pdf

5 REGISTRované PARTNERSTVÍ

Může se zdát, že registrované partnerství nebo manželství párů stejného pohlaví jsou fenoménem konce 20. století, ale to není zcela pravda. Manželství osob stejného pohlaví uzavírali jedinci již ve staré říši římské, kde byly homosexuální a heterosexuální vztahy chápány téměř rovnocenně. Císař Nero se veřejně oženil s dvěma muži po sobě. Literatura starého Říma obsahuje i zmínky o ženských manželských dvojicích. Osobitou kategorií byla „bostonská manželství“, která znamenala dlouhodobý vztah mezi dvěma ženami většinou z vyšších vrstev společnosti, která sice nebyla oficiálně uznávaná, ale společnost je akceptovala. Později byla společnost ovlivněna křesťanstvím, kde se na manželství pohlíželo jen jako na heterosexuální svazek.¹¹⁴ V moderním světě opět dochází k liberalizaci svazků i pro stejnopohlavní páry.

Zákon o registrovaném partnerství je určen homosexuálním párům, které hodlají trvale žít ve společné domácnosti a chtějí na základě tohoto vztahu užívat také ostatních práv a výhod, které společnost přiznává běžně jen manželským dvojicím. Na rozdíl od prvního návrhu zákona o registrovaném partnerství, dle kterého mělo být registrované partnerství dostupné i heterosexuálním dvojicím, je podle nového znění z roku 1999 možná registrace pouze homosexuálních párů.

Partnerské soužití nemá stejná práva jako manželství. Podstatou manželství je mimo jiné směřovat k naplnění rodičovství a výchově dětí, což stejnopohlavní svazek za běžných okolností neumožňuje. Jeho hlavním významem je upravení majetkoprávních poměrů páru, které díky tomuto zákonu budou zrovnoprávněny s manželskou dvojicí.¹¹⁵ „Partnerské soužití je vnějším stvrzením rozhodnutí jedince, že ten, s nímž žije ve společné domácnosti, je mu opravdu nejbližší, že mu v zásadních záležitostech (otázky práv a majetku) náleží spolurozhodování a že teprve za ním následují příbuzní a další osoby.“¹¹⁶

Legalizace partnerského soužití, přináší díky těmto změnám především pozitivní jevy ve společnosti, které se potvrzují v zemích, kde již uzákonění registrovaných partnerství proběhlo. Mezi tyto výhody patří:

---

¹¹⁴ ONDRISOVÁ, S. et al *Neviditelná menšina: Čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii*. [online]. Bratislava: Nadácia občan a demokracia, 2002, s. 85-86 [cit. 2015-01-10]. ISBN 80-968528-5-X. Dostupné z: <http://odz.sk/wp-content/uploads/335.pdf>

¹¹⁵ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech súčasnej spoločnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 60-61. ISBN 80-718-4954-5.

¹¹⁶ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech súčasnej spoločnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 60. ISBN 80-718-4954-5.

- prohloubení lidských práv homosexuálních osob,
- zlepšení společenského přijetí homosexuálních párů,
- stabilizace vztahů u registrovaných osob,
- zlepšení postavení jedince v oblasti finanční a právní,
- snížení výskytu kriminality,
- snížení stigmatizace homosexuálů,
- obohacení společnosti o novou formu způsobu života důstojnějšího pro homosexuální minoritu.

Stabilizace partnerství ovlivňuje i zdravotní stránku těchto osob, neboť snížení rizikového promiskuitního chování vede k menšímu šíření pohlavních chorob a HIV viru. Zvýšení psychických a sociálních jistot se podílí na harmonizaci životního stylu a snižuje výskyt psychiatrických chorob, které vznikají jako důsledek osamělosti a pocitu nezačlenění se do společnosti.¹¹⁷ Hromada se k problematice registrovaného partnerství vyjádřil takto: „*Nejde o získání výhod, o posun ze stavu nula na plus jedna, ale o dorovnání ze stavu mínus jedna do nuly.*“¹¹⁸

5.1 PARTNERSKÉ SOUŽITÍ V ZAHRANIČNÍCH STÁTECH Z POHLEDU LEGISLATIVY

V Evropě je velký rozdíl mezi státy západní Evropy a tzv. post-komunistickými zeměmi. Jako o nejliberálnější zemi se v souvislosti s partnerstvím osob stejného pohlaví mluví o Holandsku. Holandsko bylo první zemí, kde mohly homosexuální páry určitým způsobem právně stvrdit partnerství už v roce 1979, prostřednictvím smlouvy o spolužití, která se týkala především vypořádání majetkoprávních záležitostí. Od 1. 4. 2001 byl zákon novelizován a umožnil homosexuálům uzavírat partnerství rovnocenná s heterosexuálními ve všech směrech tedy i s adopcí dětí.¹¹⁹

První zemí, kde byl však schválen zákon o registrovaném partnerství, bylo Dánsko v roce 1989. Registrované partnerství zde poskytuje dvojicím stejná práva jako heterosexuálním manželům, s výjimkou adopce dětí, umělého oplodnění a práva na

¹¹⁷ JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 60. ISBN 80-718-4954-5.60. ISBN 80-718-4954-5.

¹¹⁸ HROMADA, J. *TRIANGEL: homosexualita-spoločnosť-politika*. Bratislava: Museion, 2007, s. 87. ISBN 978-80-969704-9-0.

¹¹⁹ ONDRISOVÁ, S. et al *Neviditeľná menšina: Čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii*. [online]. Bratislava: Nadácia občan a demokracia, 2002, s. 83-85 [cit. 2015-01-10]. ISBN 80-968528-5-X. Dostupné z: <http://odz.sk/wp-content/uploads/335.pdf>

církevní sňatek. Dánsko tak poskytlo určitý vzorový model pro ostatní země. Registrované partnerství postupně přijalo Norsko, Švédsko, Island, Finsko, Německo atd. V některých zemích funguje registrované partnerství jen pro homosexuály jako analogický model k heterosexuálnímu manželství. V Holandsku bylo registrované partnerství otevřené i pro heterosexuální dvojice. Další možností je právní zaregistrování spolužití, které je však v porovnání s manželstvím více omezené v právech partnerů. Některé státy také uznávají spolužití, pokud spolu partneři žijí po určitý čas.¹²⁰

Velký zlom ve Švédsku nastává v letech 2003 a 2005, kdy v roce 2009 švédské království jako první na světě povoluje mezinárodní adopce a v roce 2005 umožňuje umělé oplodnění lesbickým pářím. Grónsko a Island zavedli registrované partnerství v roce 1996. Grónsko pouze registrované partnerství, ale Island v zákoně zaručil, že budou mít homosexuálové stejná práva a povinnosti jako v manželství a bude umožněna vzájemná adopce dětí. Nikoliv však adopce společná

V roce 1999 uzavřela Francie tzv. občanský pakt solidarity, ve kterém byly zahrnuty speciální práva a povinnosti, platné jak pro homosexuální, tak i pro heterosexuální páry. Zahrnuto nebylo sdílení rodičovských práv a ani adopce dětí. Mnohem lépe jsou na tom Belgie a Španělsko, kde mají registrovaní partneři stejná práva jako manželé a mohou adoptovat děti, v Belgii dokonce i ze zahraničí. Německým homosexuálním pářím není povoleno adoptovat společně nebiologické dítě. Adopce je povolena pouze u vlastního dítěte druhým partnerem.¹²¹ Podle rozsudku Spolkového ústavního soudu z února 2013 je ovšem možné, aby lesby nebo gayové adoptovali i dítě, které již dříve adoptoval jejich partner či partnerka.¹²² Rakouští gayové a lesby si od roku 2013 mohli osvojit pouze partnerovo dítě, od roku 2015 mohou homosexuální páry adoptovat dítě společně.¹²³

Kanada přistoupila na manželství homosexuálů v roce 2003 pouze v provincii Ontario. Postupně se přidávaly další provincie až do roku 2005, kdy vešel v platnost zákon o sňatcích společně se zákonem o adopci.¹²⁴

---

¹²⁰ ONDRISOVÁ, S. et al *Neviditelná menšina: Čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii*. [online]. Bratislava: Nadácia občan a demokracia, 2002, s. 83-85 [cit. 2015-01-10]. ISBN 80-968528-5-X. Dostupné z: <http://odz.sk/wp-content/uploads/335.pdf>

¹²¹ GAY INICIATIVA. *Registrované partnerství ve světě*. [online]. © 2001-2006 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=374>

¹²² GALAKTIONOW, B. *Ein Urteil für wenige, das viele betrifft*. [online]. © 19. 2. 2013 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.sueddeutsche.de/politik/karlsruhe-staerkt-adoptionsrecht-fuer-homosexuelle-paare-ein-urteil-fuer-wenige-das-viele-betrifft-1.1604202>

¹²³ NEWS AGENCY AFP. *Austria's ban on gay adoption overturned*. [online]. © 14. 1. 2015 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.news24.com/World/News/Austrias-ban-on-gay-adoption-overturned-20150114>

¹²⁴ PRIMUS, L. *Homosexuální rodina? Kde všude ji najdeme?*. [online]. © 24. 4. 2013. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.freshgaymag.cz/cz/lifestyle/read/304>

Ve Spojených státech amerických, mají jednotlivé státy vlastní zákony i v případě registrovaného partnerství či manželství stejnopohlavních párů. V roce 2013 zrušil americký nejvyšší soud část zákona na ochranu manželství, který definoval manželství pouze jako sňatkem mezi mužem a ženou. Norma tak upírala stejnopohlavním párům pobírat státní podporu, bez ohledu na to, že byly dle zákonů platných ve svých domovských státech legálně oddány.¹²⁵ Téměř 72% celé americké populace, žije ve státech, kde je možné uzavírat homosexuální svazky. Ve 37 státech Ameriky mohou homosexuální páry uzavírat manželství. Stát Missouri uznává sňatky, které jsou uzavřené v jednom z 37 států, ve kterých je ze zákona povolené tyto manželství uzavírat. Ve zbývajících 13 státech nejsou homosexuální svazky povoleny. Zde pomáhá organizace „Freedom to Marry“ se soudními spory, kvůli uznání homosexuálních sňatků u nejvyššího amerického soudu. I díky podpoře této organizace, která propaguje názor, že celá Amerika je připravena pro schválení manželství pro homosexuální páry, bude v tomto roce nejvyšší soud USA projednávat návrh na celostátní schválení manželství pro homosexuály.¹²⁶

V mnoha státech asijského kontinentu¹²⁷ jsou homosexuálové trestáni vězením nebo i trestem smrti např. v Afghánistánu. Do roku 2013 byl Izrael jediným státem asijského kontinentu, který vykonával svazky homosexuálů.¹²⁸ Ostatní země tolerují stejnopohlavní styky, ovšem míra tolerance ve společnosti se liší kulturními tradicemi země. Například Čína nedovolila vysílat americký film o homosexuálech a v Japonsku nemohou být homosexuálové přijímáni do armády.¹²⁹

Nejméně práv mají homosexuálové v Africe¹³⁰, ve většině zemí je homosexualita zakázána, ostatní země buď nemají ohledně homosexuality zákony žádné, nebo dost rozporuplné. V Saudské Arábii, Jemenu nebo Íránu může být homosexualita postihována i trestem smrti. Jedinou zemí na africkém kontinentu, kde je možné uzavřít stejnopohlavní manželství je Jihoafrická republika, kde toto právo platí od prosince roku 2005.¹³¹

---

¹²⁵ ČESKÁ TISKOVÁ KANCELÁŘ. *Manželé nemusí být muž a žena, rozhodl soud v USA. Homosexuálové slaví.* [online]. © 26. 6. 2013 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/usa-soud-manzelstvi-homosexualove-dul-zahranicni.aspx?c=A130626_163243_zahranicni_btw

¹²⁶ FREEDOMTOMARRY. *States.* [online]. © 6. 2. 2015 [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.freedomtomarry.org/states/>

¹²⁷ Viz. Příloha E, Obrázek 1

¹²⁸ Viz. Příloha E, Obrázek 2

¹²⁹ GAY INICIATIVA. *Registrované partnerství ve světě.* [online]. © 2001-2006 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=374>

¹³⁰ Viz. Příloha E, Obrázek 3

¹³¹ GAY INICIATIVA. *Registrované partnerství ve světě.* [online]. © 2001-2006 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=374>

5.2 PARTNERSKÉ SOUŽITÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ Z POHLEDU LEGISLATIVY

První kroky v oblasti zrovnoprávnění homosexuálních svazků učinilo hnutí SOHO v roce 1994. Kdy se soustředilo především na ovlivnění veřejného mínění ve prospěch přijetí doplňku Zákona o rodině a Občanského zákoníku o registrovaném partnerství. Rozhovory v tisku, rozhlase, televizi a nové kontakty v Parlamentu ČR, přispěly k nečekanému výsledku v evropském kontextu. Sociologický ústav provedl výzkum veřejného mínění, ve kterém se 60% dotazovaných vyjádřilo ve prospěch přijetí doplňku zákona.

SOHO bylo v říjnu přizváno na konzultaci ohledně nového znění zákonů o rodině a registrovaném partnerství. První verze návrhu řešila nejen nerovnoprávné postavení homosexuálních dvojic, ale i heterosexuálních párů, které spolu žijí v dlouhodobém svazku, ale nechtějí vstupovat do manželství.¹³²

V únoru roku 1995 oslovilo SOHO prezidenta Václava Havla, předsedu vlády Václava Klause a předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu Milana Uhdeho a požádalo je o podporu záměru schvalování zákona. Dne 8. 11. 1995 jednala vláda o návrhu zákona, který předložil ministr spravedlnosti Jiří Novák. Byl to první návrh, který do českého právního řádu přinášel institut registrovaného partnerství. Vláda Václava Klause však návrh zamítla a nepřijala ani druhou variantu, podle které by tento institut mohly využívat heterosexuální páry. Následovala velká vlna kritiky ve sdělovacích prostředcích

Druhý pokus o prosazení registrovaného partnerství proběhl 17. 12. 1997, kdy Zuzka Bebarová-Rujbrová, Jana Gavlasová a Jaroslav Zvěřina předložili poslanecké sněmovně návrh zákona o registrovaném partnerství osob téhož pohlaví.¹³³ Oproti návrhu z roku 1995 se týkal pouze osob stejného pohlaví. Řešil vznik a zánik registrovaného partnerství a upravoval práva a povinnosti partnerů, které měly být podle návrhu shodné s právy a povinnostmi manželů. Vláda v čele s Josefem Tošnovským 21. 1. 1998 zaujala k návrhu zákona nesouhlasné stanovisko z důvodu

---

¹³² HOMADA, J. *Deset let hnutí za rovnoprávnost českých gayů a lesbiček: Historie g/l hnutí v ČR*. [online]. 2002, s. 37 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: www.gay4you.estranky.cz/file/18/hromada-historie-gl-hnuti-v-cr.pdf

¹³³ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Tisk č. 359. návrh zákona o registrovaném partnerství osob téhož pohlaví*. [online]. 1997 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t035900.htm>

neúplnosti právní úpravy¹³⁴. První čtení zákona proběhlo v Poslanecké sněmovně Parlamentu 26. března 1998, kdy návrh odůvodňovala předkladatelka zákona, poslankyně Zuzka Bebarová-Rujbrová, která se ve svém vystoupení zmínila o tom, že naše společnost „si nerada otevřeně připouští, že mezi námi žijí lidé, kteří se odlišují jiným způsobem. Jsou jinak sexuálně orientovaní než většina z vás. V některých stádiích společnosti byli tito lidé za svoji odlišnost dokonce postihováni. Dnes to neděláme přímo. Víme o nich, víme, že svoji odlišnost od většiny neovlivnili sami, že jim byla dána do vínku. Tak jako před nimi zavíráme oči my, zavírá je i náš právní řád. [...] mluvíme o tom, že se snažíme vytvářet občanskou společnost, která respektuje a chápe práva menšin. Neodpírejte, prosím, této menšině právo na důstojný život, nezavírejte před ní dveře.“¹³⁵ Následovala diskuse o právních a společenských dopadech a také o ohrožení institutu rodiny při schválení registrovaného partnerství. Poslanec Dalibor Matulka zavrhl negativní lobbování proti tomuto návrhu a vyjádřil svou podporu zákonu takto „Jsem toho názoru, že toto řešení odpovídá již dosaženému stupni společenského poznání konce 20. století. [...] Nevidím jediný důvod, proč by v této oblasti měla zkosnatělost a poněkud středověký charakter dosavadní právní úpravy i nadále uvádět poměrně významnou menšinu populace do nešťastného postavení a diskriminovat je v jejich právech.“¹³⁶ Návrh byl poslanci již při prvním čtení zamítnut.

V červnu roku 1998 se konaly předčasné volby do Poslanecké sněmovny. Díky tlaku veřejného mínění a zlepšení pojetí celí problematiky se po volbách podařilo organizaci SOHO navázat kontakt s jednotlivými poslanci ze všech parlamentních stran kromě KDU-ČSL. Tvořili ji poslanci Jitka Kupčová z ČSSD, Monika Horáková z US a Jan Zahradil z ODS. Nově byl připraven návrh pod názvem Zákon o partnerském soužití osob stejného pohlaví.¹³⁷ Návrh byl doplněn o námítky odpůrců předchozího návrhu a bylo v něm výslovně zapracováno, že partnerství má stejné práva jako manželství, avšak nikoli ve vztahu k nezletilým dětem. Osobám registrovaným v partnerství zákon neumožňoval svěřeni dítěte do společné výchovy, pěstounské péče ani osvojení či ustanovení osob jako poručníků. Dne 4. 2. 1999 předložili

¹³⁴ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Tisk č. 359. stanovisko vlády k návrhu zákona o registrovaném partnerství osob téhož pohlaví, ze dne 21. 1. 1998.* [online]. 1998 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t035901.htm>

¹³⁵ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Stenoprotokoly, 23. schůze, ze dne 26. 3. 1998.* [online]. 1998 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/stenprot/023schuz/s023097.htm>

¹³⁶ Tamtéž, dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/stenprot/023schuz/s023099.htm>

¹³⁷ HOMADA, J. *Deset let hnutí za rovnoprávnost českých gayů a lesbiček: Historie g/l hnutí v ČR.* [online]. 2002, s. 65 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: www.gay4you.estranky.cz/file/18/hromada-historie-gl-hnuti-v-cr.pdf

poslanci¹³⁸ návrh nově zvoleným členům Poslanecké sněmovny. Vláda v čele s Milošem Zemanem ho podpořila¹³⁹ Ve druhém čtení, které se konalo 2. 12. 1999, byl návrh po hlasování zamítnut o 4 hlasy.

Komise vlády pro lidská práva vydala 4. 5. 2000 usnesení k přípravě věcného návrhu zákona o partnerském soužití osob stejného pohlaví¹⁴⁰, jímž opět otevřela diskusi nad tématem registrovaného partnerství. Dne 27. 9. 2001 byl předložen Poslanecké sněmovně návrh zákona o změnách některých zákonů s přijetím zákona o partnerském soužití osob stejného pohlaví. Zákon výslovně upravoval práva a povinnosti partnerů, včetně vzájemného zastupování v právních věcech, společného jmění a vztahu partnerů k dětem. Velkou změnou byla část, ve které se hovoří o tom, že uzavření registrovaného partnerství není překážkou pro výkon rodičovské zodpovědnosti, a není tak problém svěřit dítě do jeho výchovy, i s dovětkem že na výchově se podílí i druhý partner, pokud žijí ve společné domácnosti. Zákon však stále nedovoloval, aby se jeden z homosexuálního páru stal osvojitelem, pěstounem či poručníkem dítěte.¹⁴¹ První čtení v Poslanecké sněmovně proběhlo 25. 10. 2001. Poslankyně Světlana Navarová při svém vystoupení představila upravený návrh, který řeší *„vztah osob téhož pohlaví odlišně od institutu manželství. Zatímco manželství má vytvářet optimální podmínky pro výchovu dětí, těžištěm partnerského soužití jsou především vzájemné povinnosti partnerů. Návrh vytváří platformu pro soužití dvojic bez možnosti osvojení dětí. Umožňuje těmto dvojicím stabilizovanější budoucnost. Občanské iniciativy reprezentující dotčenou menšinu našich spoluobčanů se plně ztotožňují s textem návrhu zákona. Podle posledních průzkumů veřejného mínění přijetí takového zákona podporuje i většina veřejnosti.“*¹⁴² Po obecné rozpravě obhájců i odpůrců, sněmovna rozhodla, že bude návrh vrácen vládě k přepracování.

---

¹³⁸ Návrh předložili poslanci Z. Bebarová-Rujbrová, J. Zahradil, J. Kupčová, M. Mihaličková, J. Maštálka, H. Orgoníková, D. Matulka, M. Ransdorf, P. Kováčik a J. Kohlíček.

¹³⁹ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY: *Usnesení Vlády České republiky, ze dne 10. března 1999 č. 189 k poslaneckému návrhu zákona o partnerském soužití osob téhož pohlaví a o změně a doplnění některých zákonů, sněmovní tisk č. 124.* [online]. 1999 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/dcc7d35c85c5f1e7c125741a004890df/77bef914e761847dc12571b6006bd12d?OpenDocument

¹⁴⁰ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY: *Usnesení Rady pro lidská práva, ze dne 4. 5. 2000 k přípravě věcného záměru návrhu zákona o partnerském soužití osob stejného pohlaví.* [online]. 2000 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/cinnost-rady/zasedani-rady/Usneseni-Rady-k-priprave-vecneho-zameru-navrhu-zakona-o-partnerskem-souzitii-osob-stejneho-pohlavi.pdf>

¹⁴¹ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Sněmovní tisk 1075/0 Vládní zákon o partnerském soužití osob téhož pohlaví.* [online]. 2001 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=1075&CT1=0>

¹⁴² POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Stenoprotokoly, 39. schůze, ze dne 25. 10. 2001.* [online]. 2001 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1998ps/stenprot/039schuz/s039240.htm>

Pátý pokus o prosazení zákona proběhl 21. 4. 2004, kdy skupina poslanců¹⁴³ předložila Poslanecké sněmovně návrh zákona o registrovaném partnerství.¹⁴⁴ Tento zákon přináší hlavní změnu v názvu institutu z „partnerského soužití“ se stává „registrované partnerství“. Návrh postoupil až do třetího čtení, které proběhlo 11. 2. 2005 a tentokrát nebyl zákon přijat o 1 hlas.¹⁴⁵ Dva měsíce po neúspěchu tohoto zákona byl předložen další návrh o registrovaném partnerství, a to dne 29. 4. 2005.¹⁴⁶ Zákon postoupil do třetího čtení, byl přijat a postoupen Senátu, kde byl projednáván 26. 1. 2006, a byl také přijat, k přijetí zákona tak již stačil pouze podpis prezidenta.

Václav Klaus zákon 16. 2. 2006 vetoval a vrátil jej zpět Poslanecké sněmovně, která nyní potřebovala na jeho schválení nadpoloviční většinu poslanců, tedy minimálně 101 hlasů.¹⁴⁷ Hlasování o vráceném zákonu proběhlo 15. 3. 2006 a jeho průběh byl velmi dramatický, protože hlasování bylo několikrát opakováno kvůli technickým problémům.¹⁴⁸ Zákon byl nakonec po dlouhých letech přijat přesným počtem potřebných hlasů.¹⁴⁹

Zákon o registrovaném partnerství a změně souvisejících zákonů nabyli účinnosti dne 1. 7. 2006.

5.3 INSTITUT REGISTROVANÉHO PARTNERSTVÍ

Problematiku registrovaného partnerství upravuje zákon č. 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. Registrované partnerství je trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví, které vzniká způsobem stanoveným zákonem. Partnerem se v tomto zákoně rozumí osoba,

¹⁴³ T. Fischerová, J. Kupčová, J. Zahradil, K. Konečná, V. Ostrý, Z. Jičínský, J. Zvěřina, V. Koníček, P. Svoboda.

¹⁴⁴ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Sněmovní tisk 650/0, návrh zákona o registrovaném partnerství*. [online]. 2004 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=650&CT1=0>

¹⁴⁵ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Hlasování Poslanecké sněmovny, 41. schůze, 192. hlasování, ze dne 11. února 2005. návrh zákona o registrovaném partnerství*. [online]. 2005 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=38209>

¹⁴⁶ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Sněmovní tisk 969/0, Návrh zákona o registrovaném partnerství*. [online]. 2005 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=969&ct1=0>

¹⁴⁷ ČESKÁ TELEVIZE: *Registrované partnerství: prezident řekl "ne"*. [online]. 2006 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096898594-udalosti-komentare/206411000370216/obsah/3006-registrovane-partnerstvi-prezident-rekl-ne>.

¹⁴⁸ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Stenoprotokoly, 54. schůze, ze dne 15. 3. 2006*. [online]. 2006 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/2002ps/stenprot/054schuz/s054223.htm#r8>

¹⁴⁹ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Hlasování Poslanecké sněmovny, 54. schůze, č. 311 ze dne 15. 3. 2006*. [online]. 2006 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=43270>

kteřá uzavřela partnerství.¹⁵⁰ „Registřované partnerství je institut, který má zajistit právní jistotu pro soužití dvojic stejného pohlaví. Zákon má upravovat uzavírání partnerství, podmínky pro jeho zrušení nebo zánik, vzájemné majetkoprávní vztahy partnerů, jejich práva a povinnosti vůči sobě navzájem, vůči institucím a vůči státu. Zákon o registrovaném partnerství má dát dvojicím gayů a dvojicím lesbiček právní jistotu v právním řádu České republiky.“¹⁵¹

Registřované partnerství vzniká projevem vůle dvou osob stejného pohlaví, které tak činí svobodně a vstupují spolu do partnerství osobně před matričním úřadem. Možnost vzniku registrovaného partnerství před obecním úřadem, který není pověřen vést matriky, jak to zákon o rodině připouští při vzniku manželství, je v tomto případě vyloučena. Místní příslušnost matričního úřadu je s ohledem na předpokládaný počet těchto svazků rovněž omezena pouze na matriční úřady, které jsou stanoveny vyhláškou Ministerstva vnitra České republiky. Podle ust. §2 odst. 2 lze prohlášení o vstupu do partnerství učinit před matričním úřadem v kraji, který je podle místa trvalého pobytu jednoho z partnerů. V České republice je 14 matričních úřadů, které vykonávají registrovaná partnerství. Podmínkou vstupu do partnerství je věk 18 let, alespoň jedna z osob vstupujících do partnerství musí být státním občanem České republiky. Do partnerství nemohou vstoupit lidé v přímé příbuzenské linii, osoby s omezenou svéprávností a osoby, které již dříve vstoupili do partnerství nebo obdobného svazku osob stejného pohlaví v zahraničí, a jejich manželství, partnerství nebo obdobný svazek stále trvá.¹⁵² Zákon dále vymezuje práva a povinnosti obou partnerů a zakotvuje právo partnera zastupovat druhého v běžných záležitostech, zejména přijímat za něho běžná plnění.

Další záležitosti ohledně registrovaného partnerství nejsou obsahem zákona o registrovaném partnerství, ale zákon mění navazující zákony, které úpravu těchto práv obsahují. Z dalších práv mají partneři právo na postavení dědice v první dědické skupině, právo na sdělení zdravotního stavu partnera. Osoby v registrovaném partnerství kromě práv i vzájemnou vyživovací povinnost.¹⁵³

---

¹⁵⁰ Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 26. 1. 2006. ISSN 1211-1244. Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62343&nr=115~2F2006&rpp=15#local-content>
¹⁵¹ FEMINISMUS: Gay a lesbická liga zveřejnila petici pro zákon o registrovaném partnerství. [online]. 2004 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://web.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=188964>

¹⁵² Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 26. 1. 2006. ISSN 1211-1244. Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62343&nr=115~2F2006&rpp=15#local-content>
¹⁵³ Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 26. 1. 2006. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62343&nr=115~2F2006&rpp=15#local-content>

Partnerství nevznikne, jestliže prohlášení utrpělo podstatnou vadu, zejména v nedostatku svobodného a neúplného projevu vůle, pokud bylo prohlášení učiněno v omylu, jestliže jeden z partnerů nebyl v době prohlášení občanem ČR., pokud bylo partnerství uzavřeno na základě nepravdivých údajů, které jedna z osob vstupujících do registrovaného partnerství úmyslně uvedla v dokladech požadovaných k prohlášení. Jako neplatné partnerství označuje zákon partnerství, které vzniklo, přesto že vstupu do partnerství bránil zákonný zákaz.

5.4 DALŠÍ LEGISLATIVNÍ ÚPRAVY

Zákon o registrovaném partnerství upravuje občanský zákoník a to tak, že partner získává při vstupu do registrovaného partnerství, právo domáhat se ochrany osobnosti zemřelého partnera, partner je výslovně považován za osobu blízkou, v oblasti dědického práva je partner dědicem stejně jako manžel v heterosexuálním manželství, a dědí tak v I. dědické skupině spolu s dětmi zůstavitele nebo ve II. skupině společně s rodiči zůstavitele. Ve vztahu k nájemnímu bytu nevzniká registrovaným partnerům společný nájem ze zákona, jako je tomu v případě manželství. Není však vyloučen vznik společného nájmu bytu na základě dohody.

V oblasti pracovního práva a práva sociálního zabezpečení, nemůže vzniknout pracovněprávní vztah mezi registrovanými partnery stejně tak jako mezi manžely. Z hlediska sociálního zabezpečení je obecně partner považován za společně posuzovanou osobu. Trestní právo zařazuje partnera do výčtu osob blízkých a v trestním řízení je partner postaven na stejnou úroveň jako manžel nebo druh. Má právo volby obhájce obviněnému, odepřít výpověď jako svědek nebo podat odvolání ve prospěch obžalovaného.¹⁵⁴

K zániku registrovaného partnerství dochází obdobným způsobem jako k zániku manželství, a to smrtí jednoho z partnerů nebo prohlášením jednoho z partnerů za mrtvého. Pro zánik partnerství za života obou partnerů nepoužívá zákon o registrovaném partnerství pojem „rozvod“, ale hovoří o zrušení partnerství rozhodnutím soudu. Soud rozhodne o zrušení partnerství na základě návrhu jednoho z partnerů, prokáže-li žalobce, že partnerský vztah již fakticky netrvá.¹⁵⁵

---

¹⁵⁴ HRUŠÁKOVÁ, M. a Z. KRÁLÍČKOVÁ. *České rodinné právo*. 3. vyd. Brno: Doplněk, 2006, s. 145-159 ISBN 80-7239-192-5.

¹⁵⁵ HRUŠÁKOVÁ, M. a Z. KRÁLÍČKOVÁ. *České rodinné právo*. 3. vyd. Brno: Doplněk, 2006, s. 149-161. ISBN 80-7239-192-5.

Ke vztahům vůči nezletilým dětem zákon o registrovaném partnerství říká „Existence partnerství není překážkou výkonu rodičovské zodpovědnosti partnera vůči jeho dítěti ani překážkou svěření jeho dítěte do jeho výchovy. Partner, který je rodičem, je povinen zajistit vývoj dítěte a důsledně chránit jeho zájmy při používání přiměřených výchovných prostředků, tak aby nebyla dotčena důstojnost dítěte a ohroženo jeho zdraví a tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj.“¹⁵⁶ Trvající partnerství brání tomu, aby se některý z partnerů stal osvojitelem dítěte. Na druhé straně zákon výslovně nezakazuje, aby jednomu z partnerů bylo dítě svěřeno do výchovy podle §45 nebo do pěstounské péče podle §45a a násl. Zákona o rodině. Svěření dítěte do jejich společné péče je pojmově vyloučeno, protože tuto možnost dává zákon o rodině pouze heterosexuálním párům, které uzavřely manželství.¹⁵⁷ Uzavřené partnerství neumožňuje lesbickým párům přístup k umělému oplodnění, to je i nadále vyhrazeno pouze manželům.¹⁵⁸

5.5 POČET REGISTROVANÝCH PARTNERSTVÍ V ČR

Od roku 2006 kdy bylo v České republice schváleno registrované partnerství bylo uzavřeno celkem 3858 registrovaných partnerství z toho zaniklo celkem 235 partnerství. Můžeme tedy předpokládat, že do konce roku 2014 bylo u nás 1929 registrovaných homosexuálních párů, z toho 1291 mužských a 638 ženských.¹⁵⁹

Nejvyšší počet partnerství byl uzavřen v roce 2006, kdy bylo za jedno pololetí uzavřeno stejně registrovaných partnerství jako v dalších letech za celý rok. Nejvíce partnerů se registrovalo v Praze a to 81 párů z toho 65 mužských a 16 ženských. Následuje Středočeský kraj s 20 gay a 6 lesbickými páry. Nejméně registrovaných partnerství bylo uzavřeno v roce 2011 a to 177 párů. Nyní jsou tendence uzavírání partnerství vzestupná. Průměrně se každý rok uzavře přibližně 210 partnerství, z toho průměrně 140 mužských párů a 70 ženských.

V roce 2014 bylo podle matričních záznamů uzavřeno nejvíce partnerství v Praze, a to 75, z toho 57 mužských a 18 ženských, dalším krajem s nejvyšším

¹⁵⁶ Zákon o registrovaném partnerství §13

¹⁵⁷ HRUŠÁKOVÁ, M. a Z. KRÁLÍČKOVÁ. *České rodinné právo*. 3. vyd. Brno: Doplněk, 2006, s. 156-157 ISBN 80-7239-192-5

¹⁵⁸ ŠTĚPÁNKOVÁ, M. a P. ČÍŽINSKÝ. *Registrované partnerství pro začínající*. [online]. 2006, s. 20 [cit. 2015-02-05]. ISBN 80-239-7821-7. Dostupné z: <http://lgbt.poradna-prava.cz/clanky-zpravy-a-diplomove-prace.html>

¹⁵⁹ INFOGR.AM. *Počet registrovaných partnerství v ČR*. [online]. 2015 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: https://infogr.am/pocet_registrovanych_partnerstvi_v_cr

počtem uzavřených partnerství je ústecký kraj s 28 páry, 16 mužskými a 12 ženskými, a 27 párů se registrovalo na úřadě v Jihomoravském kraji, a to 15 mužských párů a 14 ženských. Dle aktuálních informací zaniklo v tomto roce 11 registrovaných partnerství, 6 ženských a 5 mužských. Nejvíce zaniklých mužských partnerství bylo v Ústeckém kraji. Tento stav zániku partnerství je poměrně ustálený v roce 2012 zaniklo 9 mužských párů a 8 lesbických.¹⁶⁰ Nejvyšší počet zaniklých lesbických párů můžeme v roce 2012 pozorovat v Libereckém kraji.

Nárůst můžeme však pozorovat v počtu cizinců, kteří u nás vstupují do registrovaného partnerství. Zatímco v roce 2012 to bylo celkem 167 osob, převážně ze Slovenska, USA, Ruska a Ukrajiny. Stoupl počet registrovaných cizinců u nás v roce 2014 na 235. Stále nejvíce převažují občané Slovenska, USA, Ukrajiny a Ruska. Najdeme zde však i země jako Bolívie, Uzbekistán, Peru nebo Izrael, kde jsou homosexuální partnerství stále zakázána.¹⁶¹

---

¹⁶⁰ Viz. Příloha F, Tabulka 1

¹⁶¹ Viz. Příloha F, Tabulka 2

6 GAY A LESBICKÉ RODINY

Není výjimkou, že rodinu netvoří matka, otec a děti a společnost akceptuje existenci rodin s jedním rodičem či modely rodin rozvedených, kde děti za svůj život vystřídají několik rodičů. Některé hranice zůstávají stále vymezeny zcela jasně. Jejich kontury jsou přehledně vyznačeny imperativem heterosexuality. Ta přirozeně páruje muže se ženou a právě toto spojení je prezentováno jako ideální jednotka pro výchovu dětí. *„Ačkoliv instituce rodiny není v prostředí gay a lesbických komunit novým fenoménem, donedávna byla pojímána jako vědomá a pečlivě budovaná volba sociálního společenství, domova, nahrazující biologické příbuzenské sítě, které byly pro mnohé gaye a lesbické ženy coming outem narušeny či úplně zpřetrhány. Se slábnoucí silou heteronormativity, a tudíž také s rostoucí akceptací alternativní sexuální a citové orientace, sílí poptávka po rovnosti, rozpoznání a uznání adresovaná ze strany homosexuálních žen a mužů. Gayové a lesbické ženy jsou rovněž stále sebevědomější v prosazování a uplatňování rodičovských kompetencí.“*¹⁶²

Sociální vědy vzaly možnost homosexuálního rodičovství na vědomí přibližně před 20 lety. Průkopnickou prací se stala práce britské autorky Golombok z konce roku 1983, zabývající se problematikou výchovy dětí gay a lesbickými rodiči. Tyto i další studie¹⁶³, které následovaly v první polovině 80. let, zkoumaly především děti školního věku, které byly vychovávány lesbickými matkami. Pozorovanou skupinou tvořily matky, které počaly vychovávat dítě v heterosexuálním vztahu a později se identifikovaly jako lesbické. V této době panoval obecně přijímaný názor, že lesbická orientace matek negativně poznamená psychický vývoj dítěte, zejména v oblastech rodinných vztahů, adaptace, psychosexuálního vývoje a vrstevnické vztahy. Za nejrizikovější se považovala možnost projekce homosexuality z matky na dítě, přičemž homosexualita byla vnímána jako jednoznačně negativní jev.¹⁶⁴

Další významnou studií o rodičovství lesbických žen byla práce Greena, který roku 1986 pozoroval soubor 50 homosexuálních matek s 56 dětmi a skupinu 40 osamělých heterosexuálních matek se 48 potomky. Děti byly ve věku od 3-11 let

---

¹⁶² NEDBÁLKOVÁ, K. a E. POLÁŠKOVÁ. Gay a lesbické rodiny. In: HELLER, D., J. PROCHÁZKOVÁ a I. SOBOTKOVÁ. *Psychologické dny 2004: Svět žen a svět mužů: polarita a vzájemné obohacování: sborník z konference Psychologické dny Olomouc 2004*. Olomouc: Universita Palackého v Olomouci, 2005, s. 1. ISBN 8024410591. Dostupné z: <http://cmeps.ecn.cz/pd/2004/texty/pdf/nedbalkova.pdf>

¹⁶³ Např. Hoeffler, 1981, Kirkpatrick et. al., 1981, Green et al., 1986.

¹⁶⁴ NEDBÁLKOVÁ, K. a E. POLÁŠKOVÁ. Gay a lesbické rodiny. In: HELLER, D., J. PROCHÁZKOVÁ a I. SOBOTKOVÁ. *Psychologické dny 2004: Svět žen a svět mužů: polarita a vzájemné obohacování: sborník z konference Psychologické dny Olomouc 2004*. Olomouc: Universita Palackého v Olomouci, 2005, s. 2. ISBN 8024410591. Dostupné z: <http://cmeps.ecn.cz/pd/2004/texty/pdf/nedbalkova.pdf>

a žily po stejný čas bez otců. Autoři porovnávali vývoj sexuální identity a sociálních vztahů u dětí. Nebyly zjištěny žádné podstatné rozdíly.¹⁶⁵ Schumm však považuje za negativní rys, že tyto děti měly spíš pozitivní vztah k homosexuálům a byly otevřenější k možnostem homosexuálního životního stylu, přestože samy homosexuální nebyly. Také poukazoval na obtížnost získání reprezentativního vzorku gay a lesbické rodiny. Jelikož je velikost vzorku malá, vede to k nízké statistické síle a rozdíly mezi lesbickými rodinami jsou poměrně homogenní běloši, střední třída, městské prostředí a dobré vzdělání.¹⁶⁶ Gomboková s kolegy v roce 2003 porovnála 39 lesbických rodin, 74 heterosexuálních a 60 rodin s osamělými matkami. Nejistila žádné podstatné rozdíly ve vývoji a spokojenosti dětí ani kvalitě vztahu mezi matkami a dětmi. Naopak lesbické matky mají se svými dětmi častější interakci, je pro ně méně důležité dodržování tradičních rolí u svých dětí. Adoptivní matky si byly méně jisté v kvalitě svých rodičovských a výchovných schopností než heterosexuální otcové.

Další obavy se týkaly zhoršení kolektivní adaptace dětí z lesbických rodin. Podobně jako Green konstatoval Gartrell v roce 2000, že 87% dětí z lesbických rodin je dobře adaptováno mezi svými vrstevníky. 18% se však setkalo s homofobními projevy ve škole. Podobně jako nejsou diskriminovány děti s jedním rodičem, separativní tendence tedy dětské kolektivy uplatňují spíš na základě individuálních odlišností. Krüger-Lebusová s Rauchfleischem se v roce 1999 zabývali kvalitou partnerství lesbických bezdětných párů a heterosexuálních žen s dětmi. Nebyly zjištěny žádné rozdíly ve spokojenosti biologických a adoptivních matek. V péči o dítě však dominovaly biologické matky, ale s tím také souvisela nižší spokojenost v jejich zaměstnání. Ciano-Boyceová a Shelley-Sireciová konstatovaly, že lesbické páry se o děti starají rovnoměrněji než heterosexuální, kde převládá tradiční rozdělení mužských a ženských rolí. V obou případech byly jen zřídka komplikace s preferencí rodičů dítětem, ale adoptivní partnerky je častěji zmiňovaly jako mezi příčinami konfliktů ve vztahu.¹⁶⁷

Výzkumy u otců gayů, kteří vychovávali dítě buď sami, nebo s partnerem, čelí dvojí problematice. Na jedné straně se gay otcové cítí být vyčleněni gay komunitou, kvůli své „rodičovské jinakosti“ a současně se cítí být stigmatizováni coby příslušníci minority ve vztahu k heterosexuální společnosti. Možnost získání dítěte do péče mužů-

¹⁶⁵ PROCHÁZKA, I. *Lesbické ženy a mateřství*. [online]. Praha: Sexuologický ústav 1. LF UK a VFN, 2005, s. 2. [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.levret.cz/publikace/casopisy/mb/2005-6/?pdf=114>

¹⁶⁶ ABBOTT, A. D. *Do Lesbian Couples Make Better Parents than Heterosexual Couples?*. International Journal of Humanities and Social Science. 2012, roč. 2, č. 13, s. 31. Dostupné z: http://www.ijhssnet.com/journals/Vol_2_No_13_July_2012/3.pdf

¹⁶⁷ PROCHÁZKA, I. *Lesbické ženy a mateřství*. [online]. Praha: Sexuologický ústav 1. LF UK a VFN, 2005, s. 2. [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.levret.cz/publikace/casopisy/mb/2005-6/?pdf=114>

-gayů se omezuje na adopci, pěstounskou péči. Další alternativu pak představuje náhradní mateřství nebo spolurodičovství s lesbickou ženou či párem, jedná se však o finančně i emocionálně náročný způsob péče o dítě. Podle výzkumu Taskenové z roku 2004, bylo zjištěno, že u homosexuálních otců se pravděpodobně setkáváme častěji s homosexuální orientací synů a možná i dcer. Tento nálezný, byl však proveden na nepočetné studii a není možné jej zcela generalizovat.¹⁶⁸ Někteří zástupci z řad homosexuálních aktivistů shledávají nemožnost adopce dětí za diskriminační a v rozporu se zákonem.

Poté co Evropský soud pro lidská práva rozsudkem proti Francii v lednu 2008 nově vyložil některá spojení v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a svobod, ocitlo se ustanovení, podle kterého registrovaný partner nesmí osvojit dítě, ve zjevném rozporu s Evropskou úmluvou i s ústavním pořádkem České republiky, protože představuje diskriminaci na základě sexuální orientace ve vztahu k právu a ochranu rodinného života. Jelikož je Evropská úmluva součástí ústavního pořádku České republiky je tedy i postačujícím důvodem pro vymazání této podmínky ze zákona Ústavním soudem pro jeho rozpor s ústavním pořádkem.¹⁶⁹ Podle Wintra však není rozhodování o osvojení dětí registrovanými partnery v rozporu s Evropskou úmluvou a ústavními pořádky České republiky. *„Právo Evropské unie přístup osob s homosexuální a bisexuální orientací k individuálnímu osvojení ani nezakazuje, ani nepřikazuje, protože věc je zcela v působnosti členských států. Právní nemožnost společné adopce dítěte homosexuálním párem, jakož i adopce dítěte stejnopohlavním partnerem rodiče, neodporuje Evropské úmluvě, ústavnímu pořádku České republiky ani právu Evropské unie.“*¹⁷⁰ Na základě velkého množství výzkumů a celkového diskursu kolem registrovaného partnerství a výchovy dětí homosexuálními rodiči, chtějí aktivisté a organizace změnit zákon ohledně možné adopce a osvojování dětí. Organizace PROUD je pro *„zlegalizování osvojení biologického potomka partnera, nebo partnerky sociálním rodičem, a pro legalizaci individuálních i společných adoptí stejnopohlavními páry v registrovaném partnerství. Snaží se tedy o zviditelnění českých homoparentálních rodin a otázek kolem nich a usiluje o změnu diskriminačních zákonů, které takové rodiny a děti v nich znevýhodňují.“*¹⁷¹

¹⁶⁸ PROCHÁZKA, I. *Lesbické ženy a mateřství*. [online]. Praha: Sexuologický ústav 1. LF UK a VFN, 2005, s. 2. [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.levret.cz/publikace/casopisy/mb/2005-6/?pdf=114>

¹⁶⁹ WINTR, J. *Analýza české právní úpravy osvojení dítěte gayi, lesbami a bisexuálními lidmi ve světle práva Evropské unie a Evropské úmluvy o lidských právech a základních svobodách*. [online]. 2009, s. 4. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: [http://lgbt.poradna-prava.cz/folder02/analyza_ceske_pravni_upravy_osvojeni_ditete_gayi%20\(4\).pdf](http://lgbt.poradna-prava.cz/folder02/analyza_ceske_pravni_upravy_osvojeni_ditete_gayi%20(4).pdf)

¹⁷⁰ Tamtéž s. 6

¹⁷¹ PROUD. *Rodičovství*. [online]. [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.proudem.cz/rodicovstvi.html>

Téměř 2 roky se organizace PROUD snaží prosadit novelu zákona o registrovaném partnerství. Návrh novely zákona byl do parlamentu předložen 11. 9. 2014, stále se však v poslanecké sněmovně nedostal ani do prvního čtení, i přesto, že je pravidelně zařazována na program schůze. Jak uvádí vedoucí lobbyingové skupiny platformy PROUD Kozubík „*nepomohla ani petice, ani široká podpora veřejnosti nebo známých osobností. Je politováníhodné, že i přes téměř 9000 podpisů občanů z celé České republiky, přes třípětinové kladné stanovisko české společnosti dle výzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM) z června roku 2014 nebo otevřenou podporu desítek osobností si poslanci stále nenašli čas se k návrhu ani vyjádřit v jeho počáteční fázi.*“¹⁷² Důležitým krokem je kromě podpory veřejnosti a známých osobností také přízeň českých odborníků a sexuologů.

---

¹⁷² PROUD. *Dvě maminky, dva tatínci? Proč sněmovna stále mlčí?* [online]. 2014 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://www.proudem.cz/pro-media/175-dve-maminky-dva-tatinci-proc-snemovna-stale-mlci.html>

PRAKTICKÁ ČÁST

7 METODIKA VÝZKUMU A JEHO CÍLE

Ve výzkumné části práce byla zvolena možnost kombinace kvalitativního a kvantitativního průzkumu. V první části byly analyzovány příspěvky diskutujících pod online články s tematikou registrovaného partnerství se zaměřením na nově vytyčený cíl LGB hnutí, a to prosazení adopce dětí pro gay a lesbické páry. Tento výzkum má za cíl potvrdit nebo vyvrátit celkovou náladu ve společnosti ve vztahu k registrovanému partnerství a rodičovství homosexuálních párů. Také zjistit rozdíly v toleranci mezi muži a ženami, popřípadě názory samotných homosexuálů. Tento výzkum nemá za cíl generalizovat výsledek na celou společnost spíš, popsat a představit některé názory, které by možná nebyly v reálném světě vyřčeny, zatímco pohodlí a anonymita internetu dává autorům jistý pocit volnosti.¹⁷³

Dále výzkumná část obsahuje kvalitativní výzkum v podobě rozhovorů s homosexuály, ohledně registrovaného partnerství, diskriminace a adopce dětí. Cílem těchto rozhovorů je představit pohled na věc očima samotných příslušníků minoritní společnosti. Porovnat jejich názory, potřeby a životní cíle s mediálním obrazem, který nám předkládá požadavky homosexuálních hnutí a aktivistů. Informace od respondentů jsou pak konfrontovány pomocí kvantitativního výzkumu s větší skupinou homosexuálů, jakožto zástupců homosexuální komunity v České republice. Na základě kvantitativní metody sběru dat se snaží průzkum potvrdit nebo vyvrátit názory jednotlivých respondentů a do jisté míry zobrazuje, zda jsou alespoň částečně názory jednotlivců aplikovatelné na celou minoritní skupinu.

Dotazníky vyplnilo celkem 200 homosexuálů, z toho 150 gayů a 50 leseb. Dotazníky byly distribuovány přímou distribucí, v baru, který homosexuálové navštěvují. Respondenti byli informováni, že dotazník je zcela anonymní a slouží pouze k vypracování této diplomové práce. Vzorek respondentů pro dotazníkové šetření je reprezentativní v ohledu na zkoumané téma registrovaného partnerství a adopce dětí. Věkové skupině homosexuálů, která byla oslovena dotazníkem je 18-45 let. Tedy produktivní věk, ve kterém, homosexuální partneři nejčastěji vstupují do

---

¹⁷³ PEHE, J. *O ubohosti českých internetových diskusí*. [online]. 2011 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.pehe.cz/Members/redaktor/o-ubohosti-ceskych-internetovych-diskusi-1>

registrovaného partnerství a přemýšlejí o adopci dětí. Respondenti byli rozděleni na dvě skupiny muže a ženy, z důvodu porovnání rozdílů v názorech mezi gayi a lesbami.

Respondenti pro kvantitativní výzkum byli vybíráni tak, aby zastupovali jednotlivé generace a zobrazovali tak různost nebo změny názorů jednotlivců v různém životním období. Rozhovory byly prováděny v přirozeném prostředí pro jednotlivce, kdy byl výběr ponechán na respondentovi, kvůli pocitu uvolněnosti a nezkrasování výsledků odpovědí. Všem respondentům bylo změněno jméno, kvůli zachování anonymity.

7.1 OTÁZKY A HYPOTÉZY

Hypotéza č. 1 Většina homosexuálů zjistila svou orientaci v období puberty.

Hypotéza č. 2: Většina homosexuálů přiznala svou homosexualitu před svou rodinou.

Hypotéza č. 3: Většina homosexuálů se v dnešní době již neseťkává s žádnou formou diskriminace.

Hypotéza č. 4: Většina homosexuálů nemá stálého partnera.

Hypotéza č. 5: Většina homosexuálů chce využít možnosti registrovaného partnerství.

Hypotéza č. 6: Homosexuálové mají obavy z reakcí okolí, kdyby se rozhodli vstoupit do registrovaného partnerství.

Hypotéza č. 7: Většina homosexuálů chce vychovávat dítě, ať už vlastní nebo adoptované.

Hypotéza č. 8: Většina homosexuálů by šla podpořit hnutí, které prosazuje adopci dětí pro stejnopohlavní páry.

7.2 INTERPRETACE A DISKUSE VÝSLEDKŮ

Z rozhovorů, které byly provedeny s vybranými příslušníky homosexuální menšiny, bylo možné získat nástin aktuální atmosféry mezi homosexuální komunitou a jejich názory na otázky ohledně registrovaného partnerství, adopce dětí do stejnopohlavních rodin a atmosféry kolem mediálního obrazu gay aktivismu. Mezi respondenty pro kvalitativní výzkum byly tři muži a dvě ženy. Muži ve věku 23, 29 a 35 let a ženy 28 a 38 let. Rozhovory byly předlohu pro dotazníkové šetření, kterým jsem chtěla potvrdit nebo vyvrátit názory jednotlivců a zjistit jejich aplikovatelnost na celou homosexuální minoritu.

V dotazníkovém šetření bylo 56 respondentů ve věku 18–25 let, 86 respondentů ve věku 26–33 let, 37 respondentů ve věku 34–41 let a 21 respondentů ve věku 42–49 let. Tato skupina byla rozdělena na homosexuální muže¹⁷⁴ a ženy¹⁷⁵. Podle těchto výsledků můžeme také odhadnout věkové rozložení homosexuálních osob navštěvujících gay bar, ve kterém byly tyto dotazníky distribuovány.

Mezi respondenty obou skupin bylo nejvíce osob se středoškolským vzděláním, zakončeným maturitní zkouškou. U homosexuálních mužů bylo druhým nejčastějším dosaženým vzděláním, vzdělání vysokoškolské, a to ve 27% případů¹⁷⁶. Mezi lesbickými ženami bylo na druhém místě nejvyšší dosažené vzdělání na odborných učilištích, a to ve 34% případů¹⁷⁷. Vysokoškolské vzdělání mělo 10% lesbických žen.

Hypotéza č. 1 vychází z předpokladu, že většina homosexuálů zjistila svou sexuální orientaci v době puberty. Tedy u dívek ve věku 12–16 let a chlapců 13–17 let.¹⁷⁸ Z odpovědí homosexuálních žen bylo zjištěno, že většina, žen zjistila svou homosexuální orientaci v období 17–18 let.¹⁷⁹ Období méně než 15–16 let neoznačila žádná z respondentek. U mužů byla nejčastější odpověď 15–17 let.¹⁸⁰ Bylo tak i potvrzeno, že u žen je proces dozrávání sexuality pomalejší než u mužů, jak uvádí Talandová.¹⁸¹

---

¹⁷⁴ Viz. Příloha C, Graf 1

¹⁷⁵ Viz. Příloha C, Graf 2

¹⁷⁶ Viz. Příloha C, Graf 3

¹⁷⁷ Viz. Příloha C, Graf 4

¹⁷⁸ VÝVOJOVÁ PSYCHOLOGIE. *Učební text*. [online]. © 2006 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.fi.muni.cz/~qprokes/socka/socka3.html>

¹⁷⁹ Viz. Příloha C, Graf 6

¹⁸⁰ Viz. Příloha C, Graf 5

¹⁸¹ TALANDOVÁ, J. In: JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, s. 20. ISBN 80-718-4954-5.

Homosexualita se stala běžným tématem v médiích i jiných sférách, a proto homosexuálové necítí nutnost svou orientaci skrývat před svými nejbližšími. Další otázka se tuto hypotézu (č. 2) snažila ověřit, tato hypotéza se však nepotvrdila¹⁸² V rozhovorech všichni dotazovaní uvedli, že svou homosexualitu rodičům přiznali. Mírně se vyskytují případy, kdy o sexuální orientaci dítěte ví pouze matka, v obavě z reakce otce. Všichni dotazovaní se rodičům přiznali v adolescentním věku, u dívek 17–19 u chlapců 18–20 let.¹⁸³ Kvantitativní výzkum tento jev potvrdil, 106 dotazovaných uvedlo, že oba jejich rodiče ví o homosexualitě svého dítěte tj. 53% ze všech dotazovaných. Téměř stejných hodnot dosáhla možnost, že o homosexualitě jedince ví pouze matka 20% nebo sourozenci 19%. Žádný z respondentů neoznačil možnost, že o jeho orientaci ví pouze otec. Jen 8% dotazovaných se rodičům zatím nesvěřilo. U homosexuálních žen byla větší převaha odpovědí, že o homosexualitě ví pouze matka 30% nad sourozenci u 12% dotazovaných lesbických žen.¹⁸⁴ U homosexuálních mužů byla tato situace opačná, 21% dotazovaných mužů se přiznalo pouze sourozencům a 17% jen matce.¹⁸⁵ Stále však zůstává pozitivním zjištěním, že obě skupiny se svěřily se svou sexuální orientací oběma rodičům nebo mají podporu blízkých rodinných osob. Hypotéza č. 2 tak byla potvrzena.

S rostoucí mírou tolerance homosexuality ve společnosti vychází hypotéza č. 3 z výsledků výzkumů, že většina homosexuálů v české republice již nemá negativní zkušenosti nebo problémy s diskriminací na základě své sexuální orientace. Tato hypotéza se nepotvrdila. 69% dotazovaných homosexuálních mužů uvedlo, že se s negativním přístupem nebo diskriminací setkala. Lesbické ženy uváděly negativní přístup nebo diskriminaci v 36% případů. V doplňující otázce respondenti popisovali téměř stejné příklady negativních či diskriminačních projevů jako respondenti z rozhovorů. Nejčastější negativní zkušeností jsou různé nadávky, vulgární označení nebo posměšky na adresu samotných homosexuálů nebo jejich přátel, dalším celkem častým jevem byly vtipy o homosexuálech. Objevily se však i závažnější – diskriminační problémy jako je šikana na pracovišti, problémy při pronájmu bytu¹⁸⁶, odmítnutí homosexuálů jako dárců krve¹⁸⁷ nebo homofobní názory na online

---

¹⁸² Viz. Příloha D

¹⁸³ VÝVOJOVÁ PSYCHOLOGIE. *Učební text*. [online]. © 2006 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.fi.muni.cz/~qprokes/socka/socka3.html>

¹⁸⁴ Viz. Příloha C, Graf 8

¹⁸⁵ Viz. Příloha C, Graf 7

¹⁸⁶ Viz. Příloha A, Rozhovor 5

¹⁸⁷ Viz. Příloha A, Rozhovor 3

diskusích.¹⁸⁸ Někteří respondenti však uvedli, že si tyto nepříjemné situace nepřipouští a s nadhledem je ignorují.

V otázce, zda si obecně homosexuálové myslí, že jsou ve společnosti diskriminováni, odpovídali jak respondenti z rozhovorů, tak respondenti z dotazníků téměř identicky. Respondenti z kvalitativního rozhovoru shledávají současný stav v České republice jako dobrý a uvědomují si, že jsou země, kde je tolerance k odlišné sexuální orientaci nižší. Dále bylo zmíněno, že homosexuální muži mají s diskriminací možná větší problémy než homosexuální ženy. Tento názor se však v dotaznících nepotvrdil. Homosexuální muži uvedli v 55% nesouhlas s názorem, že jsou homosexuálové ve společnosti diskriminováni. Naopak 65% žen cítí ze strany společnosti diskriminaci. Nejčastěji se homosexuálové cítí diskriminováni v otázkách rodinného práva, adopce a osvojení dětí. Někteří muži také zmínili problémy při dárcovství krve, pokud přiznají sex s mužem, a předsudky vůči tomu, že jako homosexuálové jsou jistě nakaženi virem HIV.

Ohledně promiskuity homosexuálů panují ve společnosti velké diskuse, z nich vychází hypotéza č. 4, která tvrdí, že většina homosexuálů nemá trvalého partnera. V rozhovorech bylo zjištěno, že všichni dotazovaní mají stálého partnera nebo partnera se, kterým se stýkají pravidelně. Respondenti muži v dotaznících uvedli, že stálého partnera má 57% dotazovaných a ženy uváděly stálou partnerku ve 32%. Ze 200 dotazovaných má tedy stálého partnera 116 osob. Tato hypotéza potvrzena nebyla. O promiskuitě homosexuálů se také nedá hovořit zcela jednoznačně. Homosexuální muži podle dotazníkových šetření navazují nejvíce prvních partnerských vztahů mezi 17–19 rokem¹⁸⁹, lesbické ženy mezi 19–20 rokem.¹⁹⁰ Délka současných vztahů u homosexuálních mužů, kteří odpovídali v dotaznících, je průměrně 1-2 roky. Méně než 0,5 roku uvedlo 11% dotazovaných mužů¹⁹¹. Lesbické ženy mají podle dotazníkového šetření vztahy se současnými partnerkami nejčastěji od 2 a 3 roky¹⁹². Tuto průměrnou dobu také potvrzují respondenti v rozhovorech, kde se ovšem našly i velmi dlouhodobé vztahy¹⁹³, i přestože si 66% homosexuálních mužů myslí, že je pro homosexuály těžší udržet si vztah více než pro heterosexuální partnery. S tímto názorem se ztotožňuje i 60% lesbických žen¹⁹⁴. Nejčastějším důvodem, proč si homosexuálové myslí, že je složitější udržet vztah dvou osob stejného pohlaví než

---

¹⁸⁸ Viz. Příloha A, Rozhovor 2

¹⁸⁹ Viz. Příloha C, Graf 9

¹⁹⁰ Viz. Příloha C, Graf 10

¹⁹¹ Viz. Příloha C, Graf 11

¹⁹² Viz. Příloha C, Graf 12

¹⁹³ Viz. Příloha A, Rozhovor 3

¹⁹⁴ Viz. Příloha C, Graf 14

heterosexuálů, je domněnka, že mezi homosexuálními muži je velká konkurence a muži rádi hledají nové a lepší zážitky.

Mediální zájem ohledně homosexuality se posledních několik let zabývá především legalizací stejnopohlavních svazků a přijetím rovnocenných práv pro homosexuální partnery. Hypotéza č. 5, předpokládá, že většina homosexuálů bude mít zájem o uzavření registrovaného partnerství. Respondenti muži z dotazníkového šetření v 55% procentech potvrdili, že přemýšleli nebo přemýšlejí o uzavření registrovaného partnerství. Lesbické ženy mají zájem o uzavření registrovaného partnerství v 92%. Mezi dotazovanými z kvantitativního dotazníku byli 3 homosexuální muži, kteří byli registrováni, a to v letech 2011 a 2013 a dvě lesbické ženy, které se registrovaly v roce 2012 a 2013. V rozhovorech byl jeden respondent registrován v roce 2013. Všechny tyto vztahy aktuálně trvají. Hypotéza byla potvrzena.

Osoby, které registrované nejsou, mohou mít strach učinit tento krok kvůli předsudkům ve společnosti. Hypotéza č. 6, nebyla potvrzena, kvantitativní výzkum ukázal, že 58% respondentů mužů¹⁹⁵ a 52% lesbických žen¹⁹⁶ nemá obavy z předsudků vůči registrovanému partnerství. Tyto výsledky jsou ve shodě s výpovědi respondentů v kvalitativních rozhovorech. Většina homosexuálů si uvědomuje možnou konfrontaci s lidmi, kteří nejsou příliš benevolentní v otázkách homosexuálních vztahů. Strach z odmítnutí nebo diskriminace na základě vztahu s partnerem však mezi homosexuály nepanuje. Několik respondentů uvedlo jako jistou nevýhodu označení v občanském průkazu slovem „registrován“, z důvodu ochrany svého intimního života např. na poště a jiných místech, kde není třeba uvádět svou sexuální orientaci.

Hypotéza č. 7 se zabývá otázkou, zda chtějí homosexuální páry adoptovat děti. Respondenti v rozhovorech se vyjádřili převážně kladně nebo neutrálně, pokud by jejich partner o adopci dítěte měl zájem.¹⁹⁷ Z dotazníkového šetření získáváme, stejný výsledek 53% mužů chce vychovávat s partnerem děti¹⁹⁸ a 67% mužů si dokáže představit možnost využít v budoucnu adopci dítěte¹⁹⁹. U lesbických žen bylo procento vyšší, 82% dotazovaných žen by chtělo vychovávat děti s partnerkou²⁰⁰ a stejné procento žen si také dokáže představit využití možné adopce dítěte.²⁰¹

Dále bylo z kvalitativního výzkumu zjištěno, že jeden gay pár má dítě jednoho z partnerů ve střídavé péči. Lesbická žena, která je v dlouhodobém svazku

---

¹⁹⁵ Viz. Příloha C, Graf 15

¹⁹⁶ Viz. Příloha C, Graf 16

¹⁹⁷ Viz. Příloha A, Rozhovory

¹⁹⁸ Viz. Příloha C, Graf 19

¹⁹⁹ Viz. Příloha C, Graf 21

²⁰⁰ Viz. Příloha C, Graf 20

²⁰¹ Viz. Příloha C, Graf 22

s partnerkou, vychovává 2 děti z předchozího manželství. Oba tyto páry posuzují svou aktuální životní situaci jako optimální a ideální pro výchovu dítěte.²⁰² Respondenti muži z kvantitativního výzkumu se v 93% shodují na tom, že stejnopohlavní rodiny jsou ideálním prostředím pro výchovu dětí.²⁰³ Ženy si to samé myslí v 96%.²⁰⁴

Jelikož se aktuálně v médiích mluví především o novém cíli gay aktivistů, a to změně zákona o registrovaném partnerství tak, aby bylo možné osvojení dítěte partnera. Vyvolává tato diskuse velmi rozporuplné názory. Hnutí homosexuálů jako např. PROUD se snaží upozornit veřejnost a politiky na problematiku výchovy dětí v homosexuálních rodinách, které tam již žijí. Jelikož otázky kolem rodinného života, ať už současného nebo budoucího, jsou nejen pro homosexuály velmi důležité. Hypotéza č. 8, proto předpokládá, že většina homosexuálů by se zúčastnila akce na podporu zavedení zákona o osvojení nebo zákona o adopci. Tato hypotéza nebyla potvrzena. V rozhovorech se dva gayové vyjádřili, že by na podobné akce nešli nebo pouze s přáteli.²⁰⁵ Lesbické ženy si v tomto ohledu uvědomují důležitost podpory těchto akcí a obě z dotazovaných respondentek v kvalitativním rozhovoru by se těchto akcí zúčastnily nebo se zúčastňují.²⁰⁶ Kvantitativním výzkumem byly tyto výpovědi potvrzeny homosexuální muži by se těchto akcí nezúčastnili, a to v 59% případů. Ženy naopak tyto akce podporují a v 80% by se jich zúčastnily. Z celkového počtu respondentů by se akce na podporu schválení zákona o osvojení nebo adopci dětí homosexuálními páry zúčastnilo 98 dotazovaných.

---

²⁰² Viz. Příloha A, Rozhovory

²⁰³ Viz. Příloha C, Graf 23

²⁰⁴ Viz. Příloha C, Graf 24

²⁰⁵ Viz. Příloha A, Rozhovory 1 a 2

²⁰⁶ Viz. Příloha A, Rozhovory 4 a 5

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce Situace homosexuální menšiny v České republice ve vztahu k registrovanému partnerství je popsat vývoj rovnoprávnosti homosexuální minority většinovou společností se zaměřením na aktuální otázky ohledně registrovaného partnerství a svěřování dětí do péče homosexuálním rodinám.

V teoretické části jsou obecně popsána specifika a problematika homosexuality. Je zde vysvětlen pojem homosexualita a rozdíl mezi homosexualitou a homosexuálním chováním. Dále se kapitola zabývá příčinami homosexuality z hlediska teorií genetických, sociopsychických a kombinovaných.

Další část se zabývá coming outem homosexuálů a jeho průběhem. Dějiny homosexuality jsou popsány na dalších stránkách a zobrazují názory na homosexualitu v jednotlivých historických epochách. Dozvídáme se, jak se měnilo společenské postavení homosexuálů. Zatímco v některých dobách byla homosexualita zavrhována, existovala v lidských dějinách i časová období, kdy byly homosexuální vztahy považovány za zcela normální – srovnatelné s heterosexuálními, či dokonce společensky žádané. Toto období končí nástupem křesťanství a jeho hlavními morálními hodnotami. Následovala období, která byla pro homosexuály obzvlášť složitá a diskriminační. Homosexuálové museli intenzivně bojovat za prosazení svých práv mezi heterosexuální většinou. Na jejich podporu vznikla řada hnutí po celém světě, jejichž cílem bylo sdružovat jedince a prezentovat názory směrem dovnitř komunity i k většinové společnosti, a potlačovat tak homofobii.

Nejvýznamnějším krokem k rovnoprávnosti homosexuální minority bylo uzákonění registrovaného partnerství v roce 2006. Tento institut dává osobám stejného pohlaví právní jistoty, na které měli právo dříve jen manželé. Tento krok je chápán jako splnění velkého cíle všech gay a lesbických hnutí, ale také jako důkaz vyspělosti dnešní moderní civilizace. Homosexualita se vymanila ze seznamu nemocí, z předsudků o deviaci a stala se běžnou součástí společnosti.

Výsledky praktické části, byly získány kvantitativním i kvalitativním výzkumem. Kvalitativní výzkum proběhl s celkem pěti respondenty z toho byli tři homosexuální muži a dvě lesbické ženy. Jejich odpovědi byly konfrontovány s dotazníkovým výzkumem, za účelem potvrzení, zda lze z názorů jednotlivců utvořit obraz o názorech v homosexuální minoritě. Dotazníky byly šířeny přímou metodou a odpovědělo na ně celkem 200 respondentů. 150 homosexuálních mužů a 50 lesbických žen.

Dotazníky i rozhovory byly zaměřeny na kvalitu homosexuálních vztahů a registrované partnerství. Další momentálně aktuální oblastí v souvislosti s homosexualitou je možnost osvojení dítěte homosexuálním partnerem. Na toto téma se objevují i přes veškeré odborné výzkumy rozporuplné reakce ze strany heterosexuální společnosti. U většiny článků na zpravodajských portálech se pod články o svěřování dětí do péče gay a lesbickým rodičům nachází převážně negativní komentáře s někdy až homofobním obsahem. Některé z nich jsou také součástí praktické části.

Jak dokládá výzkumná část práce většina stanovených hypotéz se potvrdila. Homosexuálové svoji orientaci nejčastěji zjistí kolem puberty, 23% dotazovaných ve věku 17 let a 13% dotazovaných v 18 letech. Většina homosexuálů přiznala v rodině svou orientaci (hypotéza č. 2) V 53% ví o homosexualitě svého dítěte oba rodiče, ve 20% pouze matka a 19% dotazovaných se přiznalo jen sourozencům. Hypotéza č. 3, která předpokládala, že se většina homosexuálů v dnešní době již s negativním přístupem nebo diskriminací nesebekává, se nepotvrdila. 73% dotazovaných mělo zkušenost s těmito negativními jevy. 85% dotazovaných si myslí, že jsou homosexuálové v České republice diskriminováni, nejčastěji právním řádem. Hypotéza č. 4, zabývající se partnerskými vztahy mezi osobami stejného pohlaví se nepotvrdila. 58% dotazovaných má stálého partnera. 64% respondentů přemýšlí do budoucna o uzavření registrovaného partnerství. Tím byla potvrzena hypotéza č. 5. Obavy z reakce okolí po vstupu do registrovaného partnerství nemá 57% dotazovaných, tím se hypotéza č. 6 nepotvrdila. Hypotéza č. 7, která předpokládala, že většina homosexuálů chce vychovávat děti, se potvrdila v 51%. Podpořit akci hnutí, které prosazuje adopce dětí by však šlo jen 49% dotazovaných, 47% odpovědělo záporně a 4% by váhaly. Tím byla hypotéza č. 8 vyvrácena.

Homosexualita je opět velmi medializované téma a postavení homosexuální menšiny ve společnosti se dále vyvíjí. Velkou roli hraje liberalizace společnosti, dobrá organizace gay a lesbických hnutí, která se aktuálně snaží prosadit osvojení dětí. Dalším stupněm tohoto procesu by bylo zlegalizování adopce dětí, která je v některých zemích pro homosexuální páry již běžně možná.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- BRZEK, A. a J. PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, ISBN 80-855-2603-4.
- FAFEJTA, M. *Úvod do sociologie pohlaví a sexuality*. Věrovany: Jan Piszkiwicz, 2004, ISBN 80-867-6806-6.
- FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, ISBN 80-727-2010-4.
- FREUND, K. *Homosexualita u muže*. Praha: Státní zdravotnické nakl., 1962.
- HRUŠÁKOVÁ, M. a Z. KRÁLÍČKOVÁ. *České rodinné právo*. 3. vyd. Brno: Doplněk, 2006, ISBN 80-7239-192-5.
- JANIŠ, K. *Toulky historií sexu a erotiky*. 2. vyd. Ústí nad Orlicí: Oftis, 2007, ISBN 978-80-86845-83-8.
- JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000, ISBN 80-718-4954-5.
- LEWINSOHN, R. *Světové dějiny sexuality*. 3. vyd. Praha: Ikar, 2007, ISBN 978-80-249-0887-8.
- PONDĚLÍČEK, I. *Každopádně sexualita: asi 50 tisíc slov o sexu pro mladé a starší*. Praha: Otakar II., 2000, ISBN 80-86355-49-7.
- STEHLÍKOVÁ, D., I. PROCHÁZKA a J. HROMADA. *Homosexualita, společnost a AIDS v ČR*. Praha: Orbis, 1995.
- ŠULOVÁ, L., T. FAIT a P. WEISS. *Výchova k sexuálně reprodukčnímu zdraví*. Praha: Maxdorf, 2011, ISBN 978-807-3452-384.
- ZVĚŘINA, J. *Lékařská sexuologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2012, ISBN 978-80-246-2049-7.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

- SPENCER, C. *Dějiny homosexuality*. Bratislava: Slovart, 1999, ISBN 80-7145-302-1.
- SASLOW, M. J. In: MURRAY, O. S. *Homosexualities*. Chicago: University of Chicago Press, 2002, ISBN 02-265-5195-4.
- HROMADA, J. *TRIANGEL: homosexualita-společnost-politika*. Bratislava: Museion, 2007, s. 87. ISBN 978-80-969704-9-0

Seznam použitých internetových zdrojů

ABBOTT, A. D. *Do Lesbian Couples Make Better Parents than Heterosexual Couples?*. International Journal of Humanities and Social Science. 2012, roč. 2, č. 13, Dostupné z: http://www.ijhssnet.com/journals/Vol_2_No_13_July_2012/3.pdf

ILGA, Asia from a Lesbian and Gay Human Rights Perspective. [online]. © 2013 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: http://old.ilga.org/statehomophobia/charts/ILGA_LGBTI_Human_rights_Asia_2013.pdf

ČESKÁ TELEVIZE: *Registrované partnerství: prezident řekl "ne"*. [online]. 2006 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096898594-udalosti-komentare/206411000370216/obsah/3006-registrovane-partnerstvi-prezident-rekl-ne>.

ČESKÁ TISKOVÁ KANCELÁŘ. *Manželé nemusí být muž a žena, rozhodl soud v USA. Homosexuálové slaví*. [online]. © 26. 6. 2013 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/usa-soud-manzelstvi-homosexualove-dul-/zahranicni.aspx?c=A130626_163243_zahranicni_btw

DOŇKOVÁ, O. *Gaydar - specifické znaky a symboly vyskytující se u homosexuálů a jejich využití při vzájemné identifikaci*. [online]. Brno, 2008. [cit. 2015-02-15]. Diplomová práce. Filozofická fakulta Masarykovy Univerzity v Brně, Psychologický ústav, Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Mojmír Tyrlík, Ph.D. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/75549/ff_m/cast2_vcetne_literatury.pdf

EUROBAROMETR. *Discrimination in the European Union: Perceptions, Experiences and Attitudes*. [online]. 2008. [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_296_en.pdf

FREEDOMTOMARRY. *States*. [online]. © 6. 2. 2015 [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.freedomtomarry.org/states/>

GALAKTIONOW, B. *Ein Urteil für wenige, das viele betrifft*. [online]. © 19. 2. 2013 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.sueddeutsche.de/politik/karlsruhe-staerkt-adoptionsrecht-fuer-homosexuelle-paare-ein-urteil-fuer-wenige-das-viele-betrifft-1.1604202>

GAY INICIATIVA. *Gay Iniciativa*. [online]. © 2006 [cit. 2015-01-15]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/>

GAY INICIATIVA. *Registrované partnerství ve světě*. [online]. © 2001-2006 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://gay.iniciativa.cz/www/index.php?page=clanek&id=374>

HERDT, H. G. *Ritualized Homosexuality in Melanesia*. California: University of California Press, 1993. ISBN 05-200-8096-3. Dostupné z: http://www.williamapercy.com/wiki/images/Ritualized_Homosexual_Behavior.pdf

HOMADA, J. *Deset let hnutí za rovnoprávnost českých gayů a lesbiček: Historie g/hnutí v ČR*. [online]. 2002, [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: www.gay4you.estranky.cz/file/18/hromada-historie-gl-hnuti-v-cr.pdf

IDNES. *Gayové a lesby mají podle návrhu dostat šanci osvojit si dítě partnera*. [online]. 2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/diskuse.aspx?iddiskuse=A140805_204406_domaci_kop&raze ni=vlak%20no&strana=2

- INFOGR.AM. *Počet registrovaných partnerství v ČR*. [online]. 2015 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: https://infogr.am/pocet_registrovanых_partnerstvi_v_cr
- LIDOVÉ NOVINY. *Homosexuálové chtějí adoptovat děti. A sepisují žaloby na stát*. [online]. 2013 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/diskuse.aspx?iddiskuse=A131122_210956_In_domov_hm&strana=2
- NEDBÁLKOVÁ, K. a E. POLÁŠKOVÁ. *Gay a lesbické rodiny*. In: HELLER, D., J. PROCHÁZKOVÁ a I. SOBOTKOVÁ. *Psychologické dny 2004: Svět žen a svět mužů: polarita a vzájemné obohacování: sborník z konference Psychologické dny Olomouc 2004*. Olomouc: Universita Palackého v Olomouci, 2005, ISBN 8024410591. Dostupné z: <http://cmps.ecn.cz/pd/2004/texty/pdf/nedbalkova.pdf>
- NEWS AGENCY AFP. *Austria's ban on gay adoption overturned*. [online]. © 14. 1. 2015 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.news24.com/World/News/Austrias-ban-on-gay-adoption-overturned-20150114>
- NOVINKY. *Adopce dětí homosexuály - téma vyvolávající rozpory*. [online]. 2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/344901-adopce-deti-homosexuality-tema-vyvolavajici-rozpory.html>
- ONDRISOVÁ, S. et al *Neviditeľná menšina: Čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii*. [online]. Bratislava: Nadácia občan a demokracia, 2002, [cit. 2015-01-10]. ISBN 80-968528-5-X. Dostupné z: <http://odz.sk/wp-content/uploads/335.pdf>
- PARLAMENTNÍ LISTY. *Nový zákon umožní adopce dětí homosexuálním párům, většina veřejnosti s tím souhlasí*. [online]. 2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Novy-zakon-umozni-adopce-deti-homosexualnim-parum-vetsina-verejnosti-s-tim-souhlasi-338567/diskuse>
- PEHE, J. *O ubohosti českých internetových diskusí*. [online]. 2011 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.pehe.cz/Members/redaktor/o-ubohosti-ceskych-internetovych-diskusi-1>
- POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Hlasování Poslanecké sněmovny, 41. schůze, 192. hlasování, ze dne 11. února 2005. návrh zákona o registrovaném partnerství*. [online]. 2005 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=38209>
- POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Hlasování Poslanecké sněmovny, 54. schůze, č. 311 ze dne 15. 3. 2006*. [online]. 2006 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=43270>
- POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Sněmovní tisk 650/0, návrh zákona o registrovaném partnerství*. [online]. 2004 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=650&CT1=0>
- POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Sněmovní tisk 969/0, Návrh zákona o registrovaném partnerství*. [online]. 2005 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=969&ct1=0>
- POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Stenoprotokoly, 23. schůze, ze dne 26. 3. 1998*. [online]. 1998 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/stenprot/023schuz/s023097.htm>
- POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Stenoprotokoly, 39. schůze, ze dne 25. 10. 2001*. [online]. 2001 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1998ps/stenprot/039schuz/s039240.htm>

- POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Stenoprotokoly, 54. schůze, ze dne 15. 3. 2006*. [online]. 2006 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/2002ps/stenprot/054schuz/s054223.htm#r8>
- POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Tisk č. 359. návrh zákona o registrovaném partnerství osob téhož pohlaví*. [online]. 1997 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t035900.htm>
- POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY: *Tisk č. 359. stanovisko vlády k návrhu zákona o registrovaném partnerství osob téhož pohlaví, ze dne 21. 1. 1998*. [online]. 1998 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t035901.htm>
- PRIMUS, L. *Homosexuální rodina? Kde všude ji najdeme?*. [online]. © 24. 4. 2013. [cit. 2015-02-15]. Dostupné z: <http://www.freshgaymag.cz/cz/lifestyle/read/304/>
- PROCHÁZKA, I. *Lesbické ženy a mateřství*. [online]. Praha: Sexuologický ústav 1. LF UK a VFN, 2005, [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.levret.cz/publikace/casopisy/mb/2005-6/?pdf=114>
- PROCHÁZKA, I. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. [online]. Praha: Gay iniciativa v ČR, 2002, [cit. 2015-01-08]. ISBN 80-238-8850-1. Dostupné z: www.gay4you.estranky.cz/file/15/comingout2002.pdf
- PROUD. *Dvě maminky, dva tatínci? Proč sněmovna stále mlčí?* [online]. 2014 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://www.proudem.cz/pro-media/175-dve-maminky-dva-tatinci-proc-snemovna-stale-mlci.html>
- PROUD. *Rodičovství*. [online]. [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://www.proudem.cz/rodicovstvi.html>
- SKUTEČNOSTI. *Otázka adopce homosexuálů*. [online]. 2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://skutecnosti.cz/dite-prostitutem-proc-ne-a-jeho-adopce-homosexually-ani-omylem/>
- ŠLEHOFER, M. *Registrované partnerství v ČR 1. 7. 2006 – 30. 6. 2012*. [online]. © 2012 [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <https://facebook.com/notes/partnerstv%C3%AD-gay%C5%AF-a-leseb-a-jejich-%C5%BEivot-nejen-v-%C4%8Desku-gay-marriage/exkluzivn%C4%9B-%C5%A1est-let-registrovan%C3%A9ho-partnerstv%C3%AD-u-n%C3%A1s/10151166191618115/>
- ŠLEHOFER, M. *Registrované partnerství v ČR 1. 7. 2006 – 31. 12. 2014*. [online]. © 2015 [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <http://www.colourplanet.cz/zajem-o-registrovane-partnerstvi-ani-po-85-letech-neklesa/>
- ŠTĚPÁNKOVÁ, M. a P. ČÍŽINSKÝ. *Registrované partnerství pro začínající*. [online]. 2006, [cit. 2015-02-05]. ISBN 80-239-7821-7. Dostupné z: <http://lgbt.poradna-prava.cz/clanky-zpravy-a-diplomove-prace.html>
- UZEL, R. In: JANOUŠKOVÁ, O. *Homosexuální menšina v České republice*. [online]. Brno, 2006 [cit. 2014-12-01]. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Fakulta pedagogiky, Katedra sociální pedagogiky, Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ema Štěpařová. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/55685/pedf_m/Diplomova_prace1.txt
- VACHALA, B. *Jiná láska ve starém Egyptě: Postoj Egyptanů k homosexualitě*. [online]. Praha: Vesmír, s.r.o., 2010, roč. 89, č. 2 [cit. 2015-02-08]. ISSN 1214-4029. Dostupné z: <http://casopis.vesmir.cz/clanek/jina-laska-ve-starem>
- VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY: *Usnesení Rady pro lidská práva, ze dne 4. 5. 2000 k přípravě věcného záměru návrhu zákona o partnerském soužití osob stejného*

pohlaví. [online]. 2000 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z:
<http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/cinnost-rady/zasedani-rady/Usneseni-Rady-k-priprave-vecneho-zameru-navrhu-zakona-o-partnerskem-souziti-osob-stejneho-pohlavi.pdf>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY: *Usnesení Vlády České republiky, ze dne 10. března 1999 č. 189 k poslaneckému návrhu zákona o partnerském soužití osob téhož pohlaví a o změně a doplnění některých zákonů, sněmovní tisk č. 124*. [online]. 1999 [cit. 2015-02-15]. Dostupné

z: http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/dcc7d35c85c5f1e7c125741a004890df/77bef914e761847dc12571b6006bd12d?OpenDocument

ZÁKON. *Vládní zákon o partnerském soužití osob téhož pohlaví*. [online]. 2001 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=1075&CT1=0>

VÝVOJOVÁ PSYCHOLOGIE. *Učební text*. [online]. © 2006 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: <http://www.fi.muni.cz/~qprokes/socka/socka3.html>

WINTR, J. *Analýza české právní úpravy osvojení dítěte gayi, lesbami a bisexuálními lidmi ve světle práva Evropské unie a Evropské úmluvy o lidských právech a základních svobodách*. [online]. 2009, [cit. 2015-02-15]. Dostupné z:

[http://lgbt.poradna-prava.cz/folder02/analyza_ceske_pravni_upravy_osvojeni_ditete_gayi%20\(4\).pdf](http://lgbt.poradna-prava.cz/folder02/analyza_ceske_pravni_upravy_osvojeni_ditete_gayi%20(4).pdf)

ZÁKON č. 115/2006 Sb., *o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 26. 1. 2006. ISSN 1211-1244. Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62343&nr=115~2F2006&rpp=15#local-content>

ZÁKON č. 115/2006 Sb., *o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů*. In: Sbíрка zákonů České republiky. 26. 1. 2006. ISSN 1211-1244. Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62343&nr=115~2F2006&rpp=15#local-content>

SEZNAM ZKRATEK

CVVM – Centra pro výzkum veřejného mínění

HRHO – Hnutí za rovnoprávnost homosexuálních občanů

ILGA – International Lesbian and Gay Association

LGB – Lesbický, gay a bisexuální

SOHO – Sdružení organizací homosexuálních občanů

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Asia from a Lesbian and Gay Human Rights Perspective I.....	XXXVII
Obrázek 2: Asia from a Lesbian and Gay Human Rights Perspective II.....	XXXVIII
Obrázek 3: Legal status of same-sex relationships.....	XXXVIII
Obrázek 4: Discrimination on the basis of sexual orientation seen as less widespread now compared to five years ago.....	XXXIX
Obrázek 5: Souhlasíte s adopcí dětí homosexuály?.....	XXXIX

Seznam tabulek

Tabulka 1: Sexuální orientace v %.....	XL
Tabulka 2: Sexuální zkušenost v anamnéze v %.....	XL
Tabulka 3: Registrované partnerství v ČR 1. 7. 2006 – 30. 6. 2012.....	XL
Tabulka 4: Registrované partnerství v ČR 1. 7. 2006 – 31. 12. 2014.....	XLI

Seznam grafů

Graf 1: Respondenti muži: Váš věk?.....	XVII
Graf 2: Respondenti ženy: Váš věk?.....	XVIII
Graf 3: Respondenti muži: Nejvyšší dosažené vzdělání?.....	XIX
Graf 4: Respondenti ženy: Nejvyšší dosažené vzdělání?.....	XIX
Graf 5: Respondenti muži: V kolika letech jste zjistil svou homosexualitu?.....	XX
Graf 6: Respondenti ženy: V kolika letech jste zjistila svou homosexualitu?.....	XX
Graf 7: Respondenti muži: Řekl jste rodičům o své orientaci?.....	XXI
Graf 8: Respondenti ženy: Řekla jste rodičům o své orientaci?.....	XXI
Graf 9: Respondenti muži: V kolika letech jste měl prvního partnera?.....	XXII
Graf 10: Respondenti ženy: V kolika letech jste měla první partnerku?	XXII
Graf 11: Respondenti muži: Jak dlouho trvá vztah s vaším současným partnerem?.....	XXIII
Graf 12: Respondenti ženy: Jak dlouho trvá vztah s vaší současnou partnerkou?.....	XXIII
Graf 13: Respondenti muži: Máte pocit, že je pro homosexuály těžší udržet si vztah více než pro heterosexuály?.....	XXIV
Graf 14: : Respondenti ženy: Máte pocit, že je pro homosexuály těžší udržet si vztah více než pro heterosexuály?.....	XXIV

Graf 15: Respondenti muži: Měl byste obavy z reakce okolí, kdybyste se rozhodl uzavřít registrované partnerství?	XXV
Graf 16: Respondenti ženy: Měla byste obavy z reakce okolí, kdybyste se rozhodla uzavřít registrované partnerství?	XXV
Graf 17: Respondenti muži: Souhlasíte s adopcí dětí stejnopohlavními páry?	XXVI
Graf 18: Respondenti ženy: Souhlasíte s adopcí dětí stejnopohlavními páry?	XXVI
Graf 19: Respondenti muži: Chcete vychovávat se svým partnerem děti?	XXVII
Graf 20: Respondenti ženy: Chcete vychovávat se svou partnerkou děti?	XXVII
Graf 21: Respondenti muži: Využil byste možnost adoptovat v budoucnu dítě?	XXVIII
Graf 22: Respondenti ženy: Využila byste možnost adoptovat v budoucnu dítěte?	XXVIII
Graf 23: Respondenti muži: Myslíte si, že jsou stejnopohlavní rodiny ideálním prostředím pro výchovu dětí?	XXIX
Graf 24: Respondenti ženy: Myslíte si, že jsou stejnopohlavní rodiny ideálním prostředím pro výchovu dětí?	XXIX
Graf 25: Respondenti muži: Šel byste na akci podporující zákon o adopci dětí?	XXX
Graf 26: Respondenti ženy: Šla byste na akci podporující zákon o adopci dětí?	XXX

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Rozhovory	Chyba! Záložka není definována.
Příloha B – Dotazník.....	XIV
Příloha C – Grafy	XVIII
Příloha D – Příspěvky z diskusních fór.....	XXXI
Příloha E – Obrázky.....	XXXVII
Příloha F – Tabulky	XL
Příloha G – Datová matice	XLII

Příloha A - Rozhovory

U všech respondentů proběhla úvodní část, kdy byl vysvětlen cíl a důvod rozhovoru. Dále byli všichni respondenti srozuměni s tím, že rozhovor je zcela anonymní. Po navození příjemné atmosféry bylo započato nahrávání rozhovorů, jejichž přepis předkládám níže.

Rozhovor 1: Adam 23 let

V kolika letech jsi zjistil, že jsi homosexuál?

Mám pocit, že to vím celý život, ale úplně jasně jsem si to uvědomil asi ve 14 letech.

Ví to tvoji rodiče? A v kolika letech proběhl tvůj coming out?

Ví to oba, řekl jsem jim to asi v 18, asi to už tušili, protože se netvářili ani moc překvapeně, ale strach jsem měl: Nakonec to dopadlo skvěle v 19 letech jsem jim i představil svého tehdejšího přítele.

Jak dlouho ti vydržel vztah s přítelem?

Tenkrát asi 2 roky, byla to první velká láska.

A teď máš nějakého stálého přítele?

Jo, mám, jsme spolu 1,5 roku a zatím to vypadá dobře.

Máš pocit, že je těžší pro homosexuály udržet vztah více než pro heterosexuály?

Občas o tom přemýšlím, jako ve všem záleží hlavně na lidech, ale řekl bych, že jo, kluci jsou víc přelétaví a v heterosexuálním vztahu je ta holka dokáže spíš udržet. Mezi homosexuály je velká konkurence a každý stále hledá někoho hezčího, mladšího, vysportovanějšího. Je asi velké štěstí najít někoho, kdo má tyhle hodnoty trochu jinak a vydrží v jednom vztahu delší dobu.

Jak dlouho v průměru trvaly tvoje vztahy?

No, když počítáš vztahy jako vztahy a ne jednorázové záležitosti. Tak jsem spíš ten věrnější typ a nemám moc potřebu experimentovat. Vztahy jsem měl 3, jeden trval 2 roky druhý 1,5 a ten třetí stále trvá a doufám, že ještě dlouho bude. Navíc ty moje vztahy vždy končili na popud partnera.

Přemýšlel jsi někdy s partnerem nad uzavřením registrovaného partnerství?

To víš, že jo, ale asi tak jako když si holky vysnívají svatbu a prsteny. Nikdy jsme o tom nemluvili úplně vážně ve stylu, zítra zavoláme na matiku a dohodneme termín. Do takové fáze jsem se s žádným partnerem ještě nedostal.

A chtěl bys?

V tomhle jsem trochu nerozhodný. Asi by záleželo na okolnostech, ale mám z toho celkem strach. Takhle jsou ty rozchody jednodušší, řešit ještě zrušení partnerství a podobné papírování, no nevím. Ale stejně tak nemůžu s jistotou říct, že bych do toho nešel. Když nepřemýšlím o těch špatných věcech, jako je rozchod atd., tak se mi ta představa celkem líbí, jen mít tu jistotu, že to nedopadne za půl roku špatně.

Měl bys strach z reakcí okolí?

Strach asi ne. Určitě ne z reakcí svých nejbližších. Všichni ví, že jsem gay a nemají žádné předsudky, takže by je tohle určitě nešokovalo. Spíš bych se bál třeba v budoucím zaměstnání. Člověk nikdy neví, na koho narazí, a jsou lidé, kterým nepotřebuješ říkat, že jsi homosexuální. Ale asi bych to zvládnul, jsem zvyklý na různé názory.

Různé názory? Takže ses někdy setkal s negativním přístupem ohledně své homosexuality nebo s nějakou formou diskriminace?

To se setkal asi každý, ale rozdíl je v tom, jak to bereš. Já si ze spousty věcí dokážu udělat srandu nebo být nad věcí. Ono taky hodně lidí to ani špatně nemyslí a prostě to z nich „vypadne“, to jsou pak spíš takové úsměvnější zážitky, ale někdo útlocitný by si to určitě jako diskriminaci a útok na svojí sexualitu mohl brát. Takové ty nepřijemné záležitosti se snažím zapomenout a moc to neřešit. Stalo se mi třeba v baru, že na mě s kamarádem opilí kluci řvali, že jsem buzerant, a to jsme jen seděli na baru a pili pivo, ale zase do jaké míry za to mohl alkohol to těžko říct. A taky jsem míval pocit, že na gymplu na mě někteří učitelé koukali skrz prsty, ale jinak se rozhodně necítím být jakkoli diskriminovaný.

A myslíš, že homosexuálové všeobecně mají s diskriminací u nás problém?

Co vím od kamarádů a známých, tak nejvíce problémů bývá se starší generací, která odmítá připustit homosexualitu jako další variantu sexuálního chování. Pro ně je to prostě asi nemoc. Pak asi vznikají nějaké komunikační problémy, ale jinak si nemyslím, že jsou homosexuálové v České republice nějak diskriminováni.

A co říkáš na diskuse kolem adopce dětí homosexuálními páry?

No vidíš, tak ty trochu diskriminační jsou. Jako u všeho 1000 lidí 1000 názorů, ale myslím si, že by homosexuálové měli mít možnost adoptovat děti. A to neříkám jen proto, že jsem homosexuál a nějak bych se o toto právo pral, ale společnost už je snad tak vyspělá, aby tenhle krok udělala, navíc pokud je vše podloženo výzkumem, že dětem nehrozí nic abnormálního, nevidím důvod dělat rozdíly mezi heterosexuály a homosexuály.

Využil bys třeba v budoucnosti možnost adoptovat dítě?

Dokážu si to představit, že bych byl otec. Proč ne, nemyslím si, že bych byl horší nebo lepší otec než kterýkoliv jiný muž. To, že spím s kluky neznamena, že bych se nezvládl postarat o dítě. Staral jsem se o svou mladší sestru a nepřijde mi na tom nic zvláštního. Děti bych asi jednou v budoucnosti chtěl, ale možná spíš vlastní. Spousta těch odpůrců atd. si neuvědomuje, že i jako homosexuálové ty děti mít můžeme. Dnes není tak výjimečné, že se gay dohodne s kamarádkou popřípadě lesbickým párem a stane se dárce a dítě má i bez adopce. Nemožnost adopce jen zhoršuje právní úkony kolem dítěte, a kdyby se rodiči něco stalo, byl by to asi velký problém, jelikož partner na něj nemá právo.

Jak jsi mluvil o tom, že kluci gayové bývají přelétavější, myslíš, že by bylo takové prostředí vhodné pro péči o dítě?

Určitě ne všichni gayové by chtěli mít děti, ti kteří si chtějí užívat na žádné děti nemyslí. Já jsem spíš rodinný typ, takže věřím tomu, že bych dokázal dítě zabezpečit, žádný partner bohužel není jistý, ať už homosexuální nebo heterosexuální. I heterosexuálové se rozvádějí a zůstávají matky samoživitelky. Tak já bych byl při nejhorším gay otec samoživitel.

Šel bys na nějakou akci na podporu, změny zákona o adopci dětí homosexuálními páry?

Asi ne, já tyhle akce zaprvé moc nemusím a zadruhé mám vždy pocit, že se najdou jedinci, kteří to berou jako demonstraci své homosexuality a mají hrdě potřebu vykřikovat: „Já jsem gay a jsem na to hrdý.“ Já se cítím úplně stejně jako všichni heterosexuálové, nepotřebuji se jakkoliv zviditelňovat kvůli své homosexualitě. Nechodím ani na PraguePride, takže asi nešel, i když by to bylo pro dobrou věc.

Rozhovor 2: Daniel 29 let

V kolika letech jsi zjistil, že jsi homosexuál?

Asi v 17, nebo v 17 už jsem si tím byl jistý.

Ví to tvoji rodiče? A v kolika letech proběhl tvůj coming out?

Ví. Mamka to zjistila náhodou, když mi bylo asi 22 a viděla mě s mým prvním přítelem držet se za ruku a tátovi jsem to řekl asi za půl roku potom. Měl jsem trochu obavy, jak bude reagovat.

A jaké byly reakce rodičů?

Radost neměli, ale zvykli si a nebylo to tak hrozné, jak jsem čekal ani jsem se nemusel stěhovat nebo odcházet domova, jak jsem se děsil z některých diskusí na internetu.

Jak dlouho ti vydržel vztah s přítelem?

Tenkrát krátce asi půl roku. Byli jsme mladí.

A teď máš nějakého stálého přítele?

No, stálého přítele nemám, ale pravidelně se stýkám s jedním mužem, takže třeba se z toho něco vyvine.

Máš kromě něj ještě nějaké muže, se kterými se stýkáš?

Ano, dokud nejsem zadaný oficiálně, tak to neřeším.

Máš pocit, že je těžší pro homosexuály udržet vztah více než pro heterosexuály?

Myslím si, že to není rozdíl. Jen homosexuálové se nechtějí tolik vázat a držet se jednoho partnera. Takže proto to pak střídají, ale taková lidé jsou i mezi heterosexuály.

Jak dlouho v průměru trvaly tvoje vztahy?

Nikdy jsem moc dlouhé vztahy neměl. Nejdelší trval asi 1,5 roku, bohužel se přítel pak stěhoval do ciziny, a já chtěl zůstat tady.

Chtěl bys trvalý vztah nebo ti vyhovuje takový volnější životní styl?

Kdybych našel někoho, s kým si budu rozumět natolik, aby mělo smysl se zříkat volnějšího životního stylu, rád bych to vyměnil. Asi jako každý bych chtěl mít stálého partnera a být spokojený.

Přemýšlel jsi někdy o uzavření registrovaného partnerství?

Nepřemýšlel, myslím si, že dva lidé spolu mohou být i bez papírů. Asi kdybychom měli nějaký velký společný majetek nebo by byl přítel nemocný, byla by to cesta jak získat nějaká práva, ale jinak registrovat se jen pro pocit „že jsem registrovaný“, tak to pro mě není nic lákavého.

Kdybys registrované partnerství uzavřel, měl bys strach z reakcí okolí?

Neměl, v mém věku už jsem zažil dost, myslím, že mě nějaké omezené reakce nemohou rozhodit.

Takže ses někdy setkal s negativním přístupem ohledně své homosexuality nebo s nějakou formou diskriminace?

Setkal, ale nejčastěji jsou to takové ty hloupé pořváčky někde venku skupinkou lidí, kteří moc rozumu nepobrali, takže nic co by mě nějak zasáhlo. Tyhle věci jsem se naučil hodně brzy ignorovat. Také občas na internetu čtu homofobní názory, ale na internetu je každý hrdina.

A myslíš, že homosexuálové všeobecně mají s diskriminací u nás problém?

Myslím si, že ne, že ta doba už je snad pryč. Hlavně v Praze a velkých městech to už lidem přijde jako úplně běžná věc, ale věřím, že někde na vesnici s tím lidé ještě bojují.

A co říkáš na diskuse kolem adopce dětí homosexuálními páry?

Po pravdě, jde to nějak mimo mne.

Nepřemýšlel jsi, že bys třeba chtěl vychovávat dítě?

Ani ne, nějak k tomu nemám vztah. Ale kdyby partner dítě chtěl, asi bych do toho šel, kdybych věděl, že on bude ten, který se o to dítě dovede postarat. Z vlastní iniciativy bych se do toho asi nehrnul.

Myslíš, že dva homosexuální rodiče jsou vhodné pro péči o dítě?

Asi jak kteří, ale třeba znám kluky, kterým bych svěřil dítě úplně s klidným srdcem, a pak jsou zase ti, kteří se neumí postarat ani sami o sebe. Všeobecně si ale myslím, že každý by měl mít možnost svobodně se rozhodnout, zda dítě mít či nemít nebo mít možnost ho adoptovat bez rozdílu na sexuální orientaci. Dětské domovy asi taky nejsou ideální prostředí pro děti, takhle by měly, alespoň normální rodinu a život.

Šel bys na nějakou akci na podporu, změny zákona o adopci dětí homosexuálními páry?

Jak jsem říkal, jelikož jdou tyhle věci trochu mimo můj zájem, tak asi nešel, protože bych ani nevěděl, že něco takového je. Ale kdyby partner chtěl jít, tak bych šel s ním, když je to pro dobrou věc. Byl jsem s kamarády jednou i na PraguePridu, kam bych sám také nešel, takže proč ne.

Rozhovor 3: Filip 35 let

V kolika letech jsi zjistil, že jsi homosexuál?

Asi v 15 letech

Ví to tvoji rodiče? A v kolika letech proběhl tvůj coming out?

Rodiče to ví, asi od mých 20 let. Máma to asi tušila vždycky, táta se snaží si zvyknout, ale je to pro něj asi dost komplikované, že má syna gaye. Moc se s ním o tom

nebavím, jako o vztazích a tak, nechci ho zbytečně dráždit, ale s mamkou se o své orientaci bavím otevřeně.

Kdy jsi měl první dlouhodobý vztah?

Asi v 18 letech, tenkrát jsme spolu byli asi 1,5 roku. Byl to první kluk – gay, který byl v mém okolí. Pamatuju si, jak jsem byl šťastný, že mám někoho, kdo je jako já. Žil jsem v malém městě a homosexuálů tam moc nebylo nebo to otevřeně nedávali najevo.

A teď máš nějakého stálého přítele?

Ano mám

Jak dlouho jste spolu?

Už dlouhých a krásných 8 let

Máš kromě něj ještě nějaké muže, se kterými se stýkáš?

Ne, tyhle zálety jsem si užil dost, teď jsem rád, že už nemusím nikoho hledat.

Máš pocit, že je těžší pro homosexuály udržet vztah více než pro heterosexuály?

Myslím si, že ano. Heterosexuální vztahy mají vždy podporu okolí i společnosti, u homosexuálů toto chybí, navíc někteří gayové mají pocit, že být ve vztahu rovná se být omezený v životě, takže jim dlouho žádné vztahy nevydrží, i když by je chtěli.

Jak dlouho v průměru trvaly tvoje vztahy?

V průměru 2 roky, tohle je můj rekord a doufám, že už to tak i zůstane.

Přemýšlel jsi někdy, že bys uzavřel s partnerem registrované partnerství?

Přemýšlel, v roce 2012 celkem vážně. No a od roku 2013 jsme do toho s partnerem praštili. Takže jsem oficiálně v registrovaném partnerství.

Měl jsi strach, co řekne okolí na to, že jsi v registrovaném partnerství?

Měl jsem strach, co řekne táta, nakonec jsme to s přítelem udělali pouze se svědky a nedělali kolem toho žádnou velkou slávu. I tak to byl krásný zážitek. Mamka u toho byla, táta byl v tu dobu služebně pryč, ale myslím si, že byl rád, že nemusel jít. Mám s ním dobrý vztah, rozumíme si, ale tyto témata ignorujeme, někdy je to lepší než zbytečně rozbroje.

Takže ses někdy setkal s negativním přístupem ohledně své homosexuality nebo nějakou formou diskriminace?

Ano, setkal, když jsem chtěl darovat krev, byl jsem označen za nevhodného dárce, protože jsem v dotazníku přiznal svou orientaci. Na jednu stranu to chápu, ale na druhou to bylo dost potupné a byla to nepříjemná zkušenost. Také mi není moc příjemné, že každý může na občanském průkazu vidět, že jsem „registrovaný“, tudíž homosexuál. Nestydím se za to, ale třeba paní na poště do mé sexuální orientace nic

není. Občas se na mě pak divně koukají, když si všimnou, kolonky rodinný stav. Ale není to věc, která by mě nějak vyloženě trápila.

A myslíš, že homosexuálové všeobecně mají s diskriminací u nás problém?

Myslím si, že jsou země, kde se homosexuálům žije mnohem hůř než u nás. Já se zatím neseťkal s nikým, kdo by řekl, že měl nějaký velký diskriminační problém.

A co říkáš na diskuse kolem adopce dětí homosexuálními páry?

Přijdou mi hodně vyhrocené, na to, že se stále mluví o tom, jak je Česká republika tolerantní vůči homosexuálům atd., pak realita vypadá trochu jinak. Nevím, přijde mi to jako přirozený průběh rovnoprávnosti menšiny. Myslím si, že je to správná věc, je tolik dětí, které by mohly mít skvělé rodiny, i když ne heterosexuální. Ale i tak si myslím, že nejdůležitější pro dítě je láska, domov a pocit bezpečí, ne to s kým spí jejich rodič. Obzvlášť pokud to na psychice dítěte nezanechává žádný vliv.

Nepřemýšlel jsi, že bys chtěl s partnerem vychovávat dítě?

Přemýšlel, ale vlastně už jedno dítě vychováváme. Partner má z předchozího vztahu 5 letého syna, který u nás dost často bydlí, takže se prakticky o dítě staráme. Vodíme ho do školky, na hřiště, děláme mu jídlo a prostě normální rodina. A kdyby byla možnost nebo potřeba, klidně bych ho adoptoval nebo adoptoval ještě jedno dítě společně s partnerem.

A matka dítěte? Jaký má názor na to, že jejího syna vychovává její bývalý partner s mužem?

No, ze začátku měla jisté obavy, ale vůbec to bylo asi tím šokem, když vám někdo po X letech manželství řekne, že je gay. Tak se není čemu divit, já sám bych byl v šoku. Naštěstí je to skvělá žena, dokázala se s tím vyrovnat a vycházíme spolu opravdu jako rodina. Největší podíl je samozřejmě její, kdyby se nezachovala takhle, asi by to fungovat nemohlo. Ona má teď nového partnera, který je také velmi tolerantní, takže žijeme opravdu všichni spokojeně a i Matias je myslím spokojený.

Neseťkali jste se někde s nějakými nepříznivými reakcemi nebo jak děti reagují na to že má Matias vlastně i dva tatínky?

Partnerova matka má trochu problém s tím, jak žijeme a vychováváme Matiase vlastně jako dva páry, ale nikdy nebyla ani u nás doma, myslím, že se spíš nemůže vyrovnat, že její syn je gay a žije se mnou. Ale děti jsou skvělé v tom, že dokud jsou malé neznají předsudky, ty přijdou až potom. Ve školce máme spoustu vtipných příběhů, kdy se nás jedna holčička ptala, jak je možné, že Matias říká, že má celkem tři tatínky, ale jenom jednu maminku. Což mě mimochodem moc potěšilo, že někde řekl, že jsem jako další tatínek. Nevím, zatím se mu nikdo neposmívá nebo tak něco, ale připravujeme ho

samozřejmě i na tuto možnost. Myslím si, ale že ho vychováváme v toleranci a demokracii, takže případné hloupé poznámky zvládne. Občas se každý musí poprat s nějakými překážkami, to ho může jen posílit. My budeme vždycky s ním, takže věřím, že to zvládne bez problému

Myslíš, že dva homosexuální rodiče jsou vhodní pro péči o dítě?

Myslím si, že jsou stejně vhodní jako heterosexuální páry. Kdo nevěří, ať se přijde kouknout k nám.

Šel bys na nějakou akci na podporu, změny zákona o adopci dětí homosexuálními páry?

Ano šel, protože sám konečně vidím, jak je důležité mít rodinu a rodina nejsou dva. Dva bez dětí nejsou rodina.

Rozhovor 4: Hanka 28 let

V kolika letech jsi zjistila, že jsi homosexuální?

No, zjistila možná dřív, než přiznala. Poprvé mě to napadlo někdy v pubertě, ale to si člověk vysvětluje různě, jako kamarádství a nebere to nějak zvláštně, že se mu líbí holky – jsou hezké. Líbili se mi i kluci a měla jsem s nimi normální vztahy, takže nic nevypadalo podezřele. Jako první uvědomění si své homosexuality беру den, kdy jsem poznala svoji tehdejší přítelkyni, tehdy mi bylo jasné, že tak úplně heterosexuální nebudu. To mi bylo asi 20 let.

Ví to tvoji rodiče? A v kolika letech proběhl tvůj coming out?

Rodiče to ví, řekla jsem jim to asi před dvěma roky. Byl to pro ně šok a ze začátku to asi spíš brali jako přechodnou záležitost, jelikož věděli, že jsem mívala dřív partnery, kluky. Teď už se s tím myslím smiřují, že mají v rodině lesbu, ale rozhodně mi nedělali nějaké zle nebo něco takového.

Jak dlouho ti vydržel vztah s první přítelkyní?

Byly jsme spolu docela dlouho, asi 4 roky. Pak jsem odjela na rok na Erasmus a dopadlo to špatně. Přítelkyni vadilo dlouhé odloučení a našla si jinou. Ono to pro ni bylo dost těžké od začátku, takže jsem se s tím vlastně smiřovala už od odletu, ale zůstaly jsme kamarádky a občas se vídáme.

A teď máš stálou partnerku?

Ano mám. Potkala jsem ji právě na Erasmusu, po rozchodu s přítelkyní. A už jsme spolu zůstaly. Bydlíme teď v Praze a všechno klape jak má.

Tvoje přítelkyně je cizinka?

Není. Tedy vlastně možná jo, je ze Slovenska, ale tak to se ani jako cizina nebere ne?

To asi ne, máš kromě ní ještě nějaké ženy, se kterými se stýkáš?

Pokud myslíš milenky, tak to vůbec, ani si to nedokážu představit.

Máš pocit, že je těžší pro homosexuály udržet vztah více než pro heterosexuály?

Myslím si, že je to větší problém pro homosexuální kluky než pro lesbičky. Oni ti kluci jsou spíš takový vybíravý a přelétavý. My ženský přeci jen chceme od přírody ty pevné a věrné vztahy. Ale jinak si nemyslím, že by byl rozdíl mezi hetero a homo vztahy ono je to vždycky nejvíc o lidech.

Jak dlouho v průměru trvaly tvoje vztahy?

Měla jsem dva a přibližně 4 leté, takže docela dlouho řekla bych.

Přemýšlela jsi někdy, že bys uzavřela registrovaného partnerství?

Přemýšlela, jsem ženská, co bych lhala, taky bych chtěla mít ty krásné šaty a pohádkovou svatbu. A přítelkyně myslím taky. Teď se o tom doma občas zmíníme, především kvůli tomu, že přítelkyně by se chtěla stát matkou, takže už by bylo asi třeba řešit i nějaké právní věci kolem bytu, a také abych za ní do té porodnice vůbec mohla, když takhle jsem jen kámoška. No, myslím si, že tak do roka budeme pod čepcem.

Máš strach z reakcí okolí?

Tak obavy tam vždycky jsou, ale strach nemám. Spíš mi vadí, že podle občanky každý pozná mojí homosexualitu, jsou prostě lidé, kterým nechceš prozrazovat nic ze svého soukromí. Ale jinak to stejně nepůjde, takže si budu muset zvyknout. Teď to možná zní, jak kdybych se za to styděla, ale to se nestydím, většina lidí v mém okolí to ví, takže žádný mindrák nemám.

A setkala ses někdy s negativním přístupem ohledně své homosexuality nebo s nějakou formou diskriminace?

Ne to musím zaklepat, ale zatím ne. Může to být ale také tím, že ne všem říkám, že jsem lesbička, poznat to na mě asi není, takže s tím nikoho neprovokuji a možná to ani nikoho nenapadne. U holek je společnost většinou tolerantnější

Poznat to na tobě není – a jak se podle tebe pozná lesbička?

Tak jsou určité stereotypy, ale to platí hlavně u maskulinních holek, které vypadají a chovají se jako kluci, u těch to většinu lidí napadne, že to lesbičky možná budou. Já si dovolím tvrdit, že vypadám jako normální průměrná holka a nijak nevybočuji svým vzhledem, proto si myslím, že by to nikdo ani nepoznal.

A myslíš, že homosexuálové všeobecně mají s diskriminací u nás problém?

Možná kluci, co tak vím od kamarádů, setkávají se s narážkami nebo divnými pohledy, když se někde drží za ruce. Hodně z nich si na veřejnosti nedá ani pusy. Já s přítelkyní

tohle nezažívám ani neřeším. Nějak jsem si nevšimla, že by se na nás někdo divně díval. Společnost byla vždycky k těm, ženským trochu tolerantnější. Ale jinak si myslím, že se v České republice určitě nežíje špatně. Kromě adopce dětí už jsou téměř homosexuální vztahy rovnocenné se vztahy heterosexuálními. Málokdo už má i předsudky v zaměstnání, takže si myslím, že pro život je to tu dobré. Když si pak uvědomím, jak jsou homosexuálové ve světě pronásledováni a trestáni, jsem vděčná, že žiju tady.

A co říkáš na diskuse kolem adopce dětí homosexuálními páry?

Jsem překvapená, kolik je kolem toho negativních emocí. Mám pocit, že je to přirozená lidská vlastnost mít děti a chtít je. Nejvíc mě rozčiluje názor, že při prosazování registrovaného partnerství zástupci slíbili, že nebudou chtít adopci dětí a teď ji chtějí a je to podvod z jejich strany. Jaký podvod je to přirozený vývoj. Kdyby partnerka měla dítě a něco se jí stalo, dají ho do dětského domova, protože její rodina by se o něj nemohla starat a já jsem jen partner, který nemá právo na osvojení. Takže chudák dítě, místo aby žilo s druhým partnerem, na kterého je zvyklý a předpokládám, že ho bere jako rodiče, tak půjde do děčáku. To je asi menší šok. Nevím, přijde mi to nelogické. Naštěstí máme jako ženy alespoň tu výhodu, že děti můžeme do vztahu přivádět i jinou cestou, prostě otěhotníš a je dítě doma. Kluci to mají horší, ale znám kluky, gaye, co se dohodli s lesbickým párem a teď čekají miminko. Pokud jim to vydrží, má to mnoho výhod hlavně také po finanční stránce. Ze 4 výplat se dítě živí mnohem lépe než ze dvou, nebo dokonce z jedné mateřské.

Myslíš, že tenhle model rodiny může do budoucna dlouhodobě fungovat?

Myslím si, že ano v dnešní uspěchané době je výchova dítěte náročná jak časově, tak finančně, takhle se všechny tyto aspekty rozdělí mezi ideálně 4 osoby. To je pak daleko snazší situace. Myslím si, že je možné takto existovat a vychovávat děti dlouhodobě. Všichni jsme byli od malička u babiček a dědečků a taky jsme neměli trauma, že nejsme stále jen u rodičů. Já tomuhle modelu celkem fandím.

Nemyslíš si, že tohle je přesně ten popisovaný případ rozkladu tradiční rodiny?

Tradiční rodina je v rozkladu, ale ne kvůli homosexuálům a jejich „jiným rodinám“. Matka samoživitelka se 2 dětmi je rodina? Ideální? Já si to nemyslím, osobně bych raději vyrůstala v homosexuální „dvou rodině“ než v dětském domově nebo s omezenými financemi s jedním rodičem. Ono je to pak těžké dát dětem vše potřebné z příspěvků od státu a výživným, které je občas až směšně nízké. Jeden čas jsem takhle žila s mamkou, takže vím, že ty vztahy v rodině jsou nedostatkem peněz hodně

narušené. Mamka byla nervózní, strachovala se kvůli práci, řešila alimony, bylo to takové smutné období i pro mě jako dítě.

Chtěla bys sama tímhle způsobem vychovávat dítě?

Matkou se chce stát hlavně moje partnerka, já se na to nějak necítím zatím. Ale kdyby se rozhodla, že chce takhle pomoci i nějakým gayům mít dítě, určitě bych ji v tom podpořila a šla do toho. Dárce bude potřebovat tak jako tak, a i kdyby pak kluci třeba vycouvali, stále zůstaneme my, stejně tak jako bychom začínaly samy s anonymním dárce.

Myslíš, že dva homosexuální rodiče jsou vhodní pro péči o dítě?

Myslím si, že ano. Je na to neskutečné množství výzkumů, takže v tom nevidím problém. Navíc to že jsem lesba neznamena, že jsem přestala být žena a necítím v sobě žádné mateřské pudy.

Šla bys na nějakou akci na podporu změny zákona o adopci dětí homosexuálními páry?

Rozhodně ano, snažíme se s přítelkyní podporovat tyto akce. Bereme to částečně i jako svou povinnost vůči homosexuální minoritě. Nemám ráda, když chce někdo nějaká práva, ale stydí se nebo je líný podpořit lidi, kteří na těchto věcech usilovně pracují. Chtěla bych aby další generace nemusely tyhle otázky vůbec řešit, aby byla homosexualita stejně normální jako heterosexualita a nevyvolávalo to ve společnosti žádné emoce.

Rozhovor 5: Erika 38 let

V kolika letech jsi zjistila, že jsi homosexuální?

Někdy v pubertě přesně už si to nepamatuji, ale tipuji tak kolem 16-17 let.

Ví to tvoji rodiče? A v kolika letech proběhl tvůj coming out?

Ano ví to oba, ale řekla jsem jim to asi až ve 22. Táta to tenkrát nějak neřešil, máma to brala ze začátku špatně. No za ty léta už si zvykla a zvládne občas i návštěvu mojí přítelkyně, ale že by to bylo ideální se také říct nedá.

Jak dlouho ti vydržel vztah s první přítelkyní?

První vážný vztah trval asi 3 roky, bylo to v prváku na střední škole. Jak to tak bývá nakonec to nevydrželo.

A teď máš stálou partnerku?

Ano mám, teď spolu budeme 4. rok.

To asi nemáš kromě ní ještě nějaké ženy, se kterými se stýkáš?

Ne, ne to vůbec.

Máš pocit, že je těžší pro homosexuály udržet vztah více než pro heterosexuály?

Myslím si, že ano, kvůli tomu, že heterosexuální vztahy mívají nějakou posloupnost a vývoj u homosexuálů je to založené hlavně na fyzické přitažlivosti, a to hlavně u kluků. A potom je vše komplikované. Společnost přeje mladým párům, ale heterosexuálním, jako homosexuál si musíš všechno vydupat. Žila jsem na malém městě, bylo náročné vydržet ty drby od kolegů z práce a ze školy, vysvětlovat u nájmu bytu, že dalším spolunájemcem bude partnerka, a ne partner. Naštěstí časy se mění a tady v Praze je to jiné.

Takže ses setkala někdy s negativním přístupem ohledně své homosexuality nebo s nějakou formou diskriminace?

No, jak jsem říkala, nejtrapnější pro mě bylo řešení smlouvy o byt, kdy paní nechtěla pochopit, že žiju s ženou. Nakonec jsme si byt nepronajaly, nevím, zda to bylo z tohoto důvodu, ale komunikace s takovými lidmi mi není příjemná, natož když se jedná o něco tak důležitého, jako je bydlení. Ale zas nemůžu říct, že by to byla diskriminace přímo. V práci a ve škole občas takové ty narážky jako jestli dělám doma spíš chlapa nebo ženskou, nebo vtípky o dvou maminkách/dcerách a podobné. Diskriminační to přímo není, ale po patnácté už to není ani vtípné.

Jak dlouho v průměru trvaly tvoje vztahy?

V průměru 2-3 roky

Přemýšlela jsi někdy, že bys uzavřela registrovaného partnerství?

Přemýšlela s bývalou přítelkyní, a jak to dopadlo. Současná přítelkyně se chce také registrovat hlavně kvůli majetkovým záležitostem a také už nejsme nejmladší a zažily jsme pobyty v nemocnicích, kam za ní jako rodinný příslušník nemůžu, což je také trochu diskriminační, ale víceméně pochopitelné.

Máš strach z reakcí okolí?

Ve svém věku už strach nemám, dřív jsem ale měla.

A myslíš, že homosexuálové všeobecně mají s diskriminací u nás problém?

Nemyslím si, vždy se najdou oblasti, kde by to mohlo být lepší, ale myslím si, že můžeme být vděční, že to není ještě horší. Naše země nepatří k nejprogresivnějším, takže alespoň v téhle oblasti máme slušnou pozici.

A co říkáš na diskuse kolem adopce dětí homosexuálními páry?

Myslím, že jsou potřebné, je spousta homosexuálních párů, které by chtěly a zvládly vychovávat děti, a pokud máme děti v dětských domovech, nechápu důvod, proč je do těchto rodin neumístit.

Chtěla byste sama využít adopce dětí?

Já mám své děti dvě, takže adopci jako takovou bych ve svém věku už asi využít nechtěla, ale ráda bych, aby bylo právně možné, aby si moje partnerka osvojila moje děti, které jsou na ni zvyklé a berou ji jako druhou mamku. Nedokážu si představit, co by se dělo, kdyby se mi něco stalo. To mě trochu děsí.

Říkáte, že máte dvě děti? Máte je z dlouhodobého heterosexuálního vztahu?

Ano, dceru mám s bývalým manželem. Bylo to období, kdy jsem si snažila namluvit, že lesba nejsem, a chtěla jsem žít normálně a mít děti. Syna mám s pomocí anonymního dárce.

Anonymního dárce, jako opravdu anonymního nebo je to nějaký známý?

No, byl to dlouholetý kamarád a byl to samozřejmě záměr, žádná náhoda. V rodném listě syna je však otec neznámý.

Myslíš, že dva homosexuální rodiče jsou vhodní pro péči o dítě?

Jelikož jsem sama homosexuální rodič, těžko bych řekla, že nejsou. Asi jak které páry, ale to je stejné jako u heterosexuálů. Všeobecně si myslím, že není rozdíl mezi homosexuálními a heterosexuálními rodiči.

Šla bys na nějakou akci na podporu, změny zákona o adopci dětí homosexuálními páry?

Ano, šla, pravidelně chodíme i na PraguePride, takže nevidím důvod nejit na jakoukoliv jinou homosexuální akci, která podporuje vlastně naše zájmy.

Příloha B – Dotazník

Názory homosexuální menšiny v České republice na registrované partnerství a adopci dětí.

Pohlaví:

- žena
- muž

Věk:

- méně
- 18-25
- 26-33
- 34-41
- 42-49
- více

Dosažené vzdělání:

- Základní
- Odborné učiliště
- Středoškolské bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- Vysokoškolské

1) V kolika letech jsi zjistil/a svojí homosexualitu? _____

2) Řekl jsi svým rodičům o své orientaci?

- Ano, ví to oba.
- Ano, ví to jen matka.
- Ano, ví to jen otec.
- Ví to, jen sourozenci.

- Neví to.
- Jiné _____

3) V kolika letech jsi měl/a prvního partnera/ku?

_____

4) Máš momentálně stálého partnera/partnerku a jak dlouho jste spolu?

_____

5) Máš pocit, že je pro homosexuály těžší udržet si vztah více než pro heterosexuály?

- Ano
- Spíš ano
- Spíš ne
- Ne
- Jiné _____

6) Přemýšlel/a jsi někdy o uzavření registrovaného partnerství?

- Ano
- Ne

7) Jsi registrovaný/registrovaná? Pokud ano od jakého roku

- Ano _____
- Ne

8) Měl/a bys obavy z reakcí okolí, kdyby ses rozhodl/a uzavřít registrované partnerství?

- Ano
- Spíš ano
- Spíš ne
- Ne
- Jiné

_____

9) Setkal/a ses někdy s negativním přístupem nebo diskriminací ohledně tvé sexuální orientace? Pokud ano jak se to projevilo.

- Ne

Ano

---

10) Myslíš si, že jsou homosexuálové ve společnosti diskriminováni? Pokud ano jakým způsobem?

Ne

Ano

---

11) Souhlasíš a adopcí dětí stejnopohlavními páry?

Ano

Ne

Nevím

Jiné

---

12) Chtěl/a bys vychovávat děti?

Ano

Ne

Nevím

Jiné

---

13) Myslíš si, že bys využil/a možnost adopce dětí např. v budoucnosti?

Ano

Ne

Nevím

Jiné

---

14) Myslíš, že stejnopohlavní rodiny jsou ideálním prostředím pro výchovu dětí?

Ano

- Ne
  - Nevím
  - Jiné
-

15) Šel bys na nějakou akci na podporu změny zákona o adpoci dětí homosexuálními páry?

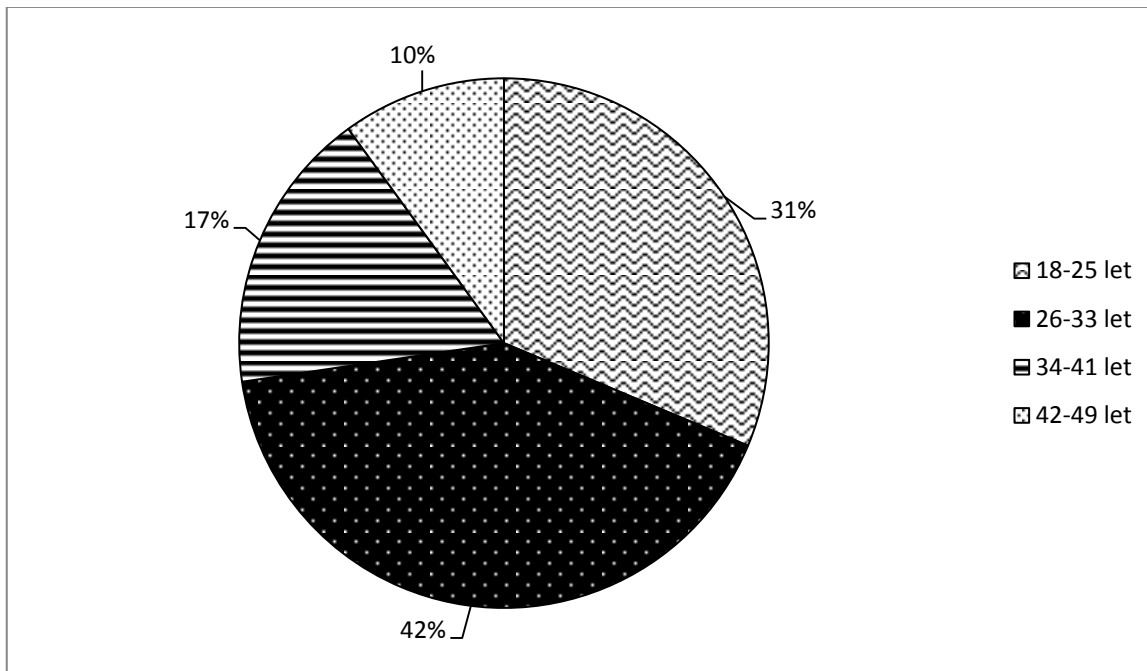
- Ano
  - Ne
  - Nevím
  - Jiné
-

16) Vnímáš nějaká rizika/problémy, které by mohly nastat ze strany většinové společnosti ať už vůči homosexuálním rodičů tak vůči dětem z homosexuálních rodin? Pokud ano jaká?

- Ne
  - Ano
-
-

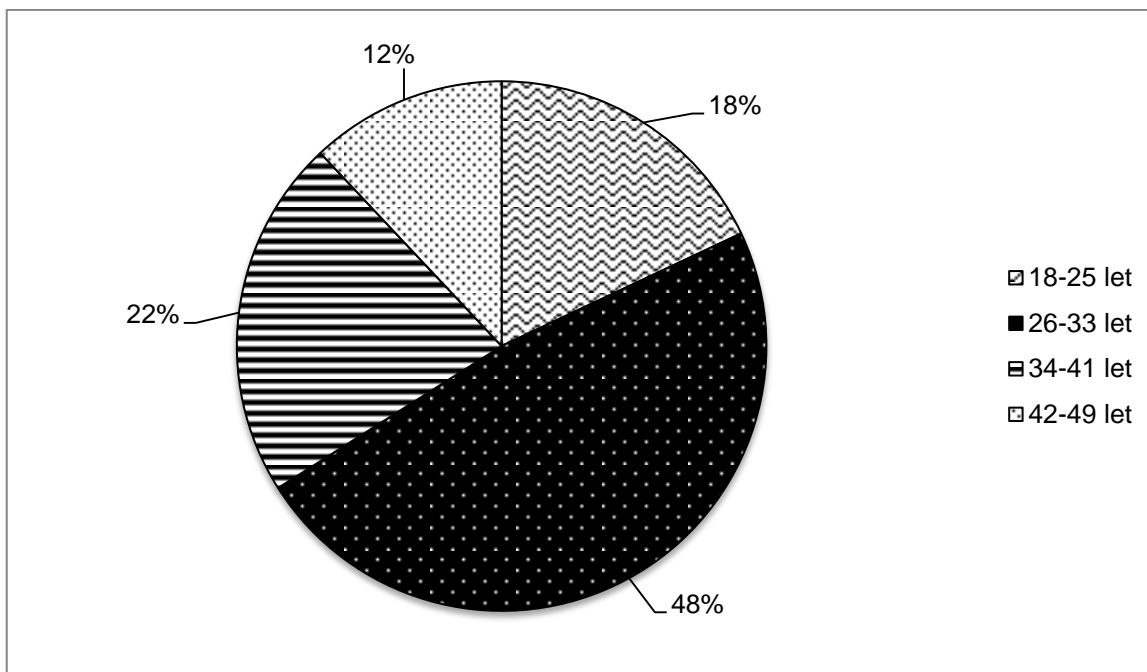
Příloha C – Grafy

Graf 1: Respondenti muži: Váš věk?

Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

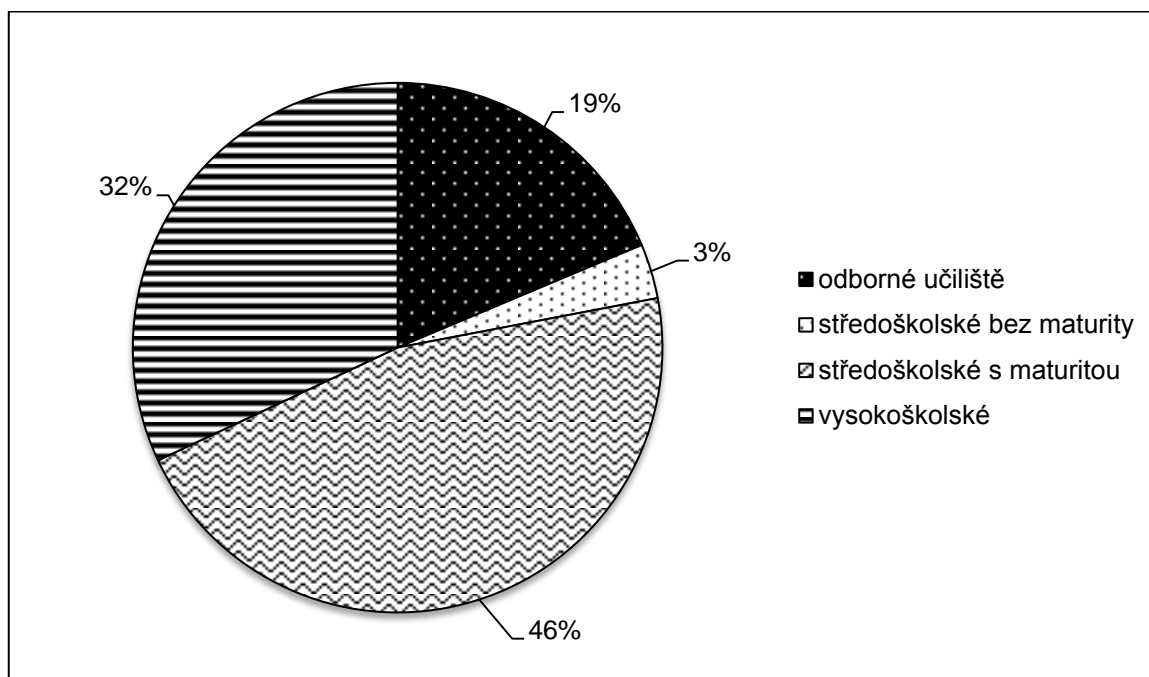
Graf 2: Respondenti ženy: Váš věk?

Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

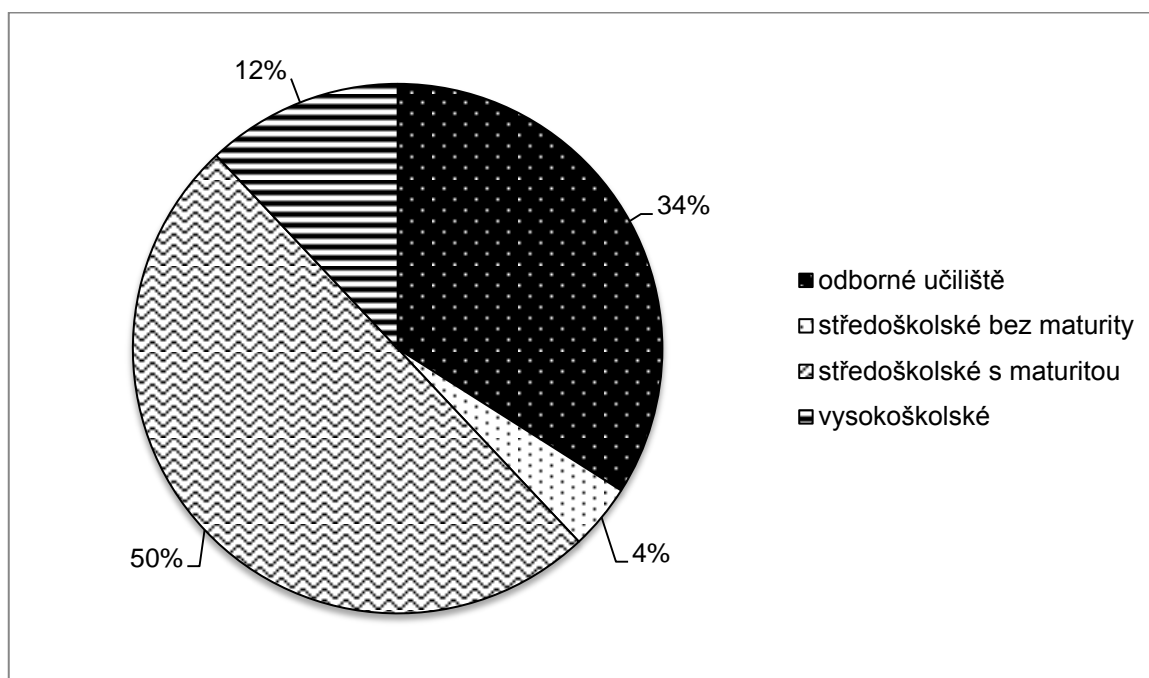

Graf 3: Respondenti muži: Nejvyšší dosažené vzdělání?

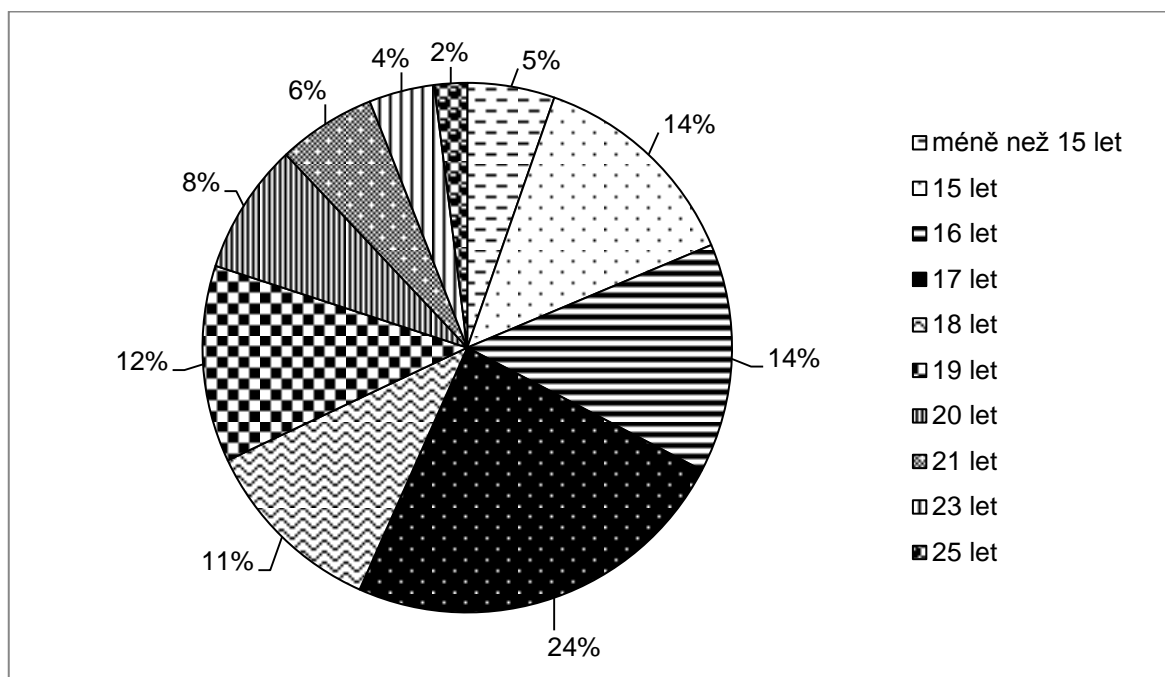
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 4: Respondenti ženy: Nejvyšší dosažené vzdělání?

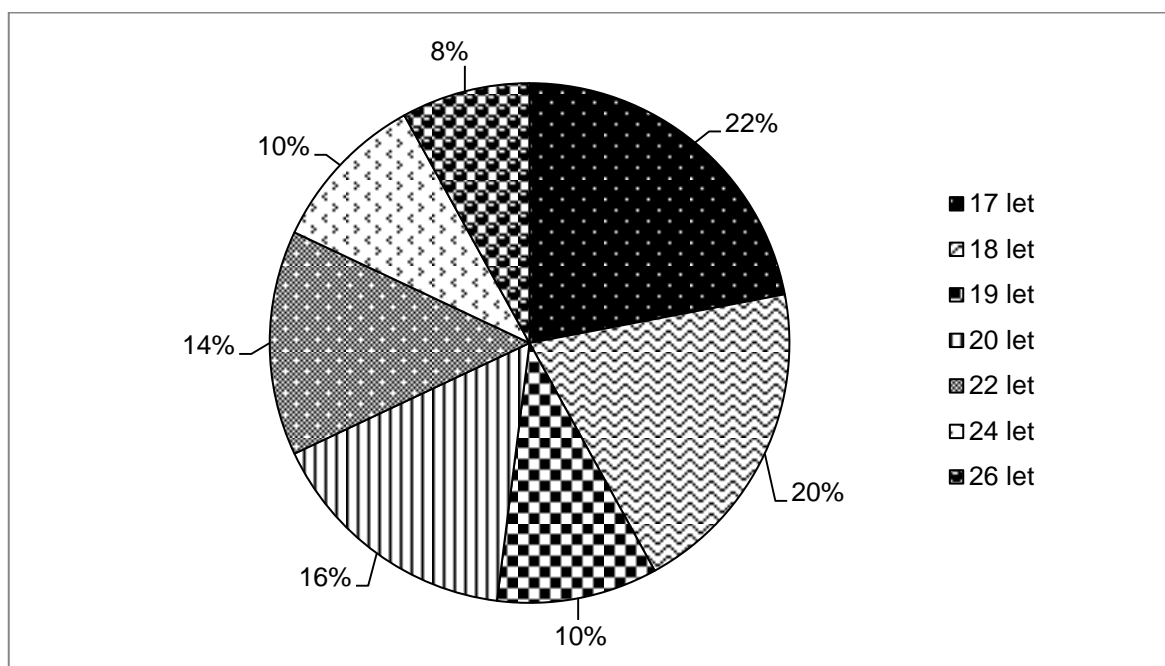
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 5: Respondenti muži: V kolika letech jste zjistil svou homosexualitu?

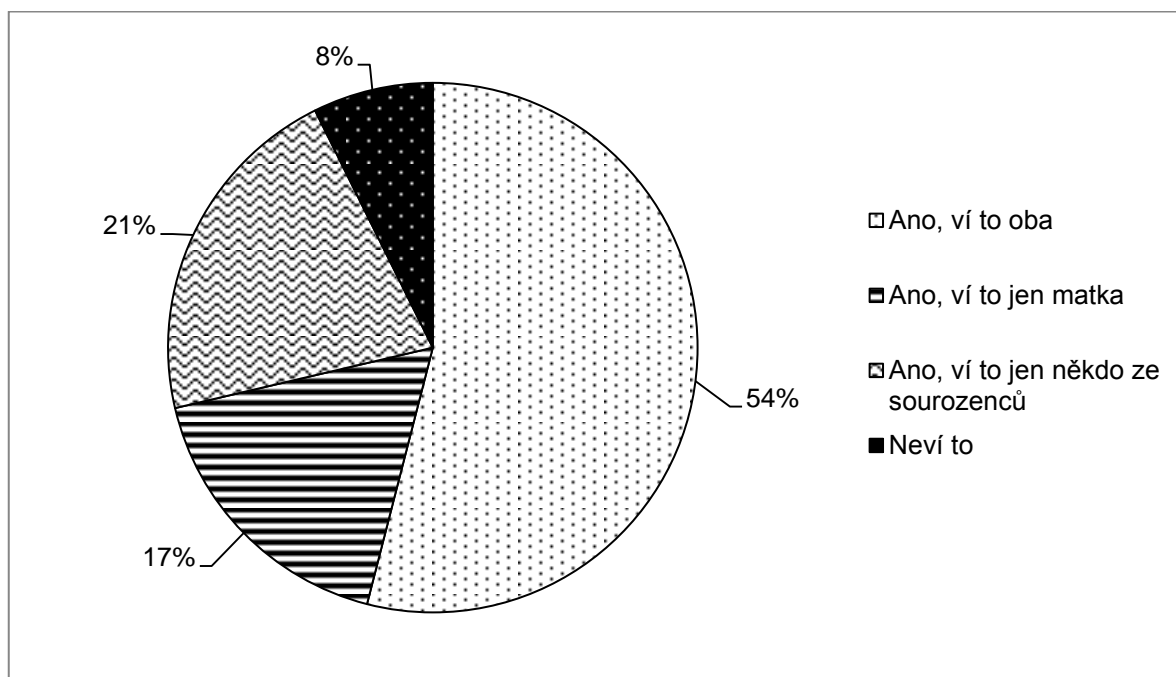
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 6: Respondenti ženy: V kolika letech jste zjistila svou homosexualitu?

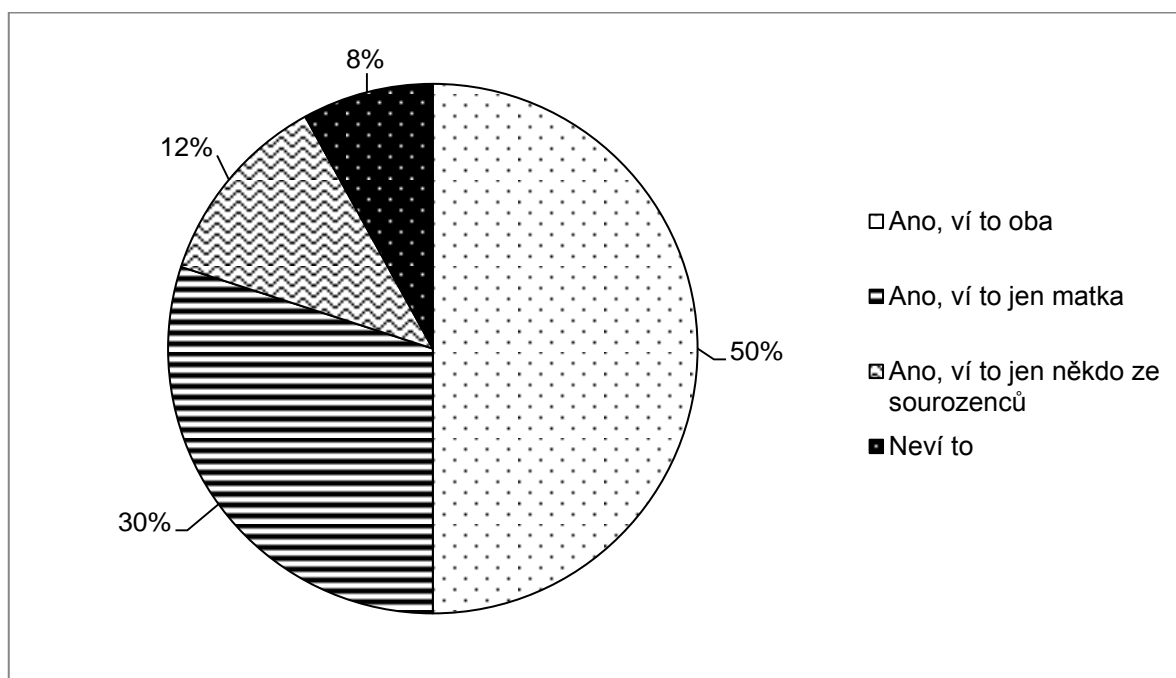
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 7: Respondenti muži: Řekl jste rodičům o své orientaci?

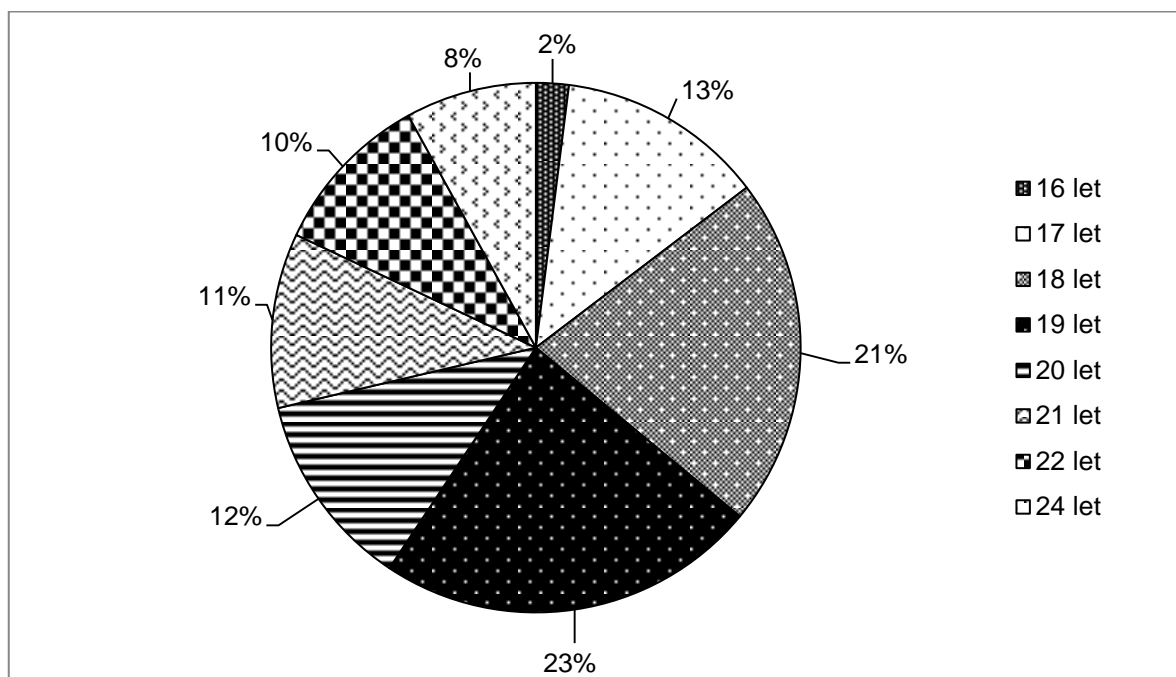
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 8: Respondenti ženy: Řekla jste rodičům o své orientaci?

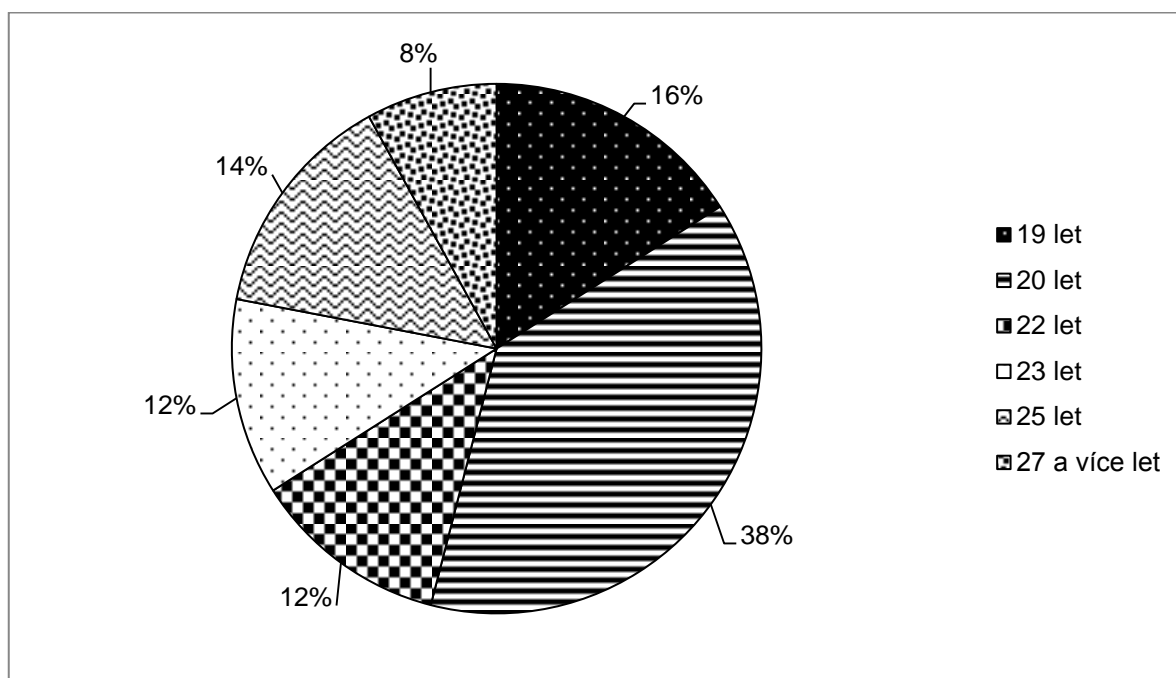
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 9: Respondenti muži: V kolika letech jste měl prvního partnera?

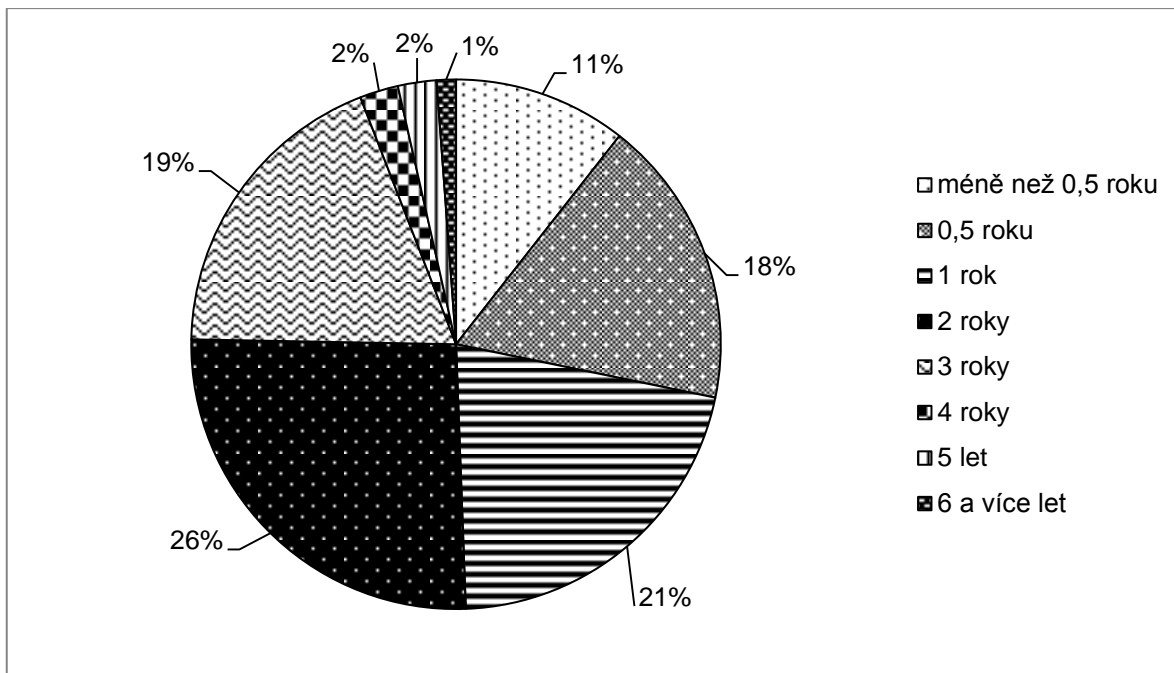
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 10: Respondenti ženy: V kolika letech jste měla první partnerku?

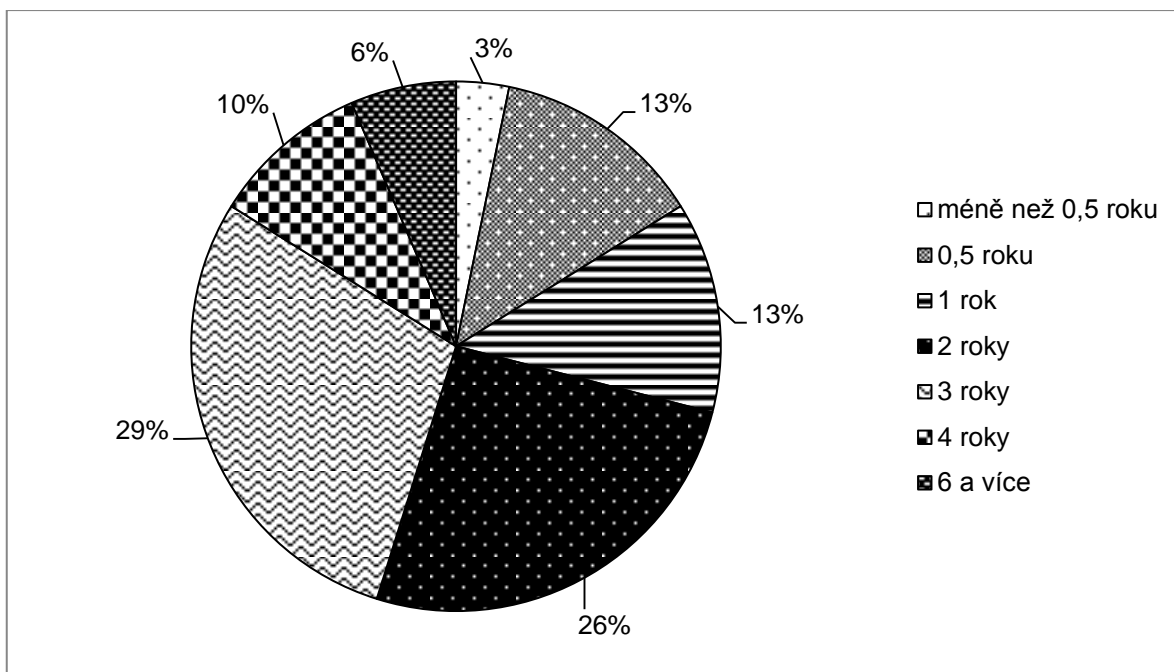
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 11: Respondenti muži: Jak dlouho trvá vztah s vaším současným partnerem?

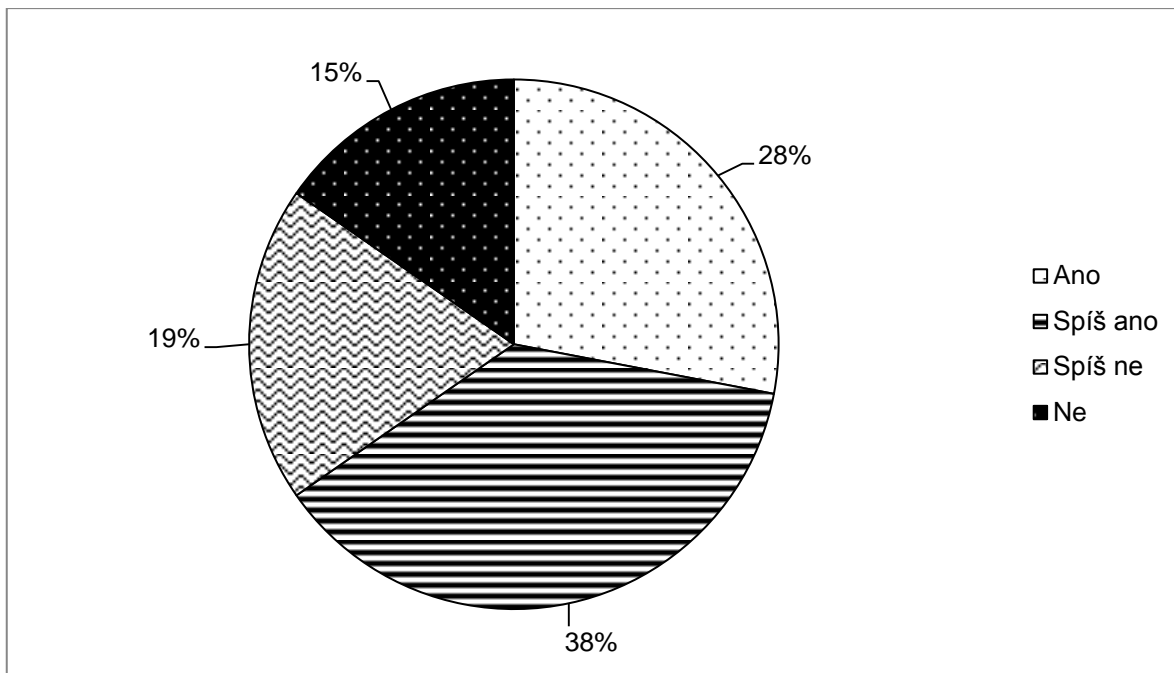
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 12: Respondenti ženy: Jak dlouho trvá vztah s vaší současnou partnerkou?

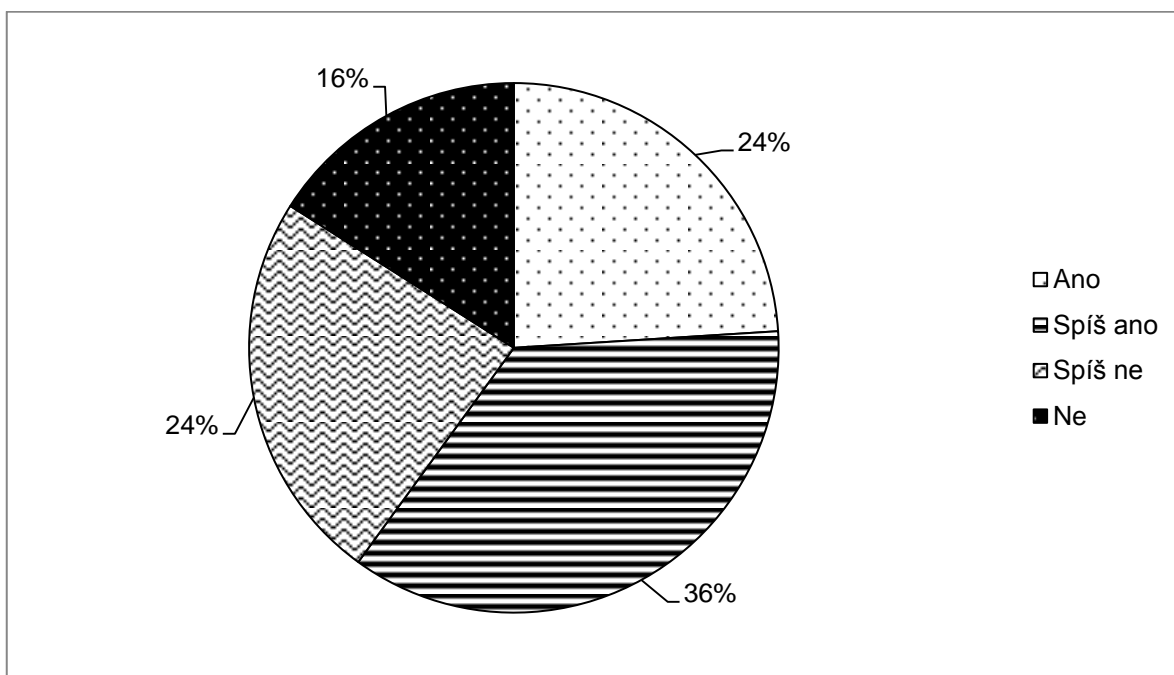
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 13: Respondenti muži: Máte pocit, že je pro homosexuály těžší udržet si vztah více než pro heterosexuály?

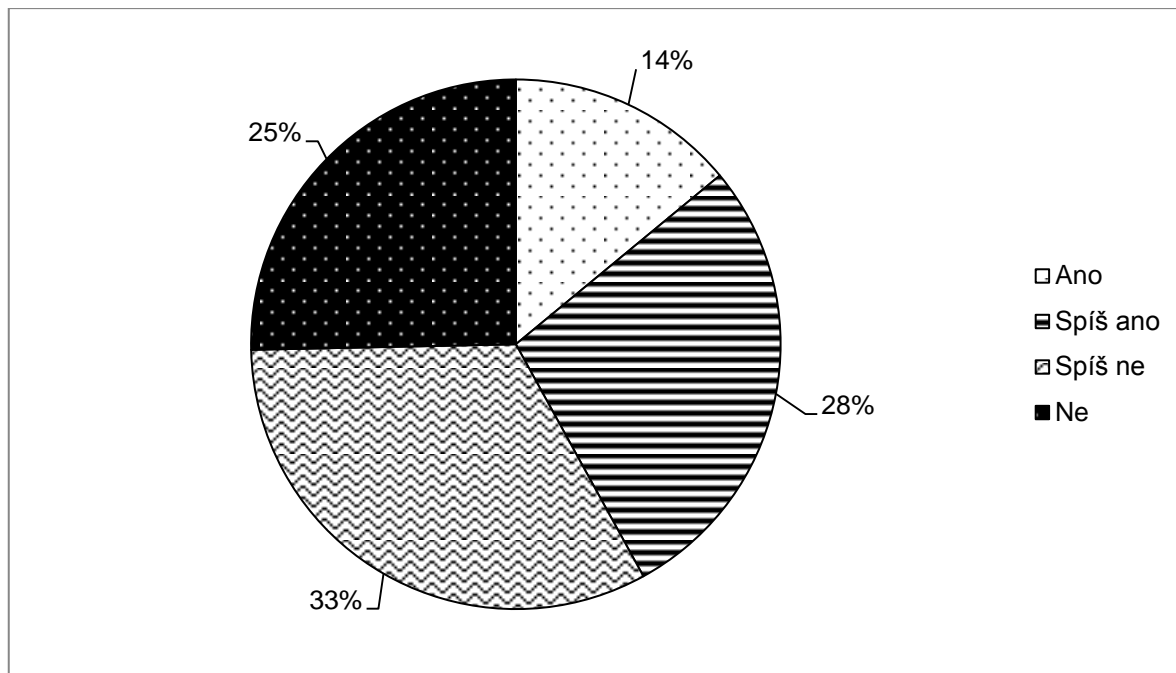
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 14: Respondenti ženy: Máte pocit, že je pro homosexuály těžší udržet si vztah více než pro heterosexuály?

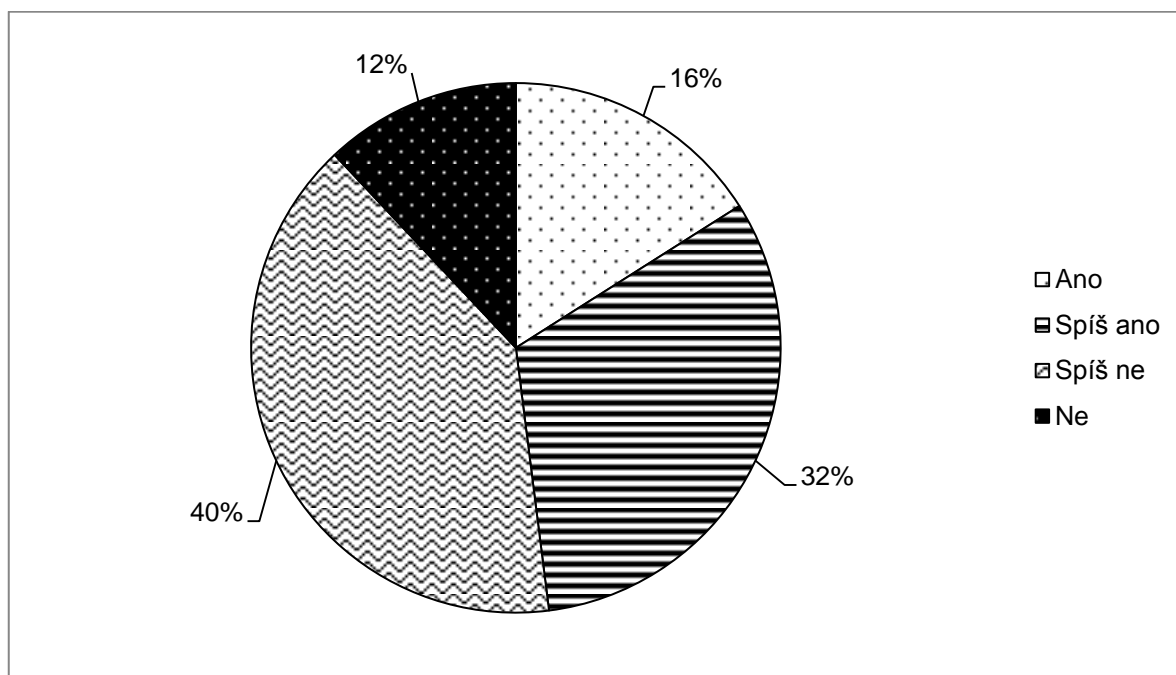
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 15: Respondenti muži: Měl byste obavy z reakce okolí, kdybyste se rozhodl uzavřít registrované partnerství?

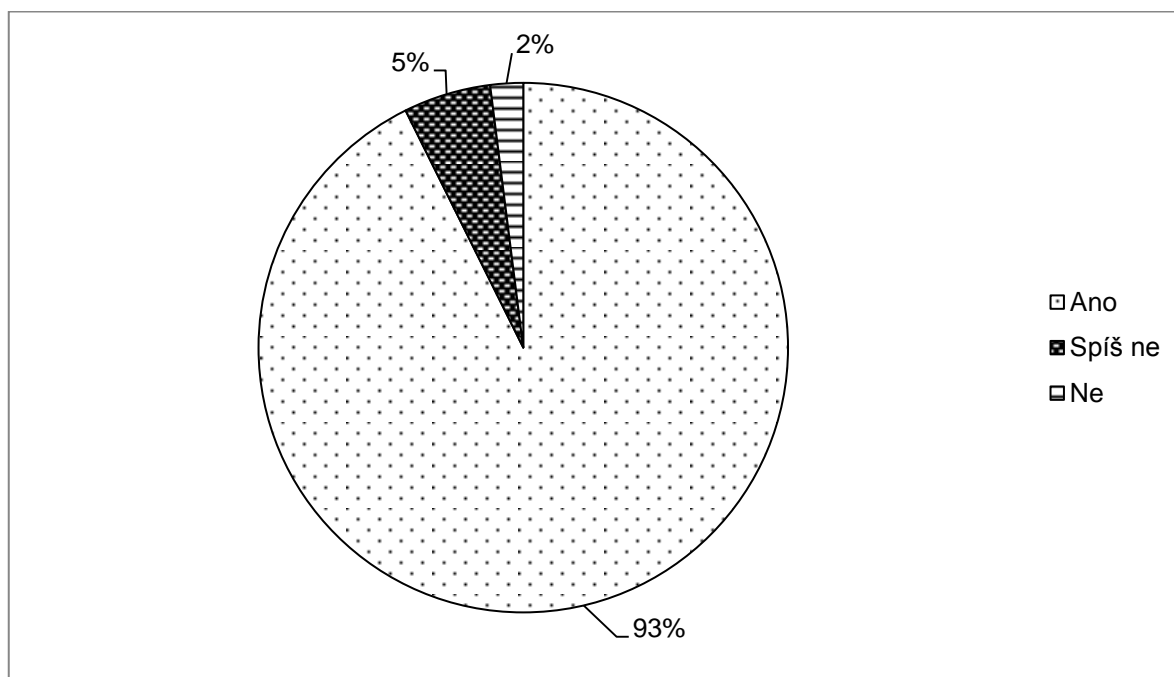
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 16: Respondenti ženy: Měla byste obavy z reakce okolí, kdybyste se rozhodla uzavřít registrované partnerství?

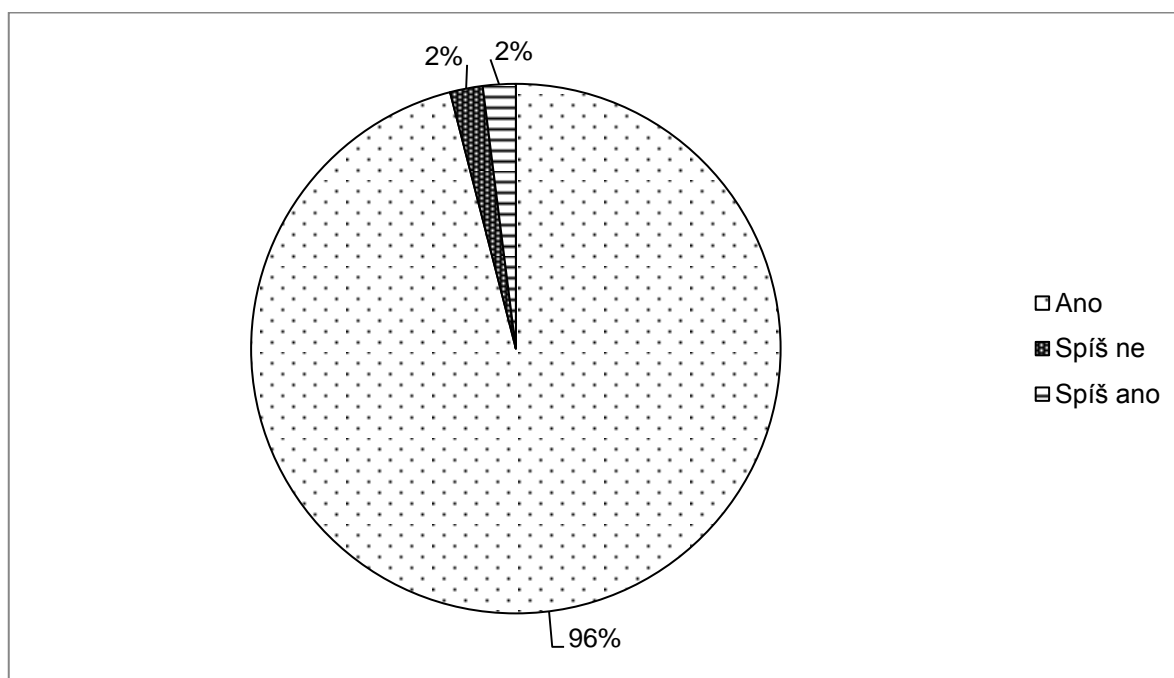
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 17: Respondenti muži: Souhlasíte s adopcí dětí stejnopohlavními páry?

Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

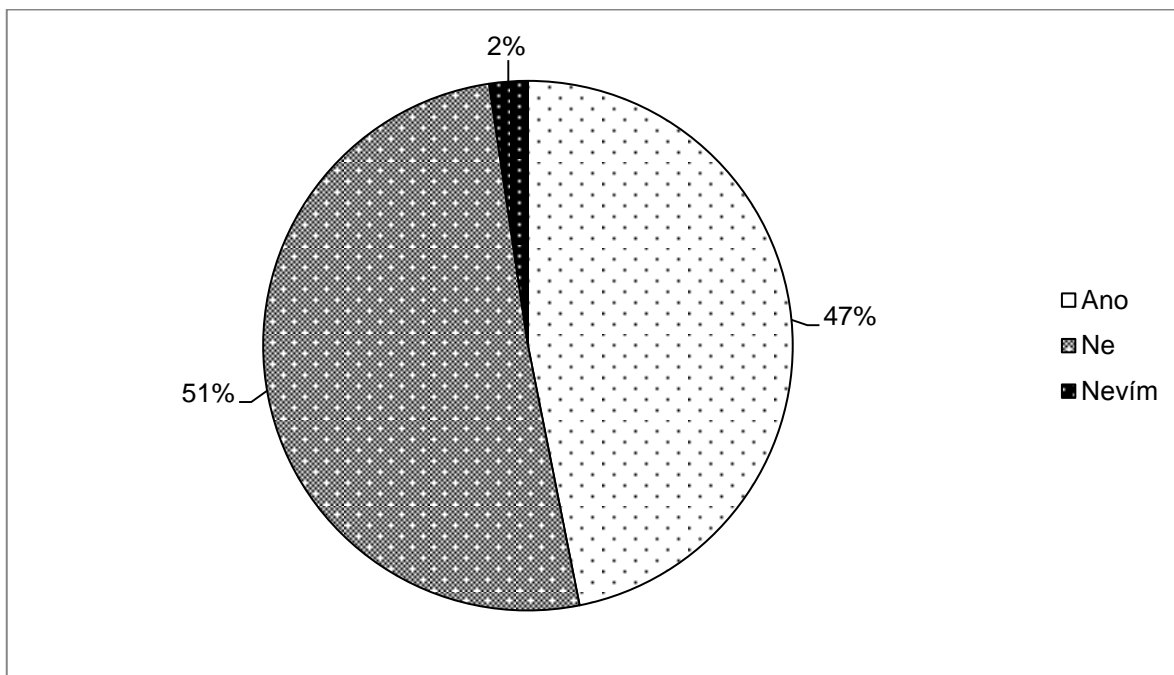
Graf 18: Respondenti ženy: Souhlasíte s adopcí dětí stejnopohlavními páry?

Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

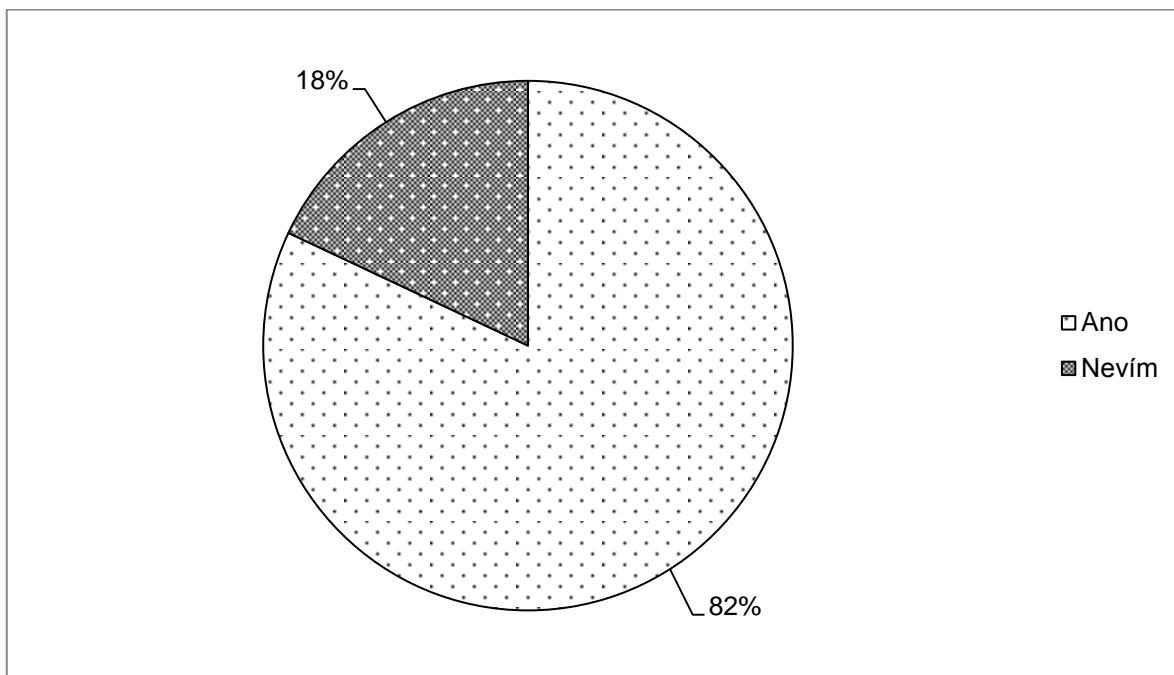

Graf 19: Respondenti muži: Chcete vychovávat se svým partnerem děti?

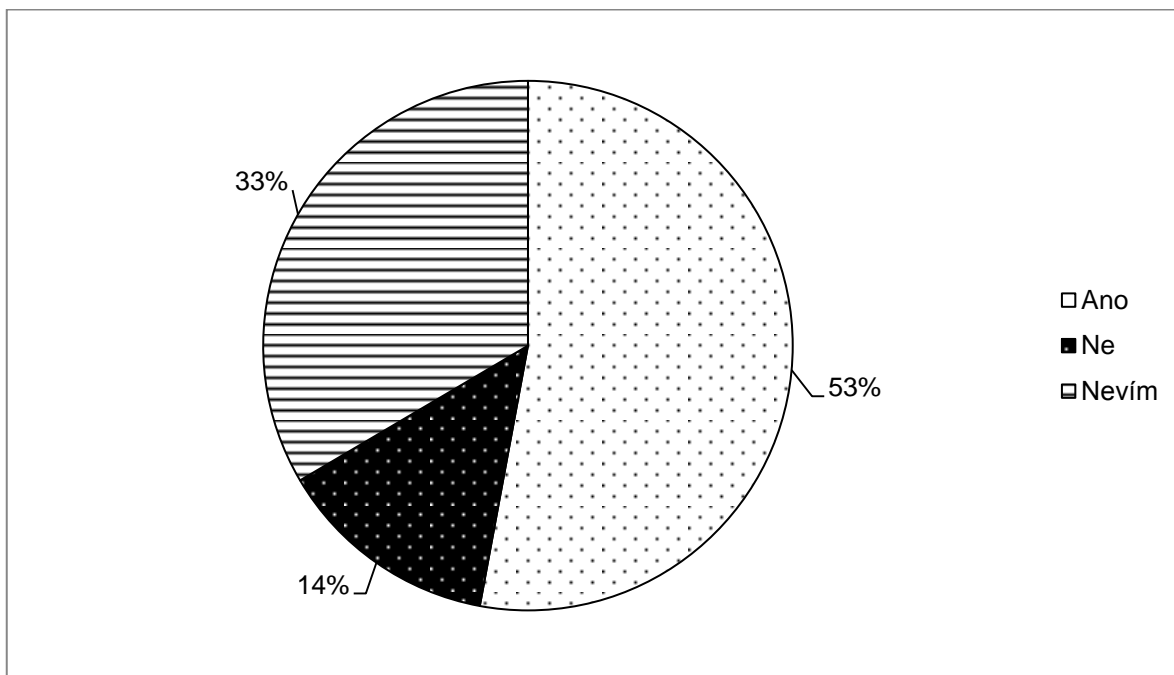
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 20: Respondenti ženy: Chcete vychovávat se svou partnerkou děti?

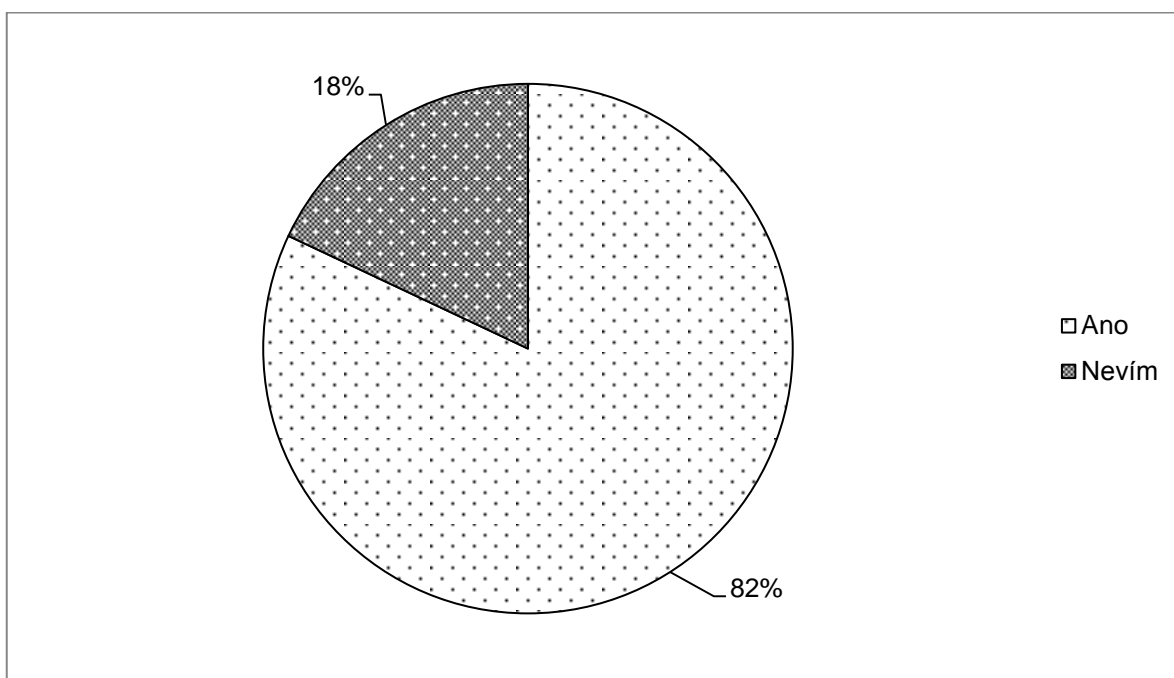
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 21: Respondenti muži: Využil byste možnost adoptovat v budoucnu dítě?

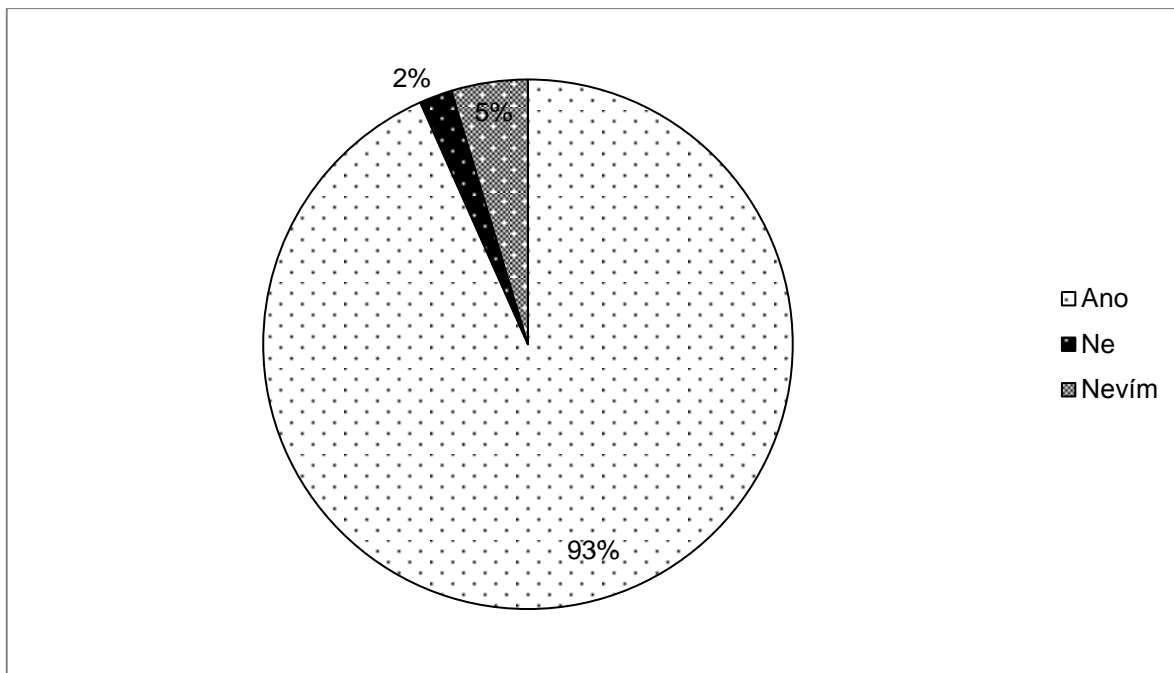
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 22: Respondenti ženy: Využila byste možnost adoptovat v budoucnu dítě?

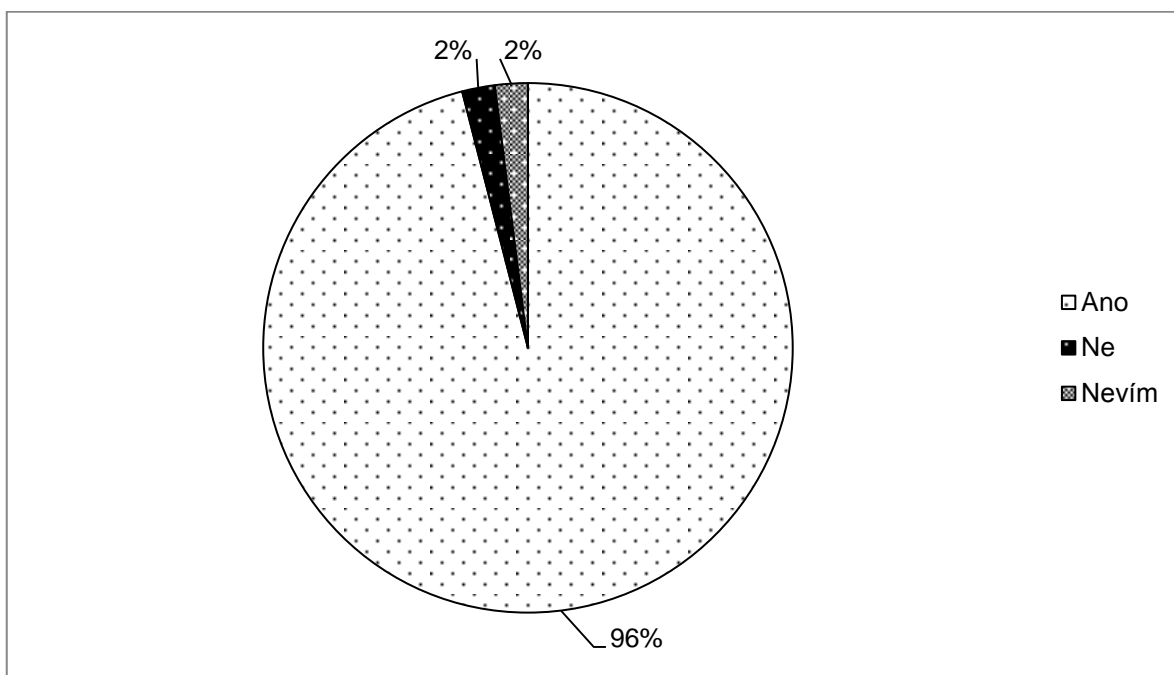
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 23: Respondenti muži: Myslíte si, že jsou stejnopohlavní rodiny ideálním prostředím pro výchovu dětí?

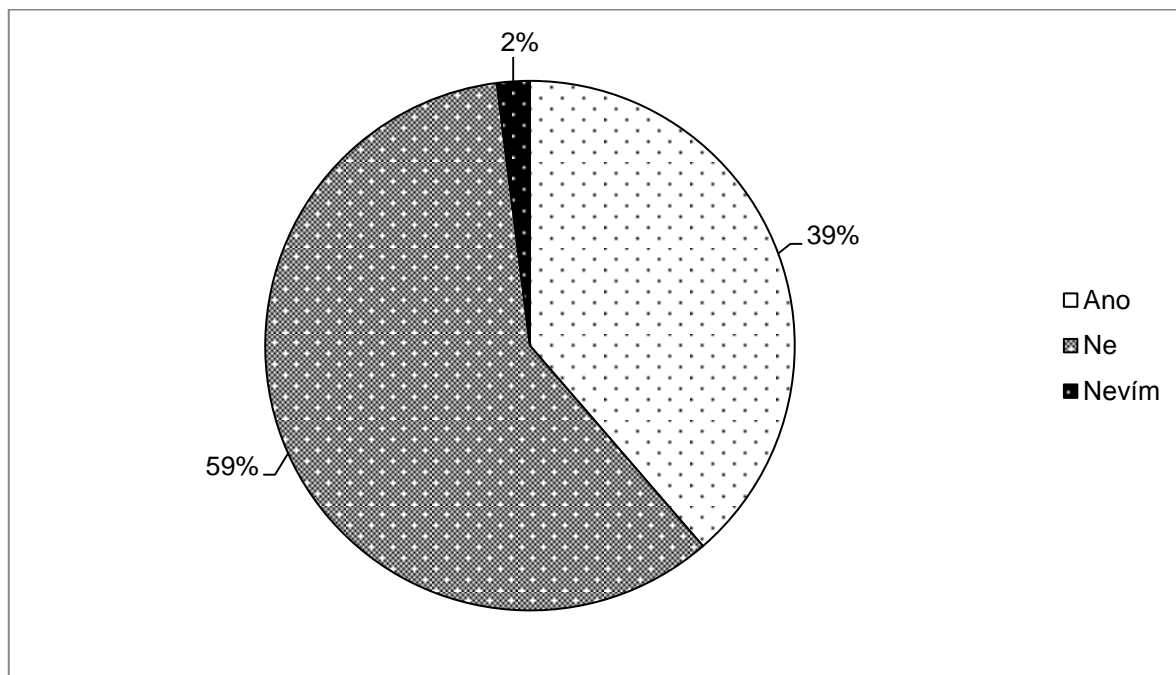
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 24: Respondenti ženy: Myslíte si, že jsou stejnopohlavní rodiny ideálním prostředím pro výchovu dětí?

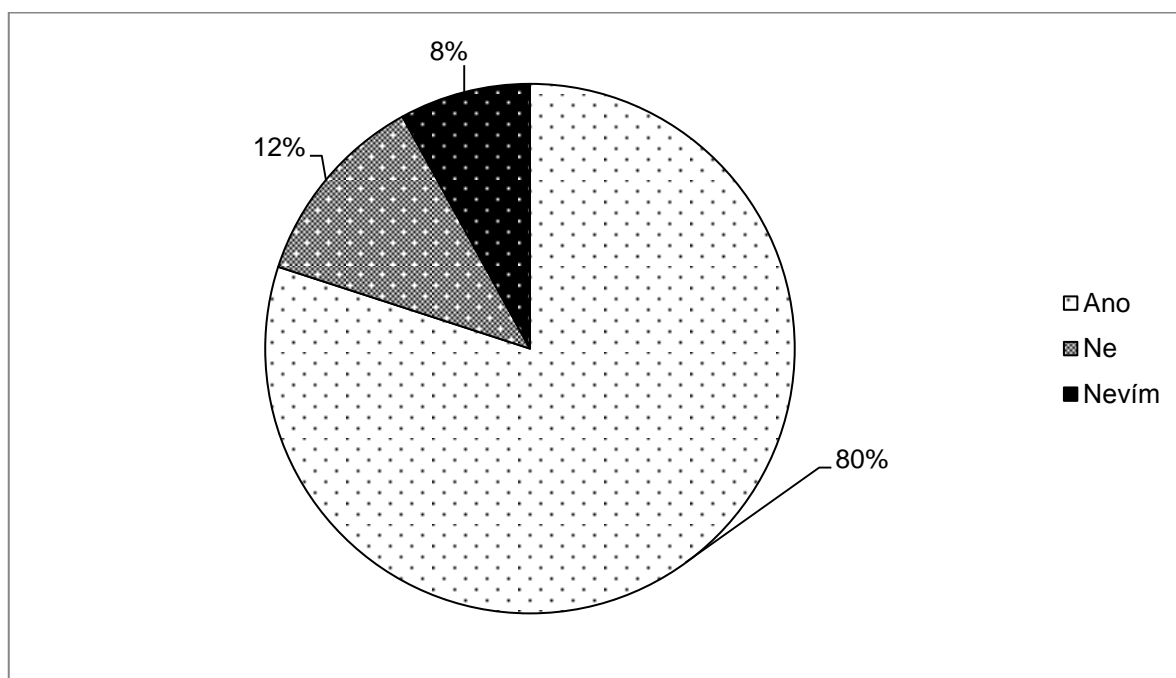
Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 25: Respondenti muži: Šel byste na akci podporující zákon o adopci dětí?

Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Graf 26: Respondenti ženy: Šla byste na akci podporující zákon o adopci dětí?

Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

Příloha D – Příspěvky z diskusních fór

Homosexuálové jak z kvalitativní, tak z kvantitativní části výzkumu často zmiňovali nevraživost, až homofobii pod články o homosexuálech na zpravodajských serverech. České diskuse jsou svým tónem stejné jako například ruské, slovenské nebo polské. V úrovni veřejné diskuse, patříme stále mnohem více k „byzantskému“ Východu, než k „demokratickému“ Západu.

Jedním z obecných důvodů je nepochybně anonymita. Člověk, který nemusí za své názory ručit osobně, je mnohem víc v pokušení a svoje reakce odbývá jak jazykově tak obsahově.²⁰⁷ *„Zajímavé ovšem je, jak intenzivně se kultura skrývá vlastní identity, když chci vyslovit silnější názor, přenesla do nových poměrů. Zároveň se do nových poměrů přenesla otřesná úroveň veřejné diskuse obecně, což vidíme dnes a denně jak v různých televizních debatách, tak třeba v parlamentu. Vládou nesnášenlivost, nedostatek tolerance, neschopnost poslouchat a promýšlet názory ostatních.“*²⁰⁸

Jakýkoliv účastník diskuse, se může setkat s tím, že většina lidí se neumí na nic jasně a strukturovaně zeptat a mnoho z nich chce především přednášet vlastní komentáře, které často nemají jasnou strukturu nebo argumentaci. Mnoho diskusí je mimo téma debaty.

Důvodem, proč se v západních zemích nezvrhávají internetové diskuse do jakéhosi „názorového bahna“ spočívá mimo jiné v tom, že anonymita není ve vyspělých společnostech automaticky výzvou ke sprostotě a urážkám. Hodnotové systémy a civilizační návyky pracují v takových společnostech i v anonymitě. Skutečnost, že pravidla dodržují, i když na ně „není vidět“, je jedním ze znaků civilizovanosti.²⁰⁹

V roce 2008 se v průzkumu diskriminace na základě sexuální orientace ukázalo, že Česká republika je se 77% na prvním místě²¹⁰ v toleranci homosexuálů, za ní se umístilo Dánsko s 75% a Belgie s 74%.²¹¹ V otázkách ohledně adopce dětí homosexuálními páry však vládne ve společnosti stále velmi ostrá debata. Dále jsou uvedeny některé názory ohledně adopce a výchovy dětí homosexuálními páry z různých internetových portálů.

---

²⁰⁷ PEHE, J. *O ubohosti českých internetových diskusí*. [online]. 2011 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.pehe.cz/Members/redaktor/o-ubohosti-ceskych-internetovych-diskusii-1>

²⁰⁸ Tamtéž.

²⁰⁹ Tamtéž.

²¹⁰ Viz. Příloha Obrázek 4

²¹¹ EUROBAROMETR. *Discrimination in the European Union: Perceptions, Experiences and Attitudes*. [online]. © 2008. s. 55. [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_296_en.pdf

Na internetových stránkách www.lidovky.cz vyšel dne 23. 11. 2013 článek „Homosexuálové chtějí adoptovat děti. A sepisují žaloby na stát.“. Ze 122 příspěvků ke 30. 11. 2013 bylo celkem 66 diskutujících z toho 63 mužů a 3 ženy. 4 muži se vyjadřovali kladně vůči adopci dětí stejnopohlavními páry, zbytek mužů byl proti. Některé příspěvky vykazovaly až homofobní postoje diskutujících. Ženy se vyjadřovaly kladně. Z celkového počtu 122 diskusních příspěvků bylo 60% negativních, 27% neutrálních a jen 13% pozitivních. Níže jsou uvedeny některé vybrané diskusní příspěvky.

„Ja sem s homosexulay puvodne sympatisoval, ale zacko mi vadit, ze hrozne lzou. Ze zacatku ubezpecovali, ze chteji jen nebyt diskriminovani, ze nehodlaji zadat zadne privilegia, nebudou vyzadovat, manzelstvi, je partnerstvi, nebudou provokovat v gay paradach, nebudou chtit kvoty, nebudou chtit adoptovat deti a proste vse co slibovali lidem co je podporovali, byla lez, Salamovou taktikou a zamlzovanim se snazi byt privilegiovanou vrstvou spolecnosti.“²¹²

Jan Kulišek

„Pro nomální páry nejsou děti, natož pro „nemocné,, jednopohlavní páry. Zkusit by se to mohlo, ale dítě se má na co „těšit,, u svých vrstevníků z normálních rodin zažije nejednu šikanu.“²¹³

Vladimír Grycz

„Podej prst...a to slibovali, že nebudou žádat! Nedodržení slibu, nemorálnost, špatný vliv na výchovu dítěte .... někdy se jeví akt eliminace nenormálních osob v počátcích civilizace, zamezující následným úchytkám , jako velmi potřebný...“²¹⁴

Jaroslav Mrázek

„S podmínkou. Můj postoj je takový - Ano, ale s podmínkou, že bude homosexualita páru při adopci přítěžující okolnost. Tedy pokud se bude hledat pro dítě

---

²¹² LIDOVÉ NOVINY. *Homosexuálové chtějí adoptovat děti. A sepisují žaloby na stát.* [online]. © 2013 [cit. 2015-02-27]. Dostupné

z: http://www.lidovky.cz/diskuse.aspx?iddiskuse=A131122_210956_In_domov_hm&strana=2

²¹³ Tamtéž.

²¹⁴ LIDOVÉ NOVINY. *Homosexuálové chtějí adoptovat děti. A sepisují žaloby na stát.* [online]. © 2013 [cit. 2015-02-27]. Dostupné

z: http://www.lidovky.cz/diskuse.aspx?iddiskuse=A131122_210956_In_domov_hm&strana=4

*pěstounský pár, primárně hledat heterosexuální a až pak ty ostatní. Tak, aby se primárně hledaly ideální podmínky.*²¹⁵

Jakub Holič

Dalším zkoumaným portálem byly stránky www.novinky.cz, tento server zakazuje diskuse pod všemi články s homosexuální tematikou. Například i pod články týkajícími se rasových menšin, politiky či černé kroniky jsou diskuse volně přístupné. Možnost vyjádření vlastního názoru je tak možná pouze v anketě vedle článku. U článku z 22. 8. 2014 „Adopce dětí homosexuály – téma vyvolávající rozpory.“²¹⁶ Označilo v anketě s otázkou „souhlasíte s adopcí dětí homosexuály?“ možnost „Ano, i oni mohou být skvělými rodiči“ 56,6% čtenářů, možnost „Ne, v žádném případě, je to proti přírodě zvolilo 38,5% osob.“ Další možnosti dostaly jen mizivá procenta.²¹⁷ Poměrně zvláštní zůstává důvod neotevření diskusí u homosexuálních témat.

Na portálu www.idnes.cz u článku „Gayové a lesby mají podle návrhu dostat šanci osvojit si dítě partnera“ bylo k 2. 2. 2015 pod článkem 492 příspěvků. Diskuse se účastnilo 95 osob z toho 78 mužů a 17 žen. Diskutující se většinou nedrželi tématu nebo diskutovaly o věcech nesouvisejících s obsahem článku. Pouze 68 příspěvků se drželo tématu a nerozvádělo diskusi jiným směrem. Mnoho diskutujících vedlo dlouhé výměny názorů ohledně detailů vlastních či cizích tvrzení. Z 68 příspěvků k tématu bylo 41 vyhodnoceno negativně a 27 pozitivně. To znamená stejné procentuální zastoupení jako u portálu lidovky.cz a to 60% záporných a 40% kladných příspěvků v diskusním fóru. Níže uvádím některé diskusní příspěvky.²¹⁸

„Nejsem žádný staromilec, ale všeho smírou. Obávám se, že s tímhle tempem budo hetoresexuální pár menšinová skupina, která bude na Václaváku demonstrovat za svá práva na život. Kdo nebude mít zmražené sperma, dítě ze skumavky a zadek nastavený pro potěchu partnera stejného pohlaví prostě nebude in.“

Tomáš Forejt

---

²¹⁵ Tamtéž.

²¹⁶ NOVINKY. *Adopce dětí homosexuály - téma vyvolávající rozpory.* [online]. © 2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/344901-adopce-deti-homosexuality-tema-vyvolavajici-rozpory.html>

²¹⁷ Viz. Obrázek 5

²¹⁸ IDNES. *Gayové a lesby mají podle návrhu dostat šanci osvojit si dítě partnera.* [online]. © 2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/diskuse.aspx?iddiskuse=A140805_204406_domaci_kop&razeni=vlak%20no&strana=2

„V zájmu dítěte by mělo být především aby vyrůstalo v normální rodině. Gay nebo lesbický vztah normální není a dítě tím bude trpět.“

Jakub Fejfar

„Je velký rozdíl matka samoživitelka a dvě osoby trpící zvrácenou sexuální úchylkou a dítě, které je nuceno v této atmosféře žít.“²¹⁹

Jakub Novotný

„No všechny hetero rodiny normální nejsou, ale gay rodiny ani jedna, protože gayové rodinu netvoří. Ale proti osvojení dítěte jednoho z nich nic nemám, přestože asi nejčastěji bude týkat lesby po umělém oplodnění.“²²⁰

Pavel Odrazil

„Ty dětí partnerů mají většinou druhého rodiče, prarodiče či jiné příbuzné. V případě, že děti nikoho nemají, může partner požádat soud o svěřením dítěte do péče a soud mu obvykle vyhoví. Není třeba přijímat nový zákon. Já bych spíš pochopila adopci staršího dítěte homosexuálním párem, jen aby to dítě nemuselo vyrůstat v DD, než adopce dětí, které někde rodiče nebo jiné příbuzné mají, ale je jim v jejich výchově bráněno.“²²¹

Jitka Pavlíčková

Server www.parlamentnilisty.cz dne 9. 10. 2014 zveřejnil článek s názvem „Nový zákon umožní adopce dětí homosexuálním párům, většina veřejnosti s tím souhlasí“, v diskusi bylo ke dni 2. 2. 2015 celkem 26 příspěvků. Diskuse se účastnilo 12 osob z toho 6 mužů, 2 ženy a 4 osoby, u kterých nebylo dle přezdívků možné zjistit pohlaví. Tyto byly rozděleny rovným dílem mezi muže a ženy tzn. že výzkum počítá s 8 muži a 4 ženami. Z celkem 26 příspěvků bylo 46% neutrálních a negativních a pouze 8% pozitivních.

---

²¹⁹ IDNES. *Gayové a lesby mají podle návrhu dostat šanci osvojit si dítě partnera*. [online]. © 2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné

z: http://zpravy.idnes.cz/diskuse.aspx?iddiskuse=A140805_204406_domaci_kop&razeni=vlak%20no&strana=3

²²⁰ IDNES. *Gayové a lesby mají podle návrhu dostat šanci osvojit si dítě partnera*. [online]. © 2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné

z: http://zpravy.idnes.cz/diskuse.aspx?iddiskuse=A140805_204406_domaci_kop&razeni=vlak%20no&strana=3

²²¹ Tamtéž.

„Vláda jsou jen oportunisti, i buzerant je totiž volič. Tvrdit, že s tím veřejnost souhlasí je odporná mediální lež. Asi je i redakci mnoho buzíků.“²²²

Fuki

„Vládní strany si před volbama raději takticky pomlčí, protože tohle je nejistá oblast, co se zisku či ztráty hlasů týče. Každopádně, nevím co je špatného na tom, když dítě vyrůstá třeba s dvěma milujícími dospělými osobami, byť stejného pohlaví. Je snad lepší, aby si dítě udělalo obrázek z hysterické matky a cholerického otce jakožto o tradiční a jedině správném modelu rodiny, když máme lpět na tom tradičním? Je pravidlem, že dítě vychované hloupým otcem a hloupou matkou je lepší než dítě vychované milujícími bukvicemi? Berte prosím vpotaz to, že pro dítě je důležitá především láska "rodičů" a je jedno, jestli to jsou dvě ženy, dva muži, nebo muž či žena nebo muž a jeho brácha nebo žena a její ségra. Důležitá je láska kurňa.“

Yurx

„Svinstvo. Chudáci děti. Nevím kde došli na to, že s tím většina veřejnosti souhlasí.....nikdo se nikoho v mém okolí neptal.....“

Normální občan

„Ne, ja s tím TOTALNE NESOUHLASIM!!! Do nasi společnosti se salamovou taktikou implantují cizí, satanisticke elementy, cílem je zrušení rodiny, protože stojí v cestě majitelum zemekoule k NWO. Informujte se o pomerech v Norsku, GB ohledne politiky deti.“²²³

Parla

Dalším zkoumaným portálem byly stránky www.skutecnosti.cz, které publikovaly článek „Otázka adopce homosexuálů“ dne 25. 11. 2014. Diskuse obsahuje celkem 17 komentářů z toho 47% negativních, 17 % neutrálních a 35% pozitivních. Mezi diskutujícími bylo 5 mužů a 3 ženy.

---

²²² PARLAMENTNÍ LISTY. *Nový zákon umožní adopce dětí homosexuálním párům, většina veřejnosti s tím souhlasí.* [online]. © 2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z:<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Novy-zakon-umozni-adopce-deti-homosexualnim-parum-vetsina-verejnosti-s-tim-souhlas-i-338567/diskuse>

²²³ PARLAMENTNÍ LISTY. *Nový zákon umožní adopce dětí homosexuálním párům, většina veřejnosti s tím souhlasí.* [online]. © 2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z:<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Novy-zakon-umozni-adopce-deti-homosexualnim-parum-vetsina-verejnosti-s-tim-souhlas-i-338567/diskuse>

„Ve skutečnosti mám pocit, že by společnost adopci homosexuály nebo homosexuálními páry akceptovala v případě, že by existoval zákon, jenž by ji povoloval. Proč by jinak fungovala tam, kde je povolena? Evidentně totiž funguje, protože nebyla dosud nikde zrušená. Nejde o to, co je IN a OUT, ale o snahu, aby měli všichni lidé stejná práva bez ohledu na barvu, pohlaví, národnost nebo orientaci :)”²²⁴

Kristýna

„Četl jsem příspěvky dětí, které opatrovali gayové nebo lesbičky a bylo to otrěsné čtení, děti vystavené nenormálnímu chování (říkejte si co chcete je to úchylka) trpěli. Zase se sem žene USSA s úchylnostma všeho druhu, od pedofilie prezidentů USSA po adopci gayů a lesbiček. Děti se ptejte co je normální, mít dva tatínky co se líbají v kuchyni před odchodem do práce ? Ty traumata si ponosou děti celý život.“²²⁵

Olafudvig

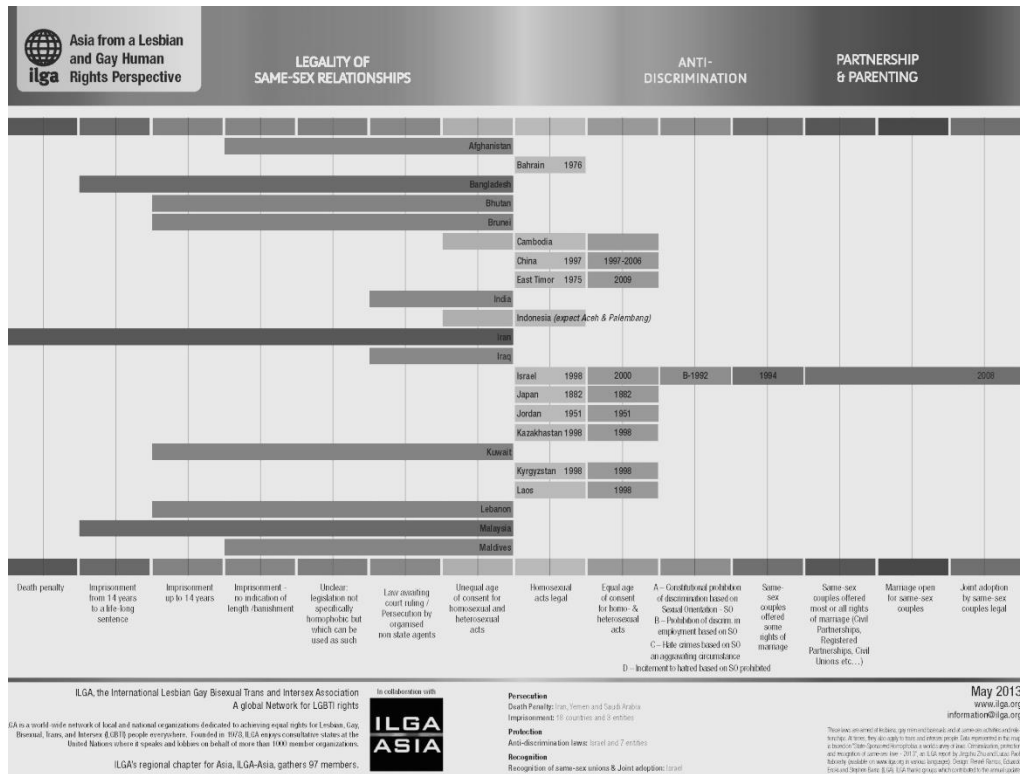
---

²²⁴ SKUTEČNOSTI. *Otázka adopce homosexuálů*. [online]. © 2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://skutecnosti.cz/dite-prostitutem-proc-ne-a-jeho-adopce-homosexually-ani-omylem/>

²²⁵ SKUTEČNOSTI. *Otázka adopce homosexuálů*. [online]. © 2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://skutecnosti.cz/dite-prostitutem-proc-ne-a-jeho-adopce-homosexually-ani-omylem/>

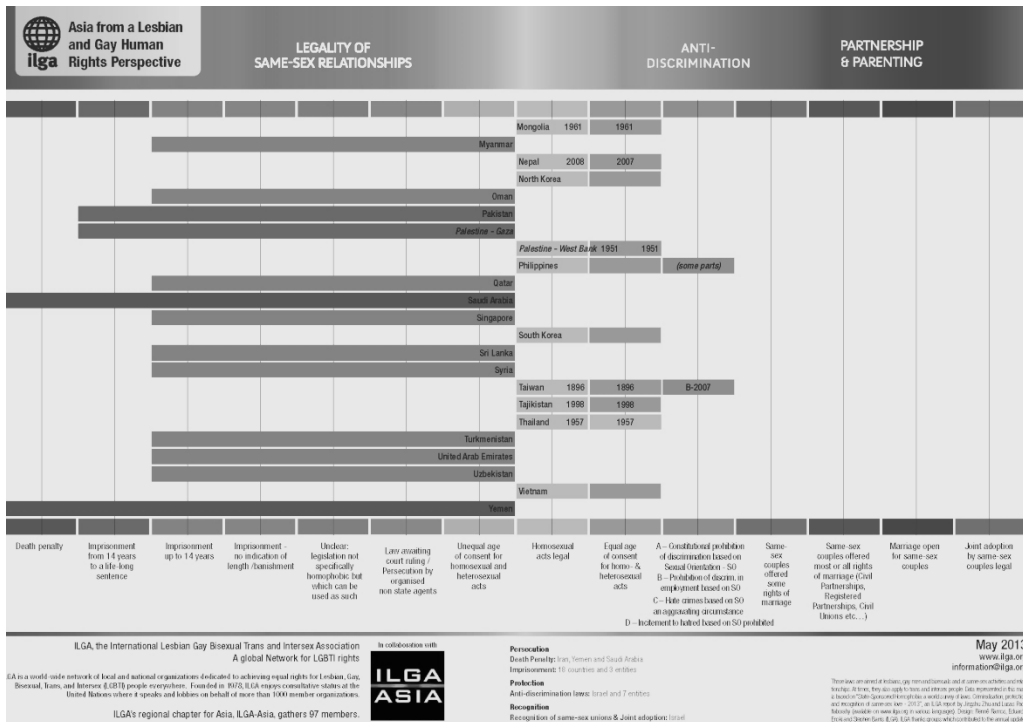
Příloha E – Obrázky

Obrázek 1: Asia from a Lesbian and Gay Human Rights Perspective

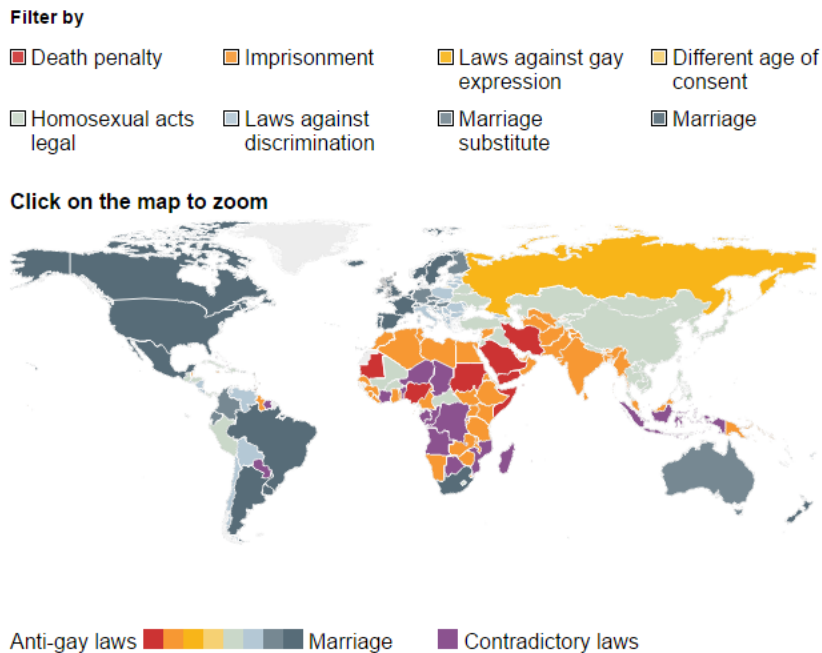
Zdroj: Asia from a Lesbian and Gay Human Rights Perspective. [online]. © 2013 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: http://old.ilga.org/statehomophobia/charts/ILGA_LGBTI_Human_rights_Asia_2013.pdf

Obrázek 2: Asia from a Lesbian and Gay Human Rights Perspective

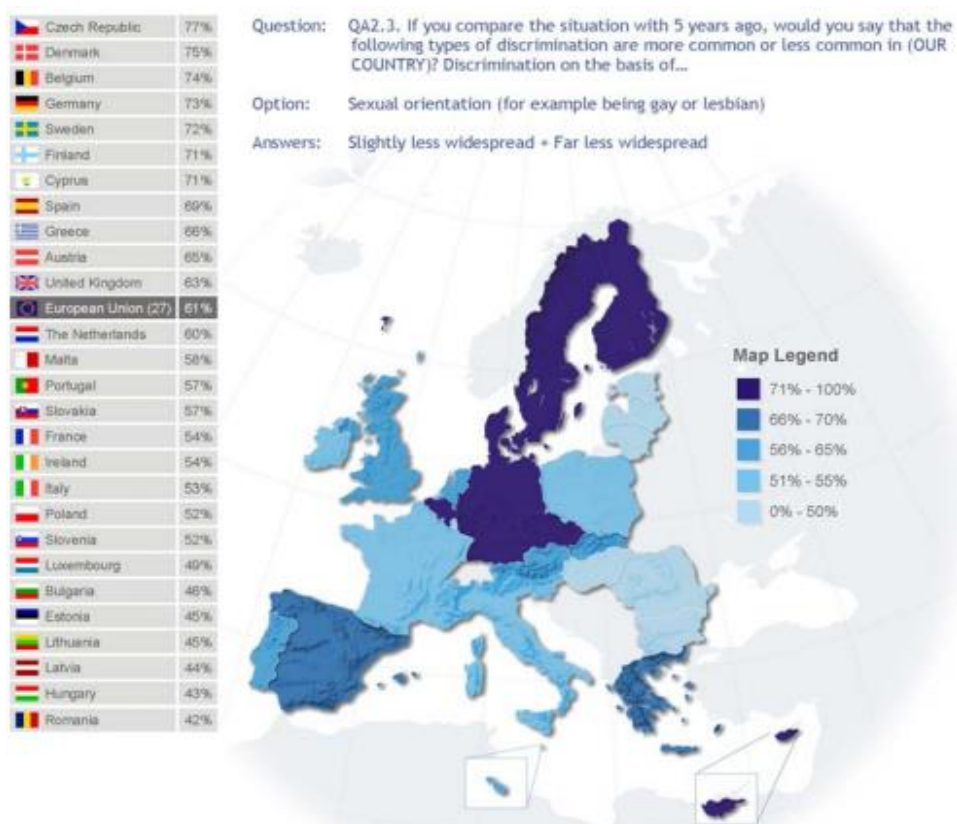
Zdroj: Asia from a Lesbian and Gay Human Rights Perspective. [online]. © 2013 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: http://old.ilga.org/statehomophobia/charts/ILGA_LGBTI_Human_rights_Asia_2013.pdf

Obrázek 3: Legal status of same-sex relationships

Zdroj: BBC. Legal status of same-sex relationships. [online]. 2014 [cit. 2014-12-29]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-25927595>

Obrázek 4: Discrimination on the basis of sexual orientation seen as less widespread now compared to five years ago

Zdroj: Eurobarometr. *Discrimination in the European Union: Perceptions, Experiences and Attitudes*. [online]. 2008. s. 55. [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_296_en.pdf

Obrázek 5: Souhlasíte s adopcí dětí homosexuály?

Anketa

Souhlasíte s adopcí dětí homosexuály?

Ne, v žádném případě, je to proti přírodě

38.5%

Ne, je to proti mému přesvědčení

2.3%

Jen pokud by rodiči byli muži

0.1%

Jen v případě, že se bude jednat o ženy

0.5%

Ano, žijeme v demokracii, tak proč toto právo někomu upírat

1%

Ano, i oni mohou být skvělými rodiči

56.6%

Nevím, nedokážu si to představit

1%

Celkem hlasovalo 5146 čtenářů.

Zdroj: Novinky. Adopce dětí homosexuály - téma vyvolávající rozpory. [online]. 2014 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/344901-adopce-deti-homosexuality-tema-vyvolavajici-rozpory.html>

Příloha F – Tabulky

Tabulka 1: Sexuální orientace v %

orientace	1993		1998		2003		2008	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
homosexuální	0,4	0,3	0,4	0,4	0,9	0,6	0,7	0,3
nejsem si jist	1,2	2,0	1,6	3,0	1,8	2,0	2,0	2,7
heterosexuální	98,4	97,7	98,0	97,6	97,3	97,4	97,3	97,3

Zdroj: ŠULOVÁ, L., T. FAIT a P. WEISS. *Výchova k sexuálně reprodukčnímu zdraví*. Praha: Maxdorf, 2011, s. 192. ISBN 978-807-3452-384.

Tabulka 2: Sexuální zkušenost v anamnéze v %

homosexuální zkušenost	1993		1998		2003		2008	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
měl(a) HS styk	4,2	3,4	6,2	4,4	4,1	6,0	4,6	4,6

Zdroj: ŠULOVÁ, L., T. FAIT a P. WEISS. *Výchova k sexuálně reprodukčnímu zdraví*. Praha: Maxdorf, 2011, s. 192. ISBN 978-807-3452-384.

Tabulka 3: Registrované partnerství v ČR 1. 7. 2006 – 30. 6. 2012

Kraje	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		Nově zaniklé RP I. pol.	CELKEM		Zaniklé RP CELKEM		Cizinci celkem
	II. pol.		I. pol.		II. pol.		I. pol.		II. pol.		I. pol.		II. pol.			G		L		
	G	L	G	L	G	L	G	L	G	L	G	L	G	L		G	L	G	L	
Praha	81	43	36	31	43	28	40	26	36	25	24	33	0	?	*	446	23	56		
Jihočeský	3	2	10	3	8	2	2	4	4	3	5	4	0	2	30	20	5	4		
Jihomoravský	23	13	14	7	19	8	14	11	9	12	12	11	0	2	153	11	14			
Karlovarský	2	3	5	10	3	5	2	3	3	3	1	3	0	2	43	6	4			
Královéhradecký	11	1	5	2	5	1	1	2	7	0	5	1	0	0	41	9	3			
Liberecký	8	5	12	5	2	5	10	3	10	3	9	4	0	3	76	10	10			
Moravskoslezský	25	7	13	9	9	9	10	4	7	4	8	14	0	3	119	20	10			
Olomoucký	7	2	10	4	6	5	5	2	6	3	5	8	0	2	63	6	8			
Pardubický	5	6	5	2	5	0	0	4	3	0	6	4	0	1	40	3	3			
Píseňský	9	3	3	2	6	7	4	4	5	2	14	6	0	0	65	4	10			
Středočeský	26	11	15	8	14	10	13	5	11	6	10	4	0	0	133	17	16			
Ústecký	23	11	13	11	7	9	7	9	10	6	6	8	0	2	120	11	14			
Vysočina	5	1	1	2	2	0	1	1	3	0	2	0	0	0	18	2	4			
Zlínský	7	1	1	0	2	1	4	0	2	1	2	2	0	0	23	1	6			
CELKEM	235	109	143	96	131	90	113	78	116	68	109	102	0	17	1390	132	167			
#: 58	175	77	159	68	131	72	144	50	107	70	70	32	9	8	963	427	68	64		

* Praha neuvádí statistické údaje uvádějící zapsaná zrušená registrovaná partnerství

Zdroj: ŠLEHOFER, M. Registrované partnerství v ČR 1. 7. 2006 – 30. 6. 2012. [online]. © 2012 [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <https://facebook.com/notes/partnerstv%C3%AD-gay%C5%AF-a-leseb-a-jejich-%C5%BEivot-nejen-v-%C4%8Desku-gay-marriage/exkluzivn%C4%9B-%C5%A1est-let-registrovan%C3%A9ho-partnerstv%C3%AD-u-n%C3%A1s/10151166191618115/>

Tabulka 4: Registrované partnerství v ČR 1. 7. 2006 – 31. 12. 2014

Kraje	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		Nově zavazující RP II. pol. M Z	CELKEM		Zaniklé RP CELKEM M Z	Cizinci osoba m																				
	I. pol. M Z	II. pol. M Z	I. pol. M Z	II. pol. M Z	I. pol. M Z	II. pol. M Z	I. pol. M Z	II. pol. M Z	I. pol. M Z	II. pol. M Z	I. pol. M Z	II. pol. M Z	I. pol. M Z	II. pol. M Z	I. pol. M Z	II. pol. M Z	I. pol. M Z	II. pol. M Z		M	Z																						
Praha	81	43	36	31	43	28	40	26	36	25	24	33	26	31	35	36	39	0	613	49	87																						
Jihočeský	3	2	10	3	8	2	2	4	4	3	5	4	2	3	4	4	4	1	67	15	9																						
Jihomoravský	23	13	14	7	19	8	14	11	9	12	12	11	8	8	12	12	15	0	208	19	19																						
Karlovarský	2	3	5	10	3	5	2	3	3	3	1	3	4	2	1	4	2	1	56	9	5																						
Královéhradecký	11	1	5	2	5	1	1	2	7	0	5	1	3	1	7	3	4	1	59	9	4																						
Liberecký	8	5	12	5	2	5	10	3	10	3	9	4	3	2	6	8	2	0	97	10	15																						
Moravskoslezský	25	7	13	9	9	9	10	4	7	4	8	14	9	8	10	5	12	1	163	31	15																						
Olomoucký	7	2	10	4	6	5	5	2	6	3	5	8	3	5	5	6	2	1	84	11	9																						
Pardubický	5	6	5	2	5	0	0	4	4	0	6	4	5	2	4	2	3	0	57	6	6																						
Plzeňský	9	3	3	2	6	7	4	4	5	2	14	6	6	6	1	4	4	1	86	8	13																						
Středočeský	26	11	15	8	14	10	13	5	11	6	10	4	16	10	8	15	9	1	191	35	23																						
Ústecký	23	11	13	11	7	9	7	9	10	6	6	8	14	6	10	14	14	4	178	28	17																						
Vysočina	5	1	1	2	2	0	1	1	3	0	2	0	2	1	3	1	3	0	23	3	5																						
Zlínský	7	1	1	0	2	1	4	0	2	1	2	2	3	5	5	2	4	0	42	4	8																						
CELKEM	235	109	143	96	131	90	113	78	117	68	109	102	104	90	111	116	117	11	1929	235	235																						
	## 58	77	32	93	45	77	19	82	49	61	29	70	43	62	16	82	35	44	24	63	46	69	33	59	45	56	34	66	45	76	40	72	45	177	206	201	233	2	5	1291	638		

Zdroj: ŠLEHOFER, M. Registrované partnerství v ČR 1. 7. 2006 – 31. 12. 2014.
 [online]. © 2015 [cit. 2015-02-14]. Dostupné z: <http://www.colourplanet.cz/zajem-o-registrovane-partnerstvi-ani-po-85-letech-neklesa/>

Příloha G – Datová matice

Datová matice: Náhledy homosexuální menšiny v České republice na registrované partnerství a adopci dětí.

	pohlaví	věk	vzdělání	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
1	0	0	3	2	2	1	1	X	3	0	1	0	0	1	0	2	1	0	0	1
2	0	0	0	7	0	5	1	X	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0
3	0	0	3	4	1	1	1	X	1	0	1	3	1	1	0	1	2	0	0	1
4	0	0	3	1	0	8	1	X	3	0	1	2	0	1	0	2	1	0	1	1
5	0	0	0	6	3	2	1	X	0	0	1	1	1	0	0	2	0	1	1	1
6	0	1	1	2	0	2	0	2 roky	1	1	1	3	0	1	2	1	1	2	0	0
7	0	3	3	6	2	8	1	X	0	1	1	3	0	0	2	0	1	2	0	1
8	0	1	1	0	0	2	0	2 roky	1	0	1	2	1	1	0	2	0	1	1	1
9	0	2	1	4	0	5	0	2 roky	0	1	1	0	1	1	0	0	1	1	0	1
10	0	1	1	6	1	4	0	2 roky	1	0	1	3	0	0	0	0	2	0	2	1
11	0	3	0	11	0	3	1	X	2	1	1	3	1	1	0	1	2	0	1	0
12	0	0	1	9	3	8	0	2 roky	1	0	1	3	0	0	0	0	1	0	0	1
13	0	1	3	4	0	1	1	X	0	0	1	3	1	1	3	2	0	2	1	1
14	0	1	3	1	0	2	0	1 rok	0	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1
15	0	2	1	2	0	8	0	3 roky	1	0	1	3	0	0	2	0	2	0	0	1
16	0	1	1	2	1	3	0	1 rok	0	1	1	3	1	1	0	0	0	0	0	1
17	0	2	1	9	0	5	1	X	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
18	0	1	3	6	0	2	0	3 roky	2	0	1	3	1	1	0	1	1	0	0	1
19	0	1	3	4	0	4	0	2 roky	1	1	1	3	1	1	0	2	0	2	1	1
20	0	1	3	1	0	0	1	X	0	1	1	1	1	0	0	1	2	0	0	1
21	0	1	1	3	1	3	0	1 rok	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1
22	0	1	3	6	2	4	1	X	0	0	1	3	1	1	0	1	2	0	1	1
23	0	1	1	5	0	3	0	3 roky	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1
24	0	2	3	2	0	1	0	0,5 roku	0	1	1	3	1	0	0	2	0	0	1	1
25	0	1	1	7	0	3	0	1 rok	0	0	1	3	1	1	0	0	2	0	1	1
26	0	2	1	3	1	8	1	X	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
27	0	0	1	1	0	3	0	1 rok	3	1	1	3	0	1	0	2	0	0	2	1
28	0	1	3	3	1	4	1	X	0	0	1	3	0	0	0	1	1	2	1	1
29	0	2	0	9	0	5	0	1 rok	2	1	1	3	1	1	0	0	0	0	1	1
30	0	1	0	2	0	1	0	3 roky	0	0	1	3	0	0	0	2	2	0	0	1
31	0	1	0	4	2	3	1	X	2	1	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1
32	0	0	0	1	0	4	0	3 roky	0	0	1	1	1	1	3	0	0	0	1	1
33	0	3	0	11	0	5	0	6 a více let	1	0	0	3	0	1	0	0	0	0	0	1
34	0	2	2	3	1	2	1	X	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0	1	1
35	0	1	2	6	0	1	0	5 let	0	1	1	2	1	0	0	1	2	0	1	1
36	0	0	1	5	2	8	1	X	1	1	1	2	1	1	0	1	0	0	0	1
37	0	1	3	1	0	3	0	5 let	0	1	1	3	0	0	0	2	1	0	1	1
38	0	1	1	3	0	3	1	X	2	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1
39	0	2	3	5	1	0	1	X	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1
40	0	1	3	6	0	3	1	X	1	0	1	2	1	1	0	0	2	0	1	1
41	0	1	1	3	0	1	0	2 roky	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1
42	0	2	3	6	0	4	0	2 roky	3	1	1	2	0	0	0	0	1	0	1	1
43	0	1	1	3	2	8	1	X	2	0	1	2	1	0	0	2	0	0	0	0
44	0	3	2	7	0	5	0	2 roky	0	1	1	3	1	0	0	0	2	0	0	1
45	0	1	1	2	0	3	0	0,5 roku	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	1
46	0	1	2	1	2	1	0	1 rok	1	1	1	2	0	1	0	1	0	2	1	1
47	0	2	3	2	0	4	0	2 roky	0	0	1	2	1	0	0	2	2	0	0	1
48	0	1	1	4	3	8	0	0,5 roku	2	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1
49	0	3	1	9	0	3	1	X	3	0	0	1	3	1	0	0	0	0	1	1
50	0	1	3	5	0	5	0	1 rok	2	1	1	2	0	1	0	0	2	0	0	1
51	0	1	3	1	2	3	0	2 roky	1	0	1	2	1	0	3	2	0	0	0	1
52	0	2	1	6	0	4	1	X	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1
53	0	1	2	11	0	8	0	4 roky	1	1	1	3	1	0	0	1	0	0	0	1
54	0	1	1	3	0	3	0	3 roky	0	0	1	2	1	1	0	0	1	0	2	1
55	0	2	0	1	2	2	1	X	3	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0
56	0	1	3	3	0	3	0	3 roky	1	1	1	2	0	1	0	1	0	0	0	1
57	0	2	1	7	0	6	0	2 roky	2	1	1	1	1	0	0	2	0	1	1	1
58	0	1	1	3	1	3	1	X	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
59	0	1	1	1	0	2	0	2 roky	1	0	1	2	1	0	0	0	2	0	0	1
60	0	3	3	2	0	6	0	4 roky	1	0	1	2	1	1	0	1	0	0	1	1
61	0	1	1	5	2	3	1	X	3	0	1	2	0	0	0	0	2	0	1	0
62	0	1	1	7	0	5	1	X	0	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1
63	0	2	0	9	0	0	1	X	1	1	1	2	0	1	0	1	0	0	1	1
64	0	1	0	6	2	5	1	X	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1
65	0	1	1	2	0	2	0	2 roky	1	0	1	3	1	0	0	1	2	0	0	1
66	0	0	3	6	3	6	1	X	3	1	1	1	1	0	2	1	1	0	0	0
67	0	1	0	2	0	3	0	1 rok	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	1	1
68	0	3	1	7	1	8	1	X	0	0	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1
69	0	1	3	3	0	2	0	2 roky	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1
70	0	1	3	4	0	3	0	< 0,5 roku	0	1	1	2	1	0	0	1	0	0	0	1
71	0	0	3	2	0	2	0	2 roky	1	0	1	3	1	0	0	1	0	0	0	1
72	0	1	0	5	0	3	0	3 roky	0	0	1	3	1	0	0	2	1	0	0	0
73	0	3	1	9	2	6	1	X	1	1	1	0	1	0	0	0	2	2	1	1
74	0	3	1	2	0	2	0	1 rok	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
75	0	2	1	6	2	5	0	3 roky	3	1	1	3	0	1	0	1	2	0	0	1
76	0	1	0	1	0	2	1	X	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	1	0
77	0	0	3	2	0	6	0	1 rok	0	0	1	0	1	0	0	2	0	0	0	1
78	0	1	0	7	1	2	0	3 roky	1	1	1	3	1	0	0	1	1	0	0	1
79	0	2	0	2	0	8	1	X	2	1	1	2	1	0	0	1	2	0	0	1
80	0	1	1	0	0	3	0	1 rok	1	0	1	2	1	0	2	0	0	0	1	0
81	0	0	1	4	1	1	0	0,5 roku	3	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	1
82	0	3	3	7	2	3	1	X	1	0	1	3	1	1	0	1	0	0	1	1
83	0	1	0	4	0	2	0	2 roky	2	0	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1
84	0	1	1	2	1	8	1	X	1	1	1	1	1	0	0	2	2	0	0	1
85	0	0	3	5	0	3	0	< 0,5 roku	1	0	1	2	0	1	0	1	0	0	0	0
86	0	1	1	0	0	1	1	X	3	0	1	1	1	0	0	1	2	0	0	1
87	0	2	0	3	3	3	0	< 0,5 roku	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
88	0	1	1	2	0	4	1	X	1	0	1	2	0	0	0	1	0	0	1	1
89	0	2	1	4	0	3	0	< 0,5 roku	2	0	1	1	1	1	2	1	0	0	1	0
90	0	1	1	0	2	5	1	X	2	1	1	3	1	0	0	0	0	0	1	1
91	0	0	0	3	0	3	0	3 roky	3	0	1	1	1	0	0	1	2	0	0	0
92	0																			

118	0	0	3	5	1	4	1	X	1	1	1	2	1	0	0	1	2	0	1	1
119	0	0	3	3	0	5	0	< 0,5 roku	3	0	1	2	1	1	0	0	0	0	1	0
120	0	3	1	1	3	3	1	X	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1
121	0	0	1	3	2	6	1	X	1	0	1	2	1	1	0	1	1	0	1	1
122	0	0	1	4	0	2	0	1 rok	2	1	1	2	0	0	0	0	2	0	0	0
123	0	0	1	1	2	5	0	< 0,5 roku	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1
124	0	0	1	3	1	2	1	X	1	0	1	2	1	1	0	0	0	0	0	1
125	0	0	1	4	0	1	0	1 rok	0	1	1	0	0	1	0	1	2	0	1	1
126	0	2	0	5	2	2	1	X	3	1	1	1	1	0	0	1	0	0	1	0
127	0	0	1	4	0	6	0	< 0,5 roku	0	1	1	2	0	0	0	0	1	0	1	1
128	0	0	0	3	0	1	0	0,5 roku	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0
129	0	0	3	5	3	1	1	X	1	0	1	0	1	1	0	0	2	1	1	1
130	0	0	1	3	0	2	0	0,5 roku	2	0	1	2	1	0	0	1	0	0	1	1
131	0	0	1	4	1	4	1	X	1	1	1	2	1	1	2	2	1	0	1	1
132	0	0	3	3	0	2	1	X	3	0	1	3	0	1	0	0	0	0	1	0
133	0	2	1	5	2	4	0	2 roky	1	0	1	2	1	1	2	1	0	0	1	0
134	0	0	1	3	0	2	0	0,5 roku	2	1	1	1	1	0	0	0	2	0	1	0
135	0	0	1	1	1	1	1	X	2	0	1	0	1	1	0	1	0	0	1	1
136	0	2	3	5	2	6	1	X	2	0	1	2	0	0	0	1	2	0	1	0
137	0	0	1	3	2	2	0	3 roky	0	0	1	1	1	1	0	2	1	0	1	1
138	0	0	0	3	3	1	0	2 roky	3	0	1	3	1	1	0	1	0	0	1	1
139	0	0	0	0	1	1	0	0,5 roku	0	1	1	1	0	0	0	1	2	0	0	1
140	0	0	1	4	2	2	0	0,5 roku	2	0	1	0	1	1	0	2	0	0	1	0
141	0	0	3	5	2	2	0	3 roky	0	0	1	2	1	1	0	0	2	0	1	1
142	0	2	1	3	1	1	1	X	3	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1
143	0	0	1	5	2	2	0	0,5 roku	2	0	1	3	0	1	0	1	1	0	1	0
144	0	0	3	4	2	1	1	X	2	1	1	2	1	1	0	0	0	0	1	0
145	0	0	1	1	2	4	0	2 roky	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	1
146	0	0	0	4	2	6	1	X	3	0	1	3	1	0	0	0	0	0	1	0
147	0	0	3	3	4	1	1	X	2	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	1
148	0	0	2	1	1	6	0	0,5 roku	0	1	1	2	1	0	0	2	1	0	0	1
149	0	0	3	5	2	1	0	0,5 roku	2	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1
150	1	0	1	0	3	4	1	X	3	1	1	3	0	0	0	2	0	1	0	1
151	1	1	1	3	0	4	0	< 0,5 roku	3	0	1	3	1	1	0	2	2	0	2	1
152	1	0	1	6	2	4	0	0,5 roku	2	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0
153	1	0	1	4	3	7	1	X	0	1	1	1	1	0	0	2	0	0	0	0
154	1	1	0	3	1	3	0	0,5 roku	2	0	1	3	1	0	0	0	0	0	0	0
155	1	2	0	8	1	6	1	X	3	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0
156	1	3	0	4	2	11	0	6 a vice	1	0	1	2	1	1	0	0	0	0	2	1
157	1	1	1	6	1	4	1	X	0	0	1	3	1	0	0	0	0	0	1	0
158	1	2	0	5	1	9	1	X	3	0	1	1	0	0	0	2	0	0	0	0
159	1	2	0	3	0	9	0	0,5 roku	1	0	1	2	0	1	0	0	0	1	0	0
160	1	1	0	4	1	4	1	X	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0
161	1	0	1	10	3	4	0	1 rok	2	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1
162	1	1	1	4	0	11	0	3 roky	1	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
163	1	1	1	8	1	6	0	0,5 roku	1	0	1	1	1	0	0	2	0	0	0	0
164	1	0	3	8	0	4	0	3 roky	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0
165	1	1	3	3	1	4	0	2 roky	1	0	1	1	1	1	0	0	2	0	0	1
166	1	0	0	5	0	4	1	X	2	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	1
167	1	1	1	6	1	7	1	X	1	0	1	1	0	0	2	0	0	0	0	0
168	1	2	1	6	0	11	0	4 roky	0	0	0,5 roku	3	1	1	0	0	0	0	0	1
169	1	2	1	10	3	4	1	X	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	1	0
170	1	1	1	4	1	3	1	X	1	0	1	2	0	0	0	2	2	0	0	1
171	1	3	0	4	0	11	1	X	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	0
172	1	3	0	3	2	4	0	1 rok	3	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1
173	1	0	1	12	1	6	1	X	2	0	1	2	1	1	0	2	0	0	0	0
174	1	1	1	12	0	4	0	4 roky	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0
175	1	1	2	4	0	9	0	3 roky	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	1
176	1	1	1	10	3	4	1	X	3	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0
177	1	3	0	3	0	3	0	6 a vice	0	0	0,5 roku	3	1	1	0	0	0	0	0	1
178	1	1	1	10	0	9	0	3 roky	1	0	1	2	1	0	0	0	2	0	0	0
179	1	0	1	8	0	4	0	2 roky	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0
180	1	1	1	8	0	6	1	X	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
181	1	1	0	12	0	6	0	3 roky	1	0	1	2	1	1	0	0	0	0	0	1
182	1	1	1	3	1	6	0	1 rok	2	0	1	1	1	0	0	2	0	0	0	0
183	1	1	2	3	0	4	0	2 roky	1	0	1	0	1	0	0	0	0	2	0	0
184	1	2	1	6	0	9	1	X	0	0	1	1	0	1	0	2	0	0	0	1
185	1	2	3	5	1	9	0	3 roky	2	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0
186	1	2	0	3	0	4	0	1 rok	2	0	1	2	0	1	0	0	0	0	0	1
187	1	1	1	6	2	4	1	X	0	1	1	2	1	0	0	2	0	0	0	1
188	1	1	0	12	0	7	0	3 roky	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
189	1	1	1	3	0	3	1	X	2	0	1	3	1	0	0	0	0	0	0	0
190	1	2	1	10	1	4	0	2 roky	1	0	1	2	1	0	0	0	2	0	0	1
191	1	1	0	6	0	7	1	X	3	0	1	1	0	1	0	2	0	0	0	0
192	1	1	1	4	0	4	0	4 roky	1	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0
193	1	1	3	5	0	3	1	X	2	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
194	1	0	0	8	2	4	0	3 roky	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
195	1	2	1	3	0	3	0	2 roky	2	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	1
196	1	1	3	5	0	7	0	2 roky	3	0	1	1	1	0	0	0	2	0	1	0
197	1	3	3	6	1	9	1	X	0	0	1	2	0	1	0	0	0	0	0	0
198	1	2	0	4	0	3	0	3 roky	2	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	1
199	1	3	0	8	2	7	0	2 roky	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
200	1	0	1	4	1	3	0	2 roky	3	0	1	0	0	1	0	0	2	0	2	1

Kódovací klíč:

Pohlaví	
muž	0
žena	1

Věk	
18-25 let	0
26-33 let	1
34-41 let	2
42-49 let	3

Dosažené vzdělání	
odborné učiliště	0
středoškolské s maturitou	1
středoškolské bez maturity	2
vysokoškolské	3

znak	1	E	V kolika letech jsi zjistil/a svoji homosexualitu?	≤15 let	0	21 let	7
				15 let	1	22 let	8
				16 let	2	23 let	9
				17 let	3	24 let	10
				18 let	4	25 let	11
				19 let	5	26 let	12
				20 let	6		
znak	2	F	Řekli jsi svým rodičům o své orientaci?	Ano, ví to oba			0
				Ano, ví to jen matka			1
				Ano, ví to sourozenci			2
				Nevíto			3
znak	3	G	V kolika letech jsi měl/a prvního partnera/ku?	16 let	0	22 let	6
				17 let	1	23 let	7
				18 let	2	24 let	8
				19 let	3	25 let	9
				20 let	4	26 let	10
				21 let	5	27 a <	11
znak	4	H a I	Máš momentálně stálého partnera/partnerku a jak dlouho jste spolu?	ano			0
				ne			1
znak	5	J	Máš pocit, že je pro homosexuály těžší udržet si vztah více než pro heterosexuály?	ano			0
				spíš ano			1
				spíš ne			2
				ne			3
znak	6	K	Přemýšlela jsi někdy o uzavření registrovaného partnerství?	ano			0
				ne			1
znak	7	L	Jsi registrovaný/registrovaná? Pokud ano od jakého roku?	ano			0
				ne			1
znak	8	M	Měl/a bys obavy z reakcí okolí, kdyby ses rozhodl/a uzavřít registrované partnerství?	ano			0
				spíš ano			1
				spíš ne			2
				ne			3
znak	9	N	Setkal/a ses někdy s negativním přístupem nebo diskriminací ohledně tvé sexuální orientace?	ano			0
				ne			1
znak	10	O	Myslíte si, že jsou homosexuálové ve společnosti diskriminováni?	ano			0
				ne			1
znak	11	P	Souhlasíš a adopci dětí stejnopohlavními páry?	ano			0
				spíš ano			1
				spíš ne			2
				ne			3
znak	12	Q	Chtěl/a byste vychovávat děti?	ano			0
				ne			1
				nevím			2
znak	13	R	Myslíte si, že byste využili/a možnost adopce dětí např. v budoucnosti?	ano			0
				ne			1
				nevím			2
znak	14	S	Myslíš, že stejnopohlavní rodiny jsou ideálním prostředím pro výchovu dětí?	ano			0
				ne			1
				nevím			2
znak	15	T	Šel bys na nějakou akci na podporu změny zákona o adopci dětí homosexuálními páry?	ano			0
				ne			1
				nevím			2
znak	16	U	Vnímáš nějaká rizika/problémy, které by mohly nastat ze strany většinové společnosti ať už vůči homosexuálním rodičům tak vůči dětem z homosexuálních rodin?	ano			0
				ne			1

Zdroj: Novoveská, vlastní průzkum, 2015

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Martina Novoveská

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: prezenční studium

Název práce: Situace homosexuální menšiny v České republice ve vztahu k registrovanému partnerství

Rok: 2015

Počet stran textu bez příloh: 54

Celkový počet stran příloh: 44

Počet titulů českých použitých zdrojů: 12

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 3

Počet internetových zdrojů: 48

Vedoucí práce: Mgr. Libor Svoboda, Ph.D.